

glas gospodarstva *Plus*

ZMAGOVALCI TUDI PO KRIZI

december 2020

**Okrevanje se verjetno zamika
proti drugemu četrtletju 2021**
Intervju z Majo Bednaš

**Dal sem vse od sebe
in presenetil vse**
Intervju s Tadejem Pogačarjem

Optimistično v 2021
*Obeti za prihodnje leto se zaradi
pričakovanega cepiva izboljšujejo*

Skupaj ustvarjamo
nizkoogljično
prihodnost

Soustvarjamo energetsko učinkovita mesta, podjetja in domove

Že 20 let izboljšujemo učinkovitost daljinske energetike, prispevamo k manjšim vodnim izgubam, zmanjšujemo svetlobno onesnaževanje in energetsko prenavljamo stavbe.

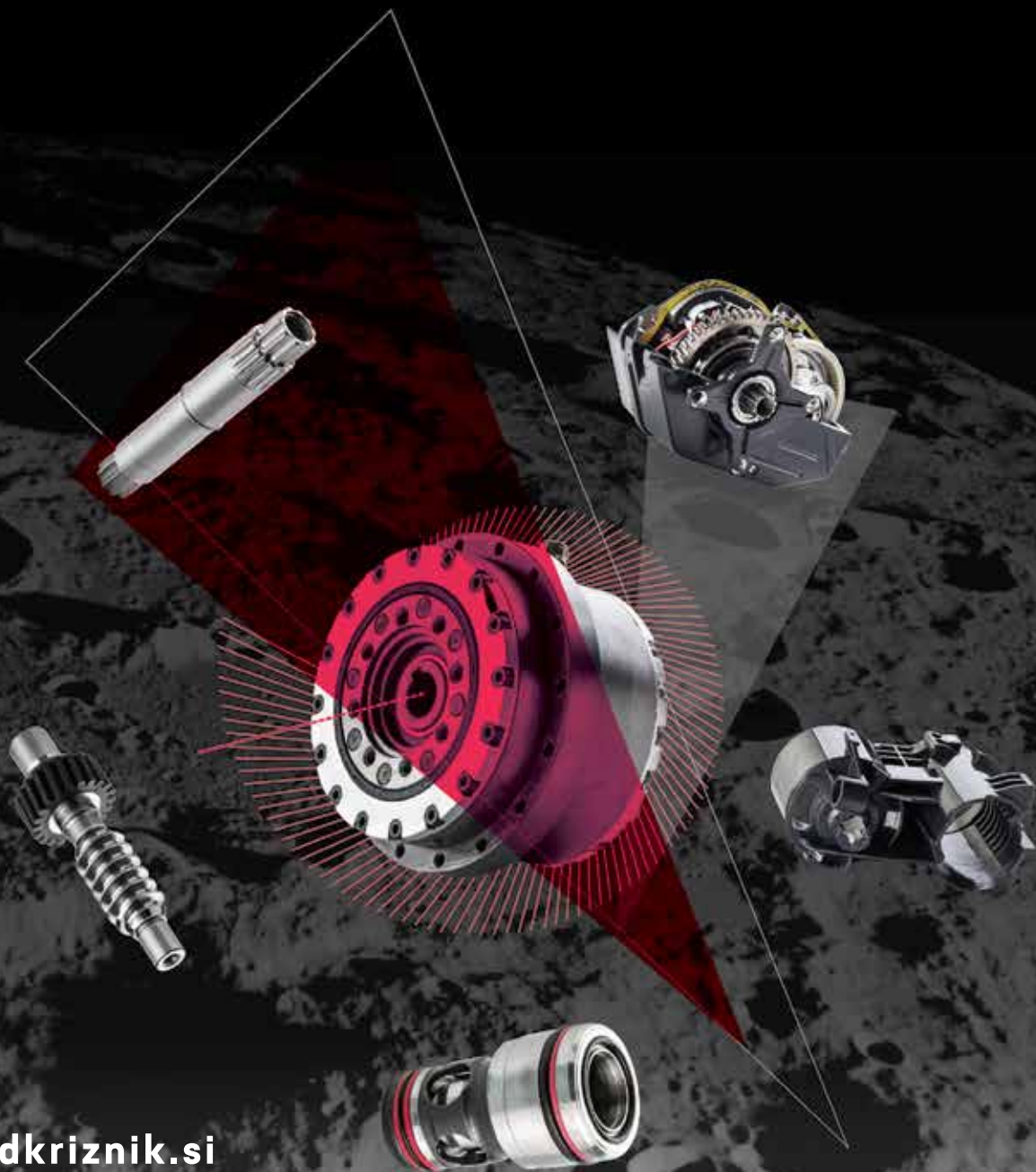
✓ **Prenovili smo že več kot 1 milijon m² stavbnih površin,** ✓ kar je enako površini 4200 povprečnih družinskih hiš v Sloveniji.

✓ www.petrol.si/skupaj

PETROL

Energija za življenje

Gradimo znanje za prihodnost

www.podkrižnik.si

P A M E T N E

**POGONSKE
REŠITVE**

PODKRIŽNIK D.O.O. / Loke 33 / SI-3333 Ljubna ob Savinji / Slovenija
Tel.: +386 3 839 15 30 / E-mail: info@podkrižnik.si

PODKRIŽNIK
group

Vrh malega gospodarstva 12

Epidemija bo odnesla malemu gospodarstvu 1,8 mrd EUR dodane vrednosti

6. Dan delodajalcev 20

Neznanke dela na domu/na daljavo in pravica zaposlenih do odklopa

Inovativnost 32

Takšno je dejansko stanje inovativnosti v slovenskem gospodarstvu

glas gospodarstva *Plus*

december 2020

Uvodnik

Nenavadno leto

7

15. Vrh slovenskega gospodarstva

Zmagovalci tudi po krizi

8

9. Vrh malega gospodarstva

Preživeti zimo in izkoristiti nove priložnosti

10

Epidemija bo odnesla malemu gospodarstvu 1,8 mrd EUR dodane vrednosti

12

Intervju

»Dal sem vse od sebe in presenetil vse«

13

Intervju

Okrevanje se verjetno zamika proti drugemu četrtletju 2021

16

6. Dan delodajalcev

Neznanke dela na domu/na daljavo in pravica zaposlenih do odklopa

20

GoDigital 2020

»Trenutki krize pogosto postanejo trenutki spremembe«

21

Dan inovativnosti 2020

Na pravem mestu, ob pravem času, s pravim izdelkom

24

Predstavljamo letošnje nagrajence

25

Inovativnost

Takšno je dejansko stanje inovativnosti v slovenskem gospodarstvu

30

Gravitacija

Slikanje z vmesnikom med možgani in strojem

34

Ideje ne smejo ostati nezapisane

35

Dan Inovacij Adria 2020

Inovativnost: dobre prakse iz surovinskega sektorja

36

Železnice

Potrebna je dolgoročna strategija

39

Ceste

V 2021 se bo intenzivno posodabljal

45

Gradbena panoga

Gradbenišтва ne gre po nepotrebnem dušiti z ukrepi

51

Nepremičninski trg

Potrebna je celovita reforma stanovanjskega zakona in politike

53

Lestvica

Največjih 100 družb v gradbeništvu v letu 2019

56

Največjih 50 družb v panogi inženiringa v letu 2019

63

Izdajatelj:

Gospodarska zbornica Slovenije
Dimičeva 13, 1504 Ljubljana

Gospodarska
zbornica
Slovenije

Odgovorni urednik:

Samo Hribar Milič

Izvršna urednica:

Barbara Perko

Oblikovanje:

Samo Grčman

Uredniški odbor:

Grit Ackermann, Antonija Božič Cerar,
Marko Djinović, Ariana Grobelnik,
Bojan Ivanc, Tomaž Kordiš,
Tajda Pelicon, Petra Prebil Bašin,
Matej Rogelj, Igor Zorko

Uredništvo:

Dimičeva 13, 1504 Ljubljana
01 5898 000
gg.plus@gzs.si

Trženje oglasnega prostora:

Dašis, d. o. o.
gg.trzenje@gzs.si
01 5130 824

Plus

V 2021 okrevanje v vseh državah Zahodnega Balkana

Pričakovanja

Optimistično v 2021

Trgovina

Trgovci so bili primorani poiskati prilagoditve

Industrija

Spomladanski upad so nadoknadili

Raziskave in razvoj

Covid-19 nekatere naložbe zamaknil

Zaposlovanje

Trendi zaposlovanja odražajo splošno stanje v državi

Storitve

Hibridni oblak ostaja prevladujoča sila

Izvoz

Optimistično zrejo v leto 2021

Skupine

Industrija in trgovina ustvarita skoraj tri četrtine prodaje med največjimi 100 skupinami

Seznam 100 največjih skupin, konsolidirane bilance, 2019

Seznam 50 najhitreje rastočih skupin, konsolidirane bilance, v obdobju 2014-2019

Priložnost

»Avstrijska Koroška je podjetniška vroča točka!«

Finančni nasvet

Nova investicija: že v 2021 ali po 2022?

Okoljski nasvet

Brez krožnega ni ne pametnega ne zelenega

Pravni nasvet

Ključni ukrepi, ki jih prinaša PKP6

Izobraževalni nasvet

S štiridnevnim usposabljanjem do aktualnih informacij

Administrativni nasvet

Načrt dovolilnic za mednarodni prevoz blaga za leto 2021

Kreativni nasvet

Agilnost je treba živeti, ne le uporabljati

Lestvica

Top 50 družb papirne industrije

CEMP

Mednarodni kotiček

Stališča

Napovednik

In Memoriam

Vilko meglič

65

66

68

69

70

71

72

73

76

77

80

84

86

87

88

89

90

91

94

96

97

98

Železnice

Potrebna je dolgoročna strategija

39

Nepremičninski trg

Potrebna je celovita reforma stanovanjskega zakona in politike

53

Pravni nasvet

Ključni ukrepi, ki jih prinaša PKP6

88

Tisk: Present, d. o. o.

Datum natisa: 23. 12. 2020

Distribucija: Pošta Slovenije

ISSN 13183672

Revijo Glas Gospodarstva prejmejo člani GZS brezplačno (1 izvod).

Letna naročnina za dodatni izvod je: 80,00 evrov z vključenim DDV.

Poštnina za tujino se zaračuna posebej.

Medij Glas gospodarstva izdajateljja Gospodarske zbornice Slovenije, s sedežem v Ljubljani, Dimičeva 13, je vpisan v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, pod zaporedno številko 516.

Notranjost revije je natisnjena na recikliranem papirju Viprint papirnice VIPAP VIDEM KRŠKO, d. d., ki je za vse papirje pridobila certifikat FSC®, za nekatere papirje iz grafičnega programa pa tudi certifikat Ecolabel (okoljska marjetica).

Pri tiskanju smo uporabili okolju prijazne barve na rastlinski osnovi.

Foto na naslovnici: Depositphotos

Za nove
stranke 6
mesecev
brezplačno

Izberite banko, ki vas
podpira na vaši poti.

NLB Poslovni paket Osnovni in Celoviti.

NLB Poslovne pakete smo zasnovali tako, da odgovarjajo **obsegu** in **načinu poslovanja** vašega podjetja. Izkoristite **prednosti digitalnega poslovanja** prek mobilne banke **Klikpro** ali elektronske banke **NLB Proklik**, kjer lahko **vsakodnevne bančne opravke urejate 24/7**. Novim strankam pa nudimo kar **6 mesecev brezplačnega vodenja paketa Osnovni ali Celoviti**.

NLB

Za vse, kar sledi.

www.nlb.si/poslovni-paketi

Uvodnik

Nenavadno leto

Po čem si bomo zapomnili letošnje leto? Lani ob tem času smo s ponosom ocenjevali preteklo leto in z velikim optimizmom zrlili v prihodnost. Čeprav smo na nekaterih področjih že opazovali ohlajanje, pa so bile napovedi še vedno optimistične. Nihče pa ni pričakoval, da se bo leto 2020 tako dramatično zapisalo v našo zgodovino. Še na začetku marca smo kot najpomembnejšo skrb v gospodarstvu zaznavali kadrovske vrzeli – pomanjkanje kadrov in kompetenc na vseh področjih ter zaskrbljenost zaradi prihodnjih demografskih sprememb v Sloveniji.

Pandemija, ki jo je povzročil koronavirus, je vse postavila na glavo. Seveda se gospodarstvo ni ustavilo – spomnil se še lanskoletnih Boletovih ocen, da je gospodarstvo mnogo bolj robustno in odporno kot pred desetimi leti. Čeprav se je marsikatero podjetje znašlo na robu zloma, saj je bila vrsta dejavnosti v celoti dalj časa zaprtih, zmanjšalo pa se je tudi povpraševanje tako na domačem kot globalnem trgu, je padec gospodarske aktivnosti manjši, kot smo ga pričakovali. Evropska unija je s svojimi instrumenti tokrat reagirala hitro in pravilno – z ogromnimi sredstvi je zagotovila, da se poslovanje v državah ni ustavilo, evropske države pa so sprejele številne ukrepe, ki so ublažili težke socialne posledice in propadanje podjetij. Prezgodaj je še oceniti, ali je bilo ukrepanje držav dovolj obsežno, da bodo podjetja obstala in izkoristila ugodne napovedi o rasti v prihodnjih letih.

Kriza je, kot smo ugotovili na nedavnem Vrhu malega gospodarstva, še posebej prizadela malo gospodarstvo. Po naravi stvari same so mala podjetja ranljivejša, z manj stabilnim položajem na trgu, manj trdnim finančnim položajem, manjšimi možnostmi za daljše zmanjševanje povpraševanja ali celo zapiranje gospodarstva. Številna mala podjetja so na robu zloma, mnoga ne morejo poslovati ali pa ne morejo poslovati njihovi poslovni partnerji. Poslabšuje se plačilna sposobnost, trgajo se poslovne verige, sodelovanje in poslovanje je vse bolj nestabilno. Ukrepi,

ki jih je sprejela država za stabiliziranje razmer, so marsikje pomagali, da so podjetja preživela prvi val, vendar pa se v drugem valu kaže velika ranljivost malega gospodarstva mnogo bolj neusmiljeno. Številni so rezerve, ki so jih še imeli, porabili in sedaj dobesedno nimajo več od kje jemati tudi za poplačilo najnujnejših obveznosti, ne le za plače zaposlenih. Zelo pomembno je, v kakšnem stanju bodo pričakali naslednje leto, saj za vrati »čaka« že nov cikel gospodarskega razvoja.

Rdeča nit letošnjega Vrha slovenskega gospodarstva je bila Zmagovalci tudi po krizi. Že s samim naslovom smo sporočili, da se še kako zavedamo razmer, v katerih trenutno posluje gospodarstvo, vendar pa gledamo že naprej. Kaj je tisto, kar nam omogoča, da črpamo moč za ambicioznost in kako se spoprijeti z izzivi, ki bodo ostali tudi po krizi. Letos je bil še poseben poudarek namenjen razvoju in inovativnosti. Že nekaj časa ugotavljamo, da s sedanjim razvojnim modelom napredujemo sicer dokaj stabilno, vendar prepočasi, da bi lahko uresničili svoje sanje – postati družba trajnostnega razvoja, ki bo po svoji razvitosti prodrila v krog najuspešnejših držav sveta. Potrebna je nova razvojna paradigma, v okviru katere bo osrednje mesto namenjeno vlaganjem v razvoj, inovativnost in v kompetence.

Čeprav so posledice epidemije težke, ko gre za izgubo človeških življenj celo zastrašujoče, pa nas veseli optimizem, ki ga zaznavamo v poslovnem in družbenem okolju. Verjamemo v učinkovitost cepiva, ki naj bi ga prvi prejemniki iz najranljivejših skupin prejeli že kmalu. Opogumljajo nas številni uspehi naših rojakov tako v poslu kot v športu, znanosti, kulturi ipd. In ambicije, ki jih vidimo pri gospodarstvenikih. Letošnje leto nas je opozorilo, da smo zelo ranljivi, verjamem pa, da smo tudi spoznali, da skupaj zmoremo uresničiti svoje cilje in si jih na vseh področjih postavljati še višje.

Srečno in zdravo leto 2021 vam želim! **gg**

Letošnje leto nas je opozorilo, da smo zelo ranljivi, verjamem pa, da smo tudi spoznali, da skupaj zmoremo uresničiti svoje cilje in si jih na vseh področjih postavljati še višje.

Samo Hribar Milič, odgovorni urednik

Foto: Barbara Reya

15. Vrh slovenskega gospodarstva

Zmagovalci tudi po krizi

Zavedamo se razmer, v katerih trenutno posluje gospodarstvo, vendar pa gledamo že naprej. Kaj je tisto, kar nam omogoča, da črpamo moč za ambicioznost in kako se spoprijeti z izzivi, ki bodo ostali tudi po krizi.

Samo Hribar Milič

vrh
slovenskega
gospodarstva

**Potrebna je nova
razvojna paradigma,
v okviru katere
bo osrednje
mesto namenjeno
vlaganjem v razvoj
in inovativnost.**

»Slovenija se v zadnjih letih lahko pohvali z odličnimi poslovnimi rezultati. Gospodarska rast presega povprečje EU 25, imamo zelo nizko stopnjo brezposelnosti, beležimo visoko rast izvoza, izjemno rast investicij.« S temi besedami smo pred 13 leti začeli prvi vrh slovenskega gospodarstva. GZS ga je letos organizirala že petnajstič. Prvega smo organizirali jeseni 2007. Takrat se je v dvorani Smelt zbralo več kot 400 gospodarstvenikov, ki so v dialogu s takratnim predsednikom vlade Janezom Janšo in njegovimi ministri iskali skupni imenovalac za hitrejši gospodarski in socialni razvoj. Leto 2007 je bilo še odlično leto, zato je prvi vrh gospodarstva potekal v optimističnem in ambicioznem vzdušju. Takrat je znašal naš izvoz 21 milijard EUR, povprečna plača je znašala 1.250 EUR, dodana vrednost na zaposlenega pa 34.000 EUR.

Vrhe gospodarstva smo po tem organizirali v zelo različnih razmerah. Zadnje desetletje je bilo desetletje sprememb. Začeli smo v katastrofalnih razmerah, potem se je okolje popravilo, podjetja prilagodila in zajela ugodne pogoje s polnimi jadrji. Pred izbruhom krize smo imeli pet let strme rasti, vsi gospodarski in tudi socialni kazalci so potrjevali, da smo na dobri poti. Seveda je statistika marsikaj prikrila oziroma zastrla jasen pogled, ampak na vrhah gospodarstva smo odkrivali tudi številne slabosti, ki bremenijo nas in naše okolje. Kar je povezovalo vrhe gospodarstva, pa je bil prav pozitiven pristop – v analizi obstoječih razmer nismo iskali izgovora za neuspeh ali poraze, temveč priložnosti za svoje izboljšanje.

In tako je tudi z letošnjim vrhom slovenskega gospodarstva. Epidemija, ki je v zadnjem mesecu šele dobila pravi zagon, je narekovala, da smo

vrh prvič organizirali virtualno. Namesto da bi se vodstvo države srečalo z gospodarstveniki v odprti in neposredni komunikaciji, je srečanje potekalo prek videokonference. Letos so številni pomembni poslovni razgovori potekali v virtualni obliki. A sporočila ostajajo enako sporočilna in pomembna. In tudi letošnji vrh je potekal v tem duhu. Že s samim naslovom – ZMAGOVALCI TUDI PO KRIZI – smo sporočili, da se še kako zavedamo razmer, v katerih trenutno posluje gospodarstvo, vendar pa gledamo že naprej.

Kaj je tisto, kar nam omogoča, da črpamo moč za ambicioznost in kako se spoprijeti z izzivi, ki bodo ostali tudi po krizi. Letos je še poseben poudarek namenjen razvoju in inovativnosti. Tudi na vrhu smo ugotavljali, da s sedanjim razvojnim modelom napredujemo sicer dokaj stabilno, vendar prepočasi, da bi lahko uresničili svoje sanje – postati družba trajnostnega razvoja, ki bo po svoji razvitosti prodrla v krog najuspešnejših držav sveta. Potrebna je nova razvojna paradigma, v okviru katere bo osrednje mesto namenjeno vlaganjem v razvoj in inovativnost. V Sloveniji vzdihujemo nad veliko razliko v dodani vrednosti med nami in npr. sosednjo Avstrijo, a dokler bomo tako malo javnih sredstev vlagali v raziskave in razvoj in tudi premalo zasebnih sredstev, se razlika ne bo zmanjšala. S tem pa bodo sanje, da bi postali tudi tako »bogati«, kot so v Avstriji, le sanje. **gg**

Generalni pokrovitelj

PORSCHE
SLOVENIJA

Zlati partner

Zlati pokrovitelj

Bronasti pokrovitelj

Foto: Krek

Fotografija s 14. Vrh slovenskega gospodarstva, ki je potekal še v predkoronskem času.

Elektrika 100 % brez CO₂

od 1. 1. 2021

080 1558

WWW.GEN-I.SI

9. Vrh malega gospodarstva

Preživeti zimo in izkoristiti nove priložnosti

Ukrepi, ki jih je sprejela država za stabiliziranje razmer, so marsikje pomagali, da so podjetja preživela prvi val, vendar pa se v drugem valu kaže velika ranljivost malega gospodarstva mnogo bolj neusmiljeno.

Samo Hribar Milič

Za vrati »čaka« nov cikel gospodarskega razvoja, s številnimi priložnostmi tako na domačem kot globalnem trgu. Izkoristili jih bodo predvsem tisti s trdno podlago v finančni strukturi poslovanja.

Malo gospodarstvo se v kriznih razmerah nahaja v še težjem položaju. Po naravi stvari same so mala podjetja ranljivejša, z manj stabilnim položajem na trgu, manj trdnim finančnim položajem, manjšimi možnostmi za daljše zmanjševanje povpraševanja ali celo zapiranje gospodarstva. V teh okoliščinah smo organizirali Vrh malega gospodarstva letos že devetič. Žal je zaradi epidemije koronavirusa tudi srečanje malega gospodarstva potekalo virtualno.

Sporočilo podjetij, tudi na vrhu, se povsem ujema z naslovom letošnjega vrha – PREŽIVETI ZIMO IN IZKORISTITI NOVE PRILOŽNOSTI. Številna mala podjetja so na robu zloma, mnoga ne morejo poslovati ali pa ne morejo poslovati njihovi poslovni partnerji. Poslabšuje se plačilna sposobnost, trgajo se poslovne verige, sodelovanje in poslovanje je vse bolj nestabilno. Ukrepi, ki jih je sprejela država za stabiliziranje razmer, so marsikje pomagali, da so podjetja preživela prvi val, vendar pa se v drugem valu kaže velika ranljivost malega gospodarstva mnogo bolj neusmiljeno. Številni so rezerve, ki so jih še imeli, porabili in sedaj dobesedno nimajo več od kje jemati tudi za poplačilo najnujnejših obveznosti, ne le za plače zaposlenih.

Sprejeti bo treba še dodatne ukrepe, ki bodo podjetjem omogočili pokrivanje fiksnih stroškov in zagotavljanje poroštva in garancij v poslovanju. In podjetniki pričakujejo predvsem dve. Prvič, da jim bo omogočeno poslovanje, saj daljšega obdobja zaprtosti (kot jo npr. vidimo v turizmu, trgovini, servisih ...) nihče ne bo prenesel.

In drugič, da mora biti pomoč, ki jo zagotavlja država, hitra in pod enostavnimi pravili. Prehitro menjanje pravil, zapletena administracija in včasih neživiljenjski pogoji za uveljavitev ne pomagajo ključnemu namenu, preživetju gospodarstva. Ker za vrati »čaka« že nov cikel gospodarskega razvoja. S številnimi priložnostmi tako na domačem kot globalnem trgu. Izkoristili jih bodo predvsem tisti, ki bodo imeli trdno podlago v finančni strukturi poslovanja, seveda pa bodo ključne kompetence, inovativnost in poslovna odličnost – kategorije, katerim v nestabilnih zdravstvenih razmerah tudi v številnih podjetjih posvečajo premalo pozornosti. **gg**

Fotografija z 8. Vrh malega gospodarstva, ki je potekal še v predkoronskem času.

Tiskano na papirju Viprint, 80 g, papirnice VIPAP-MIDEM KRŠKO, d. d.

Foto: Kraftart

Partner dogodka

Oglaševalec dogodka

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA GOSPODARSKI
RAZVOJ IN TEHNOLOGIJO

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI SKLAD ZA
REGIONALNI RAZVOJ
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

VARUH ZDRAVJA
VZAJEMNA

sharetoo

Fleksibilna mobilnost.

Storitev ugodnih kratkoročnih najemov vozil »sharetoo«.

Sharetoo je najboljša možna rešitev mobilnosti za vas, ko:

- potrebujete vozilo le za krajše časovno obdobje,
- iščete nadomestno vozilo za čas popravila oz. servisa,
- čakate svoje novo vozilo,
- želite preizkusiti enega novejših modelov bogate palete vozil znamk Volkswagen, Audi, SEAT, Škoda ali Volkswagen Gospodarska vozila,
- želite doživeti svet E-mobilnosti.

 sharetoo
mobility by Porsche Finance Group Slovenia

sharetoo by Porsche Finance Group Slovenia

Porsche Leasing SLO d. o. o.
Verovškova ulica 74, 1000 Ljubljana
Telefon: 080 11 59 • (01) 53 03 923
sharetoo@porsche.si

Vrh malega gospodarstva

Epidemija bo odnesla malemu gospodarstvu 1,8 mrd EUR dodane vrednosti

V 2021 bo malo gospodarstvo sicer nadomestilo 1,2 mrd EUR dodane vrednosti.

Bojan Ivanc, glavni ekonomist Analitike GZS

7 od 10 delovnih mest v zasebnem gospodarstvu je v malem gospodarstvu.

Malo gospodarstvo predstavlja po oceni Analitike GZS okoli 120 tisoč subjektov, ki so v letu 2019 predstavljali polovico prihodkov v zasebnem sektorju, 60 % dodane vrednosti in 70 % zaposlenih. Ta razmerja odražajo nekoliko večjo usmerjenost malega gospodarstva na domače gospodarstvo, še posebej zaradi nadpovprečnega pomena storitev za malo gospodarstvo. Na drugi strani je pomen malega gospodarstva v dodani vrednosti višji kot pri velikih družbah, kar je posledica manjše potrebe po kapitalski opremljenosti malega gospodarstva. Pomen z vidika zaposlovanja je še pomembnejši. Sedem od 10 delovnih mest v zasebnem gospodarstvu je v malem gospodarstvu.

2019 najuspešnejše v zgodovini

V letu 2019 je bilo poslovanje malega gospodarstva najboljše v zgodovini, podobno kot to velja za velike družbe. Gospodarske družbe malega gospodarstva so okrepile prihodke za 2 mrd EUR (+4,2 %), dodano vrednost pa za 1,1 mrd EUR (+8,5 %), medtem ko je bila rast dodane vrednosti pri samostojnih podjetnikih nekoliko šibkejša (75 mio EUR; +5 %). Pri tem se je močno okrepilo zaposlovanje, saj je število zaposlenih, merjeno po delovnih urah, naraslo za več kot 4 % tako v gospodarskih družbah kot pri samostojnih podjetnikih. Ob tem so družbe okrepile neto dobiček za 12 %, pri samostojnih podjetnikih pa je upadel za 4,3 %, vendar je bil trend pri zadnjih tudi posledica

prehoda dela samostojnih podjetnikov na ugotavljanje odhodkov po normiranih odhodkih, katerih poročila o poslovanju javno niso dosegljiva. Med hitro rastočimi sektorji so izstopali IKT, finance, strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti, promet in skladiščenje, poslovanje z nepremičninami in gostinstvo. Pri prvih dveh dejavnostih je rast prodaje znašala nad 10 %, pri preostalih štirih med 6 in 8 %.

Padec BDP v 2020 pri 6,5 %

Odlično poslovno leto 2019 je ustrezno dvignilo pričakovanja o poslovanju v letu 2020, in sicer vse do implementacije zaježitvenih ukrepov v marcu 2020. Hitra uvedba teh ukrepov je bistveno zmanjšala gospodarsko aktivnost, kar se je odrazilo v 20-odstotnem padcu BDP v 2. četrtletju 2020. Okrevanje v 3. četrtletju je bilo krepko in padec v gospodarski aktivnosti je bil v 3. četrtletju medletno le še pri 2,5 %. Zaradi vnovične uvedbe omejitvenih ukrepov v septembru pričakujemo, da se bo BDP v zadnjem četrtletju medletno znižal še za 8 %, kar pomeni znižanje BDP na letni ravni pri 6,5 %. Padec v ekonomski aktivnosti je bil precej nižji zaradi implementacije izrednih ukrepov države, kar je zmanjšalo padec v BDP za okoli 3 odstotne točke. Ti ukrepi so bili predvsem usmerjeni v ohranjanje zaposlenosti, delno tudi v spodbujanje domače potrošnje (izredna izplačila zaposlenim, upoko-jencem, študentom, drugim skupinam). V poletnih mesecih je na rast domačega povpraševanja imel velik vpliv tudi turistični vavčer, ki ni povsem nadomestil izpada prihodkov iz tujkega turizma, vseeno pa je ublažil padec realizacije v domačem turističnem sektorju. Zelo pomembni ukrepi, še posebej za malo gospodarstvo, so bili plačilo temeljnega dohodka za upravičene samozaposlene ter možnost moratorija na davčne in kreditne obveznosti. Posledično se je število insolvenčnih postopkov celo medletno znižalo. Gospodarske napovedi za leti 2021 in 2022 so relativno optimistične (5 in 3,5 %) in odražajo tako pričakovanja pri uspešnem boju z epidemijo kot tudi določene podporne ukrepe države v letu 2021.

Implementacija zaježitvenih ukrepov v marcu 2020 se je odrazila v 20-odstotnem padcu BDP v 2. četrtletju 2020.

Poslovanje malega gospodarstva v tekočem in naslednjem letu

	2019	2020E, sprememba	2021E, sprememba
Prodaja (mio EUR)	57.300	-14,0 %	9,0 %
Dodana vrednost (mio EUR)	15.100	-12,0 %	9,5 %
Dodana vrednost na zaposlenega*	40.000	-7,0 %	5,8 %
Neto dobiček (mio EUR)	2.680	-20,0 %	10,0 %
Zaposleni po del. urah**	385.000	-5,5 %	3,5 %
Samozaposlene osebe – s.p. posamezniki***	66.132	+0,5 %	+0,3 %

* le pri gospodarskih družbah malega gospodarstva

** pri s. p. in gospodarskih družbah

*** podatki iz registra registrirano delovno aktivnih (SURS)

Vir: podatki Ajpes, Statistični urad RS, obdelava Analitika GZS

E-trgovina z dostavo zmagovalec leta 2020

Epidemija covida-19 je še posebej prizadela dejavnosti, kot so turizem, organizacija množičnih prireditev, javni potniški promet, gostinstvo in osebne storitve, kjer je fizični stik s potrošnikom neizbežen. Na drugi strani so bile odporne dejavnosti industrija (znotraj te farmacevtska industrija, industrija hrane in elektronska industrija), e-trgovina (skupaj z dostavo), IKT podporne storitve, vezane na potrošnike in podjetja ter javne storitve (izobraževanje, zdravstvo), kjer je plačnik izvajanja programov država.

Sektor gostinstva z najvišjimi pričakovanji

Sektorsko gledano pričakujemo rast industrijske proizvodnje pri 5 % v 2021, krepkejšo rast trgovine na drobno, brez goriv (+3 %) kot tudi izrazitejšo rast v trgovini z motornimi vozili (7 %) in v gradbeništvu (8 %). Storitvene dejavnosti, kjer je pomen malega gospodarstva nadpovprečen, bodo v 2021 beležile še nekoliko višjo rast prodaje. V povprečju naj bi se realni prihodki v storitvenih dejavnostih okrepili za 6,5 %, od tega najbolj v gostinstvu (18 %), kar je skladno z velikim padcem v 2020 (25 %). Rast naj bi bila visoka še v sektorju prometa in skladiščenja.

V 2021 rast dodane vrednosti pri 10 %

V letu 2020 pričakujemo, da bo epidemija covida-19 nekoliko bolj prizadela malo gospodarstvo kot velike družbe. Pričakujemo tehtano 14-odstotno znižanje prodaje, 12-odstotno dodane vrednosti. Število delovnih ur se bo znižalo za okoli 5,5 %, predvsem zaradi večje uporabe instrumenta čakanja na delo ter skrajšanega delovnega časa (delno tudi zaradi znižanja števila zaposlenih, vendar je ta učinek manjši od prvi dveh). Ob tem se bo število s. p. celo še nekoliko povečalo, kar je tudi posledica delne substitucije za redna delovna razmerja (ljudje, ki so izgubili zaposlitev, so se odločili za odprtje te statusne oblike). Produktivnost dela bo posledično močno upadla, in sicer za okoli 7 %, še bolj pa dobiček, ki naj bi se znižal za petino.

V letu 2021 pričakujemo odboj poslovanja, ker v osnovi ne pričakujemo podobnih zaježitvenih ukrepov, kot so bili spomladi 2020. Dodana vrednost naj bi se okrepila skoraj za desetino, produktivnost za okoli 5,8 %, neto dobiček za desetino. Prav tako pričakujemo, da se bo število zaposlenih, merjeno po delovnih urah, povečalo za 3,5 %. ^{gg}

Foto: Bettini photos

Intervju

»Dal sem vse od sebe in presenetil vse«

V tisto, kar si želiš, moraš vložiti veliko dela, pravi naš kolesarski šampion Tadej Pogačar.

dr. Aleš Ugovšek, GZS - Tehnološki razvoj in inovativnost

Eden junakov letošnjega leta je 22-letni Tadej Pogačar, zmagovalec dirke Tour de France, prejemnik pikčaste majice za najboljšega hribolazca in prejemnik bele majice za najboljšega mladega kolesarja. Belo majico je Tadej ponudil na dražbi GZS, zbrana sredstva pa bodo namenjena mladinskim selekcijam slovenskih kolesarjev za njihov nadaljnji trening in razvoj.

Z njim smo se pogovarjali o tem, kaj je pomembno za uspeh, kako je videti njegov dan in kakšni so cilji za prihodnjo sezono.

Tadej, po vseh teh uspehih vas vsi že dobro poznajo. Pa vendar me zanima, s katerimi petimi pridevniki bi se opisali?

Potrpežljiv, marljiv, nepopustljiv, skromen in prijazen.

Ljudje radi zavidamo drugim srečo in mnogokrat slišimo, da imamo srečo, če nam nekaj uspe. Kako vi gledate na to, verjamate v srečo?

Pri vsaki stvari, ki jo želiš doseči, mora biti tudi nekaj sreče. Na splet okoliščin kdaj ne moremo vplivati, z malo sreče pa se lahko obrne v tvoj prid. Vseeno pa moraš vložiti veliko dela v tisto, kar si želiš in samo sreča ni dovolj.

Tako športniki, posamezniki kot podjetniki se kdaj znajdejo med zmagovalci in drugič med poraženci. Kako se počuti zmagovalec ali poraženec dan po dirki?

Če zmagaš, se veseliš, saj si dosegel svoj cilj. Veselje po navadi delimo z ekipo, pri večerji nazdravimo. Če izgubiš, je malo težje. Na napakah se učimo, pa tudi sam pri sebi veš, da ne moreš vedno zmagati. Takrat ni nazdravljanja, ampak bolj spodbujanje, analiza, učenje za naslednjič, da bo več zmag.

Foto: Bettini photos

Na letošnjem Tour de France ste naredili ključni preobrat v zadnjih šestih kilometrih, če seveda odmisliš zadnjo etapo do Pariza. Te zadnje kilometre ste prekosarili brez računalnika. Kaj se je takrat dogajalo v vaši glavi?

Na kronometer smo se odlično pripravili, traso smo si pogledali že junija. Že ko sem se zbudil, sem se počutil zelo dobro. Užival sem. Šel sem branit drugo mesto in belo majico, na koncu pa se je tako obrnilo. V tistih zadnjih šestih kilometrih v klanec mi računalnik ne bi čisto nič pomagal. Treba jih je bilo odvoziti. Tako sem se odločil, ker želim, da so določene stvari narejene, poleg tega je računalnik odvečna teža na kolesu in nek motilec. Rekel sem si, da grem na vse ali nič. Klanec sem že prej prevozil, sem ga poznal in sem šel na polno. Dal sem vse od sebe in na koncu presenetil vse, samega sebe in cel svet.

V tem letu ste v 900 urah prevozili več kot 25 tisoč kilometrov in ob tem premagali prek 412 tisoč višinskih metrov vzponov. To je le del vašega delovnika. Kaj pa ostalo, kar je skrito navijaškim očem?

Najbolj pomemben je kakovosten trening, da se nanj pripraviš in imaš načrt. Po treningu je res pomembna regeneracija, k temu sodi način življenja, prehrana, spanje. Poleg treninga je še marsikakšna stvar, ki ti gre po glavi. Cel dan podrediš kolesarstvu.

Že ko sem se zbudil, sem se počutil zelo dobro. Užival sem. Šel sem branit drugo mesto in belo majico, na koncu pa se je tako obrnilo.

Za vami stoji ekipa UAE Team, ki deluje kot podjetje. Direktor podjetja Mauro Gianetti je konec lanskega leta izpostavil, da je UAE Team ustvaril za 330 milijonov evrov povračil njihovim sponzorjem oz. da je donosnost naložbe minimalno 5 do 10 evrov za vsak vložen evro. Kako deluje celoten stroj, v katerem ste kolesarji najbolj medijsko izpostavljeni?

Mislim, da je kolesarstvo res neka izjemna naložba, ker se na dresu in na televiziji vidi sponzorje. Če zmaguješ, je ta prenos sponzorjev na televiziji še toliko večji. Cela ekipa dela za to, da bi bili kolesarji v ospredju. V ekipi nas je okoli 100, od tega 28 kolesarjev, poleg njih še maserji, mehaniki, športni direktorji, zdravniki, fizioterapevti ... Lahko smo ponosni na to, kako delujemo kot ekipa in delamo drug za drugega.

Slovenija v kolesarstvu zdaj z vami in Primožem Rogličem doživlja svoj vrhunec. Je to rezultat dobre organiziranosti po klubih, dela z mladimi ali je to bolj posledica talenta, izjemnosti posameznikov in velike predanosti?

Mislim, da vsega, kar ste našteali. Nismo še na vseh področjih najboljši. Klubi se še lahko razvijajo, mlade lahko še bolj pripravljamo na življenje v kolesarstvu. Tudi talent mislim, da imamo. Smo res delavni in trmasti. Mislim, da nas je vse to skupaj začelo postavljati v vrh. Včasih je bilo za Slovence malo težje priti v profesionalne ekipe. Zdaj so vrata bolj odprta.

Kakšne so okoliščine za mlade kolesarje pri nas?

V zadnjih dveh letih jih veliko več vpisujejo v klube v mlajše kategorije, več je kolesarjev, ampak sredstva so še vedno enaka kot pred petimi leti ali še manjša. Težko je najti sponzorje v teh manjših ekipah, sploh zdaj v pandemiji, ko je bilo manj dirk.

Glede na to, da bo naslednje leto med koncem dirke Tour de France in začetkom olimpijskih iger v Tokiu le pet dni, ali vas lahko pričakujemo na obeh dirkah ali samo na eni?

Naslednje leto grem branit naslov na Tour de France, imam pa v mislih tudi olimpijske igre. Če kolesar konča Tour dobro, da sta v redu glava in telo, mislim, da je ravno še dovolj časa, da prideš na Japonsko in odpelješ zelo dobro. Če pa se na Touru malo »prekuriš«, potem pa lahko na igrah le startaš in kmalu zaključiš, se mi zdi.

Veliko podjetnikov in športnikov si želi, da bi se jih svet po nečem spominjal. Po čem bi želeli, da se vas spominjajo?

O tem še nisem nikoli toliko razmišljal. Želel bi si, da postanem nek zgled za mlade, da si postavljajo cilje, kot sem si jih jaz, da bodo marljivi in delali za to. Upam, da me bo svet videl v dobri luči. gg

»Delamo dobro in verjamemo, da smo na pravi poti«

Stanovanjski sklad Republike Slovenije, javni sklad (SSRS), bo v prihodnjem letu praznoval 30 let. Kljub epidemiji se gradnja njihovih projektov tudi letos nadaljuje kot predvideno. V prihodnjem letu se bodo osredotočali na sodelovanje z lokalnimi skupnostmi, občinami in mestnimi stanovanjskimi skladi.

Zadnjih nekaj let na SSRS poteka intenziven razvoj in večinoma zdaj že gradnja številnih stanovanjskih projektov po celotni državi. Do konca leta 2020 bodo tako imeli v gradnji že 2.500 javnih najemnih stanovanj z lastnimi projekti, sofinanciranjem občin in mestnih stanovanjskih skladov ter nakupi po javnem pozivu. Gradijo po vsej Sloveniji. Stanovanjski sklad RS ima v lasti skupaj s hčerinskimi družbami okoli 6.000 najemnih stanovanj.

Projekti po celotni državi

Trenutno intenzivno poteka zadnja faza gradnje soseske Novo Brdo v Ljubljani, kjer bodo zainteresirani javnosti lahko v naslednjem letu ponudili v najem 498 stanovanj (od tega 25 oskrbovanih). Celotna soseska bo ponujala višji standard bivanja za različne generacije.

V okviru pilotnega projekta se v prestolnici zaključuje gradnja Skupnost za mlade Gerbičeva, kjer bodo mladim od 18. do dopolnjenega 29. leta starosti ponudili 109 stanovanjskih enot, namenjenih bivalni osamosvojitvi. Poleg tega pa so na lokaciji Dolgi most v Ljubljani začeli projekt dveh večstanovanjskih stavbnih sklopov s skupaj 40 javnimi najemnimi stanovanji prvič po pristopu hkratnega naročila projektiranja in gradnje, ki omogoča bistveno pocenitev.

V polnem zagonu je gradnja v Mariboru, in sicer nove sodobne soseske Pod Pekrsko gorco s 400 javnimi najemnimi stanovanji. Soseska je načrtovana z upoštevanjem vidika trajnostne gradnje v največji možni meri. V sosesko bosta umeščeni dve stavbi s skupaj 60 oskrbovanih stanovanj in dnevni center aktivnosti

»V načrtu imamo razširiti ponudbo javnih najemnih stanovanj in čim več družinam omogočiti normalne in ugodne pogoje za bivanje,« pravi mag. Črtomir Remec, direktor Stanovanjskega sklada Republike Slovenije.

za starejše ter javni program v pritličnih delih objektov.

Gradili bodo v Obalno-kraški regiji, in sicer najprej v Kopru, kjer je predvidena izgradnja 90, sledi pa Izola s 30 javnimi najemnimi stanovanji. Intenzivno potekajo tudi priprave na začetek gradnje v Novem mestu, Kranju, Novi Gorici in Jesenicah.

Poleg lastnih gradenj pa SSRS sofinancira gradnjo okoli 750 stanovanj in oskrbovanih stanovanj številnim občinam in mestnim stanovanjskim skladom ter kupuje blizu 400 stanovanj od zasebnih investitorjev po vseh statističnih regijah.

30 let delovanja in številne lepe zgodbe

Prihodnje leto bo SSRS praznoval 30 let delovanja. »Ponosni smo na nova najemna stanovanja za mlade družine, družine, mlade in starejše, saj bomo z njimi zagotovili marsikateri družini ali posamezniku dom ter jim s tem ponudili nove in boljše pogoje za bivanje in ureditev osebnega življenja,« pravi direktor Stanovanjskega sklada, mag. Črtomir Remec. Ob tem poudari, da se je do zdaj premalo pozornosti posvečalo najemnim oskrbovanim stanovanjem, domovom za

starejše osebe, centrom dnevnega varstva, zmogljivostim vrtcev in šol: »Vse to smo na Stanovanjskem skladu RS v tesnem sodelovanju z občinami in mestnimi stanovanjskimi skladi v zadnjih petih letih intenzivno obravnavali in glede na finančne zmožnosti ter primere dobrih praks iz tujine vključevali v naše stanovanjske projekte. Menimo, da delamo dobro in verjamemo, da smo na pravi poti.« Uspelo jim je izvesti težaven prehod iz lastniških v najemna stanovanja in tako vztrajno povečujejo svoj in občinski delež javnih najemnih stanovanj.

Dostopne najemnine bodo državljanom pomagale do stanovanj

V prihodnosti bodo na SSRS velik poudarek dali sodelovanju z lokalnimi skupnostmi, občinami in mestnimi stanovanjskimi skladi. Kot pravijo, so tovrstni projekti pomembni za našo družbo in hkrati za vse državljane, saj si bodo lahko zaradi dostopnih najemnin stanovanja tudi privoščili: »Vsekakor imamo v načrtu razširiti ponudbo javnih najemnih stanovanj in čim več družinam omogočiti normalne in ugodne pogoje za bivanje«.

Intervju

Okrevanje se verjetno zamika proti drugemu četrtletju 2021

Darja Kocbek, foto: STA

Produktivnost, ki nikakor ni cilj sam po sebi, vidimo kot osnovo za uspešno delujoče gospodarstvo in višjo gospodarsko razvitost ter v končni fazi dvig blaginje, pojasnjuje direktorica Umarja Maja Bednaš.

Vloga GZS v tej razpravi je izjemno pomembna, saj so predlogi gospodarstva na eni in ukrepanje na podjetniški ravni na drugi strani ključni za oblikovanje učinkovitih rešitev.

Umar je kot nacionalni odbor za produktivnost letos pripravil drugo poročilo o produktivnosti. »Letošnje poročilo smo zasnovali široko z namenom prikazati vse ključne dejavnike produktivnosti, kot so investicije, neoprijemljivi kapital, zlasti človeški kapital, raziskave, razvoj in inovacije, potem je tu še vpetost v globalne verige vrednosti, pa učinkovitost rabe virov in energije in drugi družbeni in institucionalni dejavniki. Upoštevali smo tudi megatrende, ki ključno sooblikujejo gospodarsko in družbeno okolje, predvsem demografske spremembe, digitalno preobrazbo in nizko ogljično in krožno preobrazbo,« pojasnjuje direktorica Maja Bednaš.

Kako pa ste v poročilo vključili epidemijo novega koronavirusa?

Ker prinaša številne spremembe in prilagoditve tudi na gospodarskem področju, smo se še posebej posvetili tej temi. Največje spremembe se dogajajo na področju globalnih verig vrednosti in digitalizacije in zahtevajo odločno ukrepanje.

Umar želi kot nacionalni odbor za produktivnost spodbuditi širšo razpravo o možnih poteh krepitve produktivnosti. Kako naj bi ta razprava potekala, kakšna je vloga GZS v tej razpravi?

Sredi novembra smo s Predstavništvom Evropske komisije organizirali konferenco oziroma dialog o produktivnosti, kar postaja v EU praksa in prostor za razpravo in izmenjave mnenj različnih deležnikov: delodajalcev, sindikatov, akademske sfere, različnih združenj, podjetij. Vloga GZS v tej razpravi je izjemno pomembna, saj so predlogi gospodarstva na eni in ukrepanje na podjetniški ravni na drugi strani ključni za oblikovanje učinkovitih rešitev.

Kakšni so trendi na področju rasti produktivnosti v Sloveniji, kje je Slovenija v primerjavi z drugimi članicami EU, zlasti Avstrijo?

Povprečna letna rast produktivnosti, merjena z BDP na zaposlenega, se je s 3,0 % v obdobju 2000–2008 v naslednjem desetletju upočasnila na 0,6 % oziroma na 1,4 %, če upoštevamo obdobje konjunkturalne rasti v letih 2014–2019. Z upočasnitvijo rasti produktivnosti se je v obdobju 2009–2019 upočasnilo tudi dohitevanje

razvitejših držav. Nizka raven produktivnosti (81,9 % povprečja EU) tudi ključno vpliva na razvojni zaostanek za povprečjem EU. Slovenija je leta 2019 dosegla 88,1 % povprečja EU po kazalniku BDP na prebivalca po kupni moči. Stopnja zaposlenosti, kot drugi element v tem izračunu, je bila namreč v celotnem opazovanem obdobju v Sloveniji višja kot v povprečju EU. Ob demografskih trendih, ki omejujejo nadaljnje možnosti povečanja pri že sedaj visoki stopnji zaposlenosti, bo potencial za nadaljnje povečanje BDP na prebivalca po kupni moči vse bolj odvisen od rasti produktivnosti. In če Slovenija želi doseči razvitosti EU27, ali držav kot je Avstrija, jo bo treba, opazno pospešiti. Na Umarju smo naredili nekaj simulacij. Če bi bila v Sloveniji rast BDP, ki bo torej skoraj izključno izhajala iz produktivnosti, po letu 2022 vsako leto za eno odstotno točko višja od rasti BDP EU27, bi to območje po kazalniku gospodarske razvitosti dohiteli leta 2032. Če bi bila rast za 2 odstotni točki višja od gospodarske rasti EU27, bi to območje po razvitosti dohiteli leta 2027. Primerljive simulacije na primeru Avstrije pokažejo, da bi jo dohiteli leta 2044 oziroma 2036. Torej so izzivi na tem področju kar veliki, saj govorimo o konstantno višji rasti v daljšem obdobju.

Zakaj sploh potrebujemo višjo produktivnost?

Produktivnost, ki nikakor ni cilj sama po sebi, vidimo kot osnovo za uspešno delujoče gospodarstvo in višjo gospodarsko razvitost ter v končni fazi dvig blaginje, kot gonilno silo, ki omogoča ustvarjanje takšnih materialnih pogojev, ki zagotavljajo višje dohodke za prebivalstvo, višje javnofinančne prihodke in posledično široko dostopne javne storitve ter vzdržno financiranje sistemov socialne zaščite ... In enako posledično velja za digitalno preobrazbo, česar se kot družba bistveno premalo zavedamo, in kar bi morali bolj eksplicitno nasloviti tudi konkretni ukrepi.

Zakaj je digitalna preobrazba ključna za povečanje produktivnosti?

Digitalizacija radikalno in hitro spreminja način delovanja gospodarstev, trgov in tudi družbe, zato govorimo o njihovi preobrazbi. Letošnja epidemija je vse skupaj še pospešila. Gre za prelom z dosedanjimi praksami. Zaradi novih tržnih priložnosti ter produktivnostne premije, ki jih omogoča, digitalna preobrazba predstavlja neizogiben in nepovraten proces. Za hitrejšo rast produktivnosti, ki bi v končni fazi omogočila dvig blaginje, je zato ključni dejavnik. Preobrazbo poganjajo številni procesi. Recimo avtomatizacija z napredno robotiko ali dodajalnimi tehnologijami. Nadalje, pomembna je poveztivost, npr. internet stvari in pametne tovarne. Vse to podpirajo digitalni podatki in digitalizirana razmerja in odnosi, hitrejši in neposreden dostop do potrošnika. Z digitalnimi tehnologijami se z decentralizacijo spreminjajo tržni in gospodarski odnosi, spreminjajo se razvojni potenciali različnih območij in socialnih skupin. Presegajo se meje posameznega podjetja, sektorja, regije ali države, kar zahteva odprt in povezovalen, tako imenovani ekosistemski

pristop. Digitalizacija v povezavi z drugimi globalnimi mega-trendi spodbuja tudi preoblikovanje globalnih verig vrednosti. Gospodarstva, ki bodo uspela okrepiti svojo integriranost v teh verigah, se bodo hitreje razvijala. Digitalna preobrazba prinaša številne priložnosti, a tudi tveganja, zlati na trgu dela, zato je treba k oblikovanju ukrepov oziroma njihove kombinacije pristopiti preudarno z upoštevanjem vseh vidikov.

Kje je na tem področju Slovenija?

Na področju znanja in neoprijemljivega kapitala, katerega pomen se bo v času četrte industrijske revolucije še povečal, je Slovenija zadržala relativne primerjalne prednosti glede na konkurenčne države in regije, ki pa jih postopoma izgublja. Slovenija se po indeksu digitalnega gospodarstva in družbe sicer uvršča rahlo za povprečjem EU, vendar pa svoj zaostanek postopno povečuje. Podjetniški sektor zaostaja pri vlaganjih tako v IKT opremo kot v programsko opremo in podatkovne baze, kar še posebej velja za predelovalne dejavnosti. Anketni podatki podjetij sicer kažejo na postopno povečevanje vlaganj v digitalizacijo in informatizacijo, vendar gre velik del teh v zagotavljanje tekočega poslovanja. Ko gre za osnovno raven uvajanja digitalizacije v podjetja, so velika podjetja med uspešnejšimi, majhna in srednja podjetja pa zaostajajo in so na povprečju EU. Pri tem pa podatki kažejo, da morajo slovenska podjetja pred uvajanjem rešitev 4.0 še precej izboljšati tudi obvladovanje obstoječih, 3.0 tehnologij. Visoko pripravljenost na industrijo 4.0 vseeno izkazuje dobra četrtina podjetij, kar je spodbuden podatek, ki predstavlja dobro osnovo za še dodatno pospešitev naporov pri uvajanju pametnih tovarn. Ob tem pa so slovenska predelovalna podjetja še vedno močno osredotočena na klasično prodajo izdelkov, premalo izkoriščeni pa so poslovni modeli, vezani na storitve, ki povečujejo dodano vrednost. Posledično je nujno ne samo pospešiti stopnjo inoviranja, pač pa tudi poglobiti digitalno preobrazbo, to je preiti od digitalizacije, predvsem v smislu povečevanja učinkovitosti, k celostni digitalni preobrazbi, ki se bo odražala v drugačnih, tudi bolj prodornih inovacijah in posledično produktih in storitvah z višjo dodano vrednostjo. Digitalna znanja in spretnosti odraslih in zaposlenih se postopoma zvišujejo, a ostajajo v mednarodni primerjavi relativno nizka in upočasnjujejo digitalno preobrazbo družbe ter gospodarstva. Podjetja ocenjujejo, da nepravilnost na spremembe predstavlja resno oviro za digitalizacijo. Pri digitalizaciji javnih storitev ključni problem predstavljajo storitve za podjetja, težave pa se kažejo tudi pri uporabi rešitev e-uprave.

Kako bo Slovenija za digitalni prehod lahko najbolj učinkovito uporabila evropska sredstva?

Temeljna usmeritev Evropske komisije je spodbujanje zelene in digitalne preobrazbe, države naj bi iz sredstev mehanizma za okrevanje in odpornost za projekte digitalne preobrazbe namenile vsaj 20 %. Slovenija bi pri tem morala zasledovati svoje potrebe, tudi če presegajo minimalno postavljene standarde

Če bi bila v Sloveniji rast BDP, ki bo torej skoraj izključno izhajala iz produktivnosti, po letu 2022 vsako leto za eno odstotno točko višja od rasti BDP EU 27, bi to območje po kazalniku gospodarske razvitosti dohiteli leta 2032.

Podatki kažejo, da morajo slovenska podjetja pred uvajanjem rešitev 4.0 še precej izboljšati tudi obvladovanje obstoječih, 3.0 tehnologij.

Podjetja ocenjujejo, da nepravilnost na spremembe predstavlja resno oviro za digitalizacijo. Pri digitalizaciji javnih storitev ključni problem predstavljajo storitve za podjetja, težave pa se kažejo tudi pri uporabi rešitev e-uprave.

EU. Za krepitev svoje ekonomske atraktivnosti mora okrepiti vlaganja v znanje vseh vrst, pa tudi vlaganja v oprijemljivi kapital, še posebej IKT opremo. V tem okviru so še posebej pomembna vlaganja v raziskave, razvoj in inovacije, ki so nujna tudi za spodbujanje digitalne preobrazbe. S tega vidika ni ključnega pomena le nadaljnja podpora raziskovalno-razvojnih projektov in programov, vključno s spodbujanjem konzorcijskih pristopov med javnim in zasebnim sektorjem, pač pa tudi okrepljeno financiranje javnega znanstveno-raziskovalnega sistema. Zahtevnost in kompleksnost prihajajočih tehnologij namreč presega kapacitete posameznih podjetij, zato je javna podpora nujna.

GZS si prizadeva, da bi slovensko gospodarstvo do leta 2025 ustvarjalo 60.000 evrov dodane vrednosti na zaposlenega in izvoz v vrednosti 50 milijard evrov, povprečna bruto plača pa bi znašala 2000 evrov. Katere naloge za doseg tega cilja čakajo državo, gospodarstvo in socialne partnerje?

Ambiciozna in hitra digitalna preobrazba zahteva tudi okrepljen socialni dialog in vnaprejšnji družbeni dogovor o načinih ohranjanja družbene in teritorialne kohezije. Tako bodo npr. za uspešen prehod in preprečitev povečanja družbenih neenakosti še posebej pomembna pravočasno prilagojena in tudi okrepljena znanja in spretnosti prebivalstva, na kar Slovenija še ni ustrezno pripravljena. Podobno velja za teritorialni vidik: ker bo prihodnji razvoj in zaposlovalna perspektiva industrijsko usmerjenih, torej necentralnih regij Slovenije, primerjalno bolj odvisna od njihove digitalizacije, to pomeni, da je uspešna digitalna preobrazba tudi pogoj za skladnejši regionalni razvoj. Glede na kompleksnost izzivov se mora država ukrepanja torej lotiti strateško, to je celovito, usklajeno in z dolgoročno perspektivo. Strateški pristop pa bo mogoč le na osnovi odprtega, povezanega in sodelovalnega pristopa s podjetniškim sektorjem in družbo na splošno.

Glede na kompleksnost izzivov se mora država ukrepanja torej lotiti strateško, to je celovito, usklajeno in z dolgoročno perspektivo.

Kakšne so napovedi UMAR glede rasti za letošnje leto in kakšne za naprej?

V Jesenski napovedi, pripravljeni v začetku septembra, smo napovedali 6,7-odstotni upad BDP letos in nato 5,1-odstotno rast v letu 2021. Pri tem bo okrevanje postopno in zelo diferencirano po dejavnostih, najbolj so in bodo prizadete dejavnosti, povezane s turizmom, različne storitve, ki jih v času strogih zaježitvenih ukrepov ni možno/dovoljeno opravljati. V tem smo predpostavili, da bo virus še nekaj časa prisoten in da bo prihajalo do nihanj v gospodarski aktivnosti, res pa tako izrazitega drugega vala, kot smo mu sedaj priča, nismo pričakovali. Negotovost je tako visoka in se je v zadnjih tednih še povečala. Po objavi statističnega podatka o rasti BDP v tretjem četrtletju bomo, upoštevaje tudi zadnje napovedi za mednarodno okolje, ocenili uresničevanje jesenske napovedi in jo po potrebi osvežili. Trenutno kaže, da pričakovanega vidnejšega okrevanja v prvem četrtletju prihodnjega leta še ne bo. Dinamika na srednji rok pa bo pogojena tudi z odločitvami, kaj in kako bo Slovenija naredila s svojo razvojno politiko, to je kako uspešno bo uspela najti pravo ravnovesje med ukrepi s kratko- ter tistimi s srednje- do dolgoročnimi učinki.

Kdaj lahko glede na trenutno situacijo pričakujemo okrevanje gospodarstva?

Ob ponovnem izbruhu epidemije na podlagi dostopnih podatkov ocenjujemo, da bodo posledice osredotočene predvsem na storitveni sektor in manj dejavnosti, vpete v mednarodno menjavo, za zdaj kaže, da v večini segmentov manj kot spomladi. Kar zadeva okrevanje, verjetno se zamika proti drugemu četrtletju prihodnje leto, vse bo odvisno od epidemio- loških razmer v Sloveniji in drugih državah, ki so naše pomembne trgovinske partnerice, uvažanja cepiva in odzivnosti politik z ukrepi za blaženje posledic epidemije za gospodarstvo in dohodek prebivalstva. Vrnitev celotne gospodarske aktivnosti na ravni pred izbruhom epidemije pa bi bila možna šele leta 2022, v turizmu in še nekaterih storitvenih dejavnostih bo okrevanje še dolgotrajnejše.

Kako velik vpliv na okrevanje našega gospodarstva bo imelo okrevanje držav, ki so za Slovenijo v gospodarskem smislu najbolj pomembne? Ali vas razmere v kateri od teh držav še posebej skrbijo?

Stanje v gospodarstvih, s katerimi smo gospodarsko povezani, bo ključno, tako za neposredne izvoznike kot podjetja, vpeta v globalne verige vrednosti. V drugem valu kaže, da so izvozne in prometne dejavnosti relativno manj prizadete kot v prvem valu, vendar bo okrevanje v naših najpomembnejših trgovinskih partnericah še naprej pomembno vplivalo na obseg naročil. Letos so bili med za nas pomembnimi trgovinskimi partnericami najgloblji upadi v Italiji, Franciji, na Hrvaškem. Prihodnje leto naj bi predvsem avstrijsko gospodarstvo okrevalo relativno počasi. Trenutno sicer vse napovedi mednarodnih inštitucij predvidevajo postopno okrevanje gospodarske aktivnosti v teh državah v letu 2021, vendar se to zamika proti pomladnim mesecem. ^{gg}

E-mobilnost se začne doma in nadaljuje na delovnem mestu

Ste kot podjetje že vstopili na pot e-mobilnosti ali o tem še razmišljate? Se sprašujete, **kako rešiti množično e-mobilnost skoncentrirano na enem odjemnem mestu**, torej takrat, ko je veliko vozil hkrati priključenih na polnilne postaje? Ne skrbite.

V **Energiji plus** imamo rešitev za vas! V sodelovanju s partnerskim podjetjem ponujamo Schneider Electric rešitev, ki vključuje tako **statični kot dinamični sistem delitve**. Na ta način podjetjem ponujamo kakovosten in stroškovno učinkovit polnilni sistem, ki vsebuje šest ključnih elementov:

- ✓ pametne električne polnilnice, ki jih je mogoče **statično** ali **dinamično** prilagajati porabi (standard OCPP 1.6 naprej), kar predstavlja bistveno nižje stroške vzpostavitve polnilne infrastrukture in zakupa električne moči,
- ✓ združljivost in nadgradljivost sistema s sistemi **nadzora porabe** (LMS-load management system),
- ✓ združljivost z **zalednimi sistemi** v oblaku, ki zagotavljajo analitiko in uporabo aplikacij (Android, iOS),
- ✓ **visoko kakovost** opreme primerne za množično rabo ter nizkimi stroški obratovanja in vzdrževanja,
- ✓ postopno **etapno rast**,
- ✓ združljivost z opremo **pametnih zgradb**.

Kontaktirajte nas
in skupaj bomo
našli pravo rešitev
za vaše podjetje!

6. Dan delodajalcev

Neznanke dela na domu/na daljavo in pravica zaposlenih do odklopa

Kakšne so sedanje ureditve in kaj izboljšati, da bi delo na domu/na daljavo postalo čim bolj dostopno delodajalcem in delavcem najširšega spektra dejavnosti.

Metka Penko Natlačen, Pravna služba GZS

Delodajalec je dolžan zagotavljati varne in zdrave razmere za delo ne glede na vrsto dela, delovno mesto ali kraj, kjer delavec opravlja delo.

Delo na domu že ureja 10 kolektivnih pogodb dejavnosti od skupno 25 KP dejavnosti gospodarstva, na bolj ali manj obsežen način.

V okviru Dneva delodajalcev je 18. novembra na GZS potekal dogodek na temo dela na domu/na daljavo in pravica do odklopa. Dogodek je predstavil ta institut skozi prizmo sedanje ureditve in usmeritve, kaj izboljšati, da bo postalo čim bolj dostopno delodajalcem in delavcem najširšega spektra dejavnosti.

Delo na domu/na daljavo je v povezavi s situacijo, ki nam jo je v letu 2020 prinesel covid-19, postalo naša nova realnost, je povedala v uvodu moderatorica posveta Metka Penko Natlačen, sicer vodja projekta Krepitev kompetenc socialnih partnerjev v procesu kolektivnega dogovarjanja. Danes se kaže delo na domu/na daljavo kot nuja, potreba in realnost, po kateri posegajo delodajalci ne le v izrednih razmerah, ampak tudi v mirnodobnem času. Posvet se je dotaknil vseh vidikov dela na domu/na daljavo.

Delo na domu je nuja in odraz današnjega časa, moderen način dela, je dejal Mitja Gorenšek, izvršni direktor GZS. Nekaterim dejavnostim in mladim še najbolj se mogoče z delom na domu ponuja možnost, da delavec sam kreativno oblikuje svoj delovni dan, delodajalcu pa, da vpliva na stroške dela. Prve izkušnje z delom na domu so bile različne, saj niso vsa dela prilagojena za opravljanje na domu ali na daljavo in v nekaterih dejavnostih zaradi narave dejavnosti to enostavno ni mogoče. Lahko tudi ni na voljo tehnoloških pripomočkov, ki bi tako delo sploh omogočali, ali pa delavec doma nima ne prostorskih ne siceršnjih razmer, da bi lahko delo na domu izvajal, za varno in zdravo delo pa je zakonsko odgovoren delodajalec.

Jakob Počivavšek, predsednik Konfederacije sindikatov Slovenije PERGAM, je menil, da je delo na domu izziv za delodajalce in delavce. Lahko izgleda vabljivo, saj gre za delo v domačem okolju, pa vendar

Foto: Depositphotos

ima za sabo veliko pasti, kot so neopredeljen delovni čas, stalna razpoložljivost, moteči elementi, uporaba lastnih sredstev za službene namene, socialna distanciranost, pomanjkanje navodil za delo ... Konfederacije sindikatov so predlagale ratifikacijo Konvencije 177 MOD o delu na domu, kar je Ekonomsko socialni svet podprl, postopek ratifikacije je v teku. Poudaril je, da je primarna naloga kolektivnih pogodb dejavnosti, da nadgradijo določbe o delu na domu.

Delo na domu prinaša tudi pasti

As. Sara Bagari, z Inštituta za delo pri Pravni fakulteti v Ljubljani, je predstavila delo na domu v luči evropskega pravnega reda in primerjalno pravni vidik. Delo na domu predstavlja pomemben institut za naslavljanje raznovrstnih izzivov na trgu dela, hkrati pa tako delavcem kot delodajalcem prinaša mnoge pasti. Te terjajo ustrezne zakonske spremembe, spodbuja pa se tudi vključitev dela na domu visoko na agendo kolektivnega dogovarjanja. Pri spremembah je treba upoštevati mednarodni pravni okvir (Konvencija MOD št. 177 in istoimensko priporočilo št. 186) in evropski pravni okvir (Okvirni sporazum o delu na daljavo in različne direktive), nekatere primere dobrih praks pa lahko najdemo tudi v drugih evropskih državah.

Nikolaj Petrišič, vodja sektorja za varnost in zdravje pri delu z Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti RS, je imel predstavitev na temo Obveznost delodajalca glede varnosti in zdravja pri delu in delu na domu. Delodajalec je dolžan zagotavljati varne in zdrave razmere za delo ne glede na vrsto dela, delovno mesto ali kraj, kjer delavec opravlja delo. Ustrezna in po potrebi revidirana ocena tveganja

Dogodek je potekal kot tretji posvet v okviru projekta Krepitev kompetenc socialnih partnerjev v kolektivnem dogovarjanju 2017-2021. Udeleženci posveta so prejeli revijo Delodajalska praksa 2020. Vsako leto v okviru projekta Krepitev kompetenc izide tudi tematski snopič iz zbirke »Pogajalske veščine za uspešno kolektivno dogovarjanje«. Tretji snopič v zbirki projekta je tokrat posvečen tematiki plačila za delo in nosi naslov Prejemki iz delovnega razmerja kot pomembna vsebina kolektivne pogodbe. Njegove avtorice so sodelavke projekta Krepitev kompetenc iz Pravne službe GZS Cvetka Furlan, Urša Sojč in Metka Penko Natlačen.

delovnega mesta tudi v zvezi z zagotavljanjem varnosti in zdravja pri delu na domu je podlaga za sprejem ustreznih ukrepov zagotavljanja varnega in zdravega dela delavcev, pri pripravi katere se delodajalci povezujejo s strokovnimi delavci za varnost pri delu in izbranimi izvajalci medicine dela. V vsakem primeru mora delodajalec narediti vse, kar je v njegovi moči, da zagotovi varnost in zdravje delavca tudi pri delu na domu. V to skrbnost je vključena tudi obveza, da prijavi opravljanje dela na domu na inšpektorat za delo.

Prof dr. Aleksandra Kanjuo Mrčela, s Fakultete za družbene vede in Centra za proučevanje in organizacijo človeških virov, je predstavila ureditev pravice do odklopa od tehnoloških sredstev v ureditvi EU. Pospešena digitalizacija dela predstavlja nova tveganja za delavce in delodajalce. Socialni partnerji v Evropi pospešeno, posebej v času krize covid-19, iščejo načine, kako z ureditvijo na evropski in nacionalni ravni ustvariti ustrezen okvir prostorsko in časovno prožno organiziranemu delu, ki bi omogočalo za delavce in delodajalce učinkovite in produktivne prakse, ki ne ogrožajo zdravja, varnosti in kakovosti dela in življenja. Spoštovanje pravne in formalne ureditve pravice delavcev do odklopa od tehnoloških in elektronskih medijev po izteku delovnega časa pa bo odvisno od prevladujoče kulture dela, ki jo bo ureditev pomagala graditi. Delo na domu predstavlja razvoj nove kulture dela med delavcem in delodajalcem.

Potrebna bo drugačna pravna ureditev

Vodja pravne službe v Siemens d.o.o., Ljubljana, Špela Ajdišek Robič, je spregovorila o izhodiščih gospodarstva za spremembe ureditve dela na domu/na daljavo. Tehnološki napredek in izkušnja epidemije covid-19 jasno kažeta, da bo delo na daljavo predstavljalo enega izmed sodobnih načinov dela tudi v prihodnje. Trenutna slovenska pravna ureditev dela na domu postavlja delodajalce, ki svojim delavcem želijo omogočiti dodatno prilagodljivost delovnega prostora z uvedbo dela od doma oz. na daljavo pred izzive, ki zahtevajo drugačno pravno ureditev dela na domu oz. daljavo. Predstavila je predlog skupine gospodarskih družb v okviru iniciative GZS za spremembo ZDR-1 in ZVZD-1 na področju dela na domu oz. na daljavo, pri čemer se osredotoča na t. i. hibridne modele dela na domu. Gre za kombinacijo stalnega in občasnega/začasnega dela na domu/na daljavo. Posebej se je dotaknila nepraktičnosti zakonske zahteve za sklenitev nove pogodbe za opravljanje dela na domu.

Delo na domu že ureja 10 kolektivnih pogodb dejavnosti od skupno 25 KP dejavnosti gospodarstva, na bolj ali manj obsežen način. Kot je povedala Metka Penko Natlačén, namestnica direktorja Pravne službe in sekretarka Strateškega sveta za kolektivno dogovarjanje GZS, je strateški svet za kolektivno dogovarjanje izrazil podporo urejanju tega področja v kolektivnih pogodbah s sprejemom posebnega priporočila. V posameznih dejavnostih pogajanja glede ureditve dela na domu že potekajo ne glede na covid-19. V treh dejavnostih so sindikati podali predloge za kompleksno ureditev tega področja. V dveh dejavnostih, grafični dejavnosti ter založniški in knjigotrški dejavnosti, so v času priprave na posvet že uskladili besedila aneksov h kolektivni pogodbi dejavnosti, ki celovito urejajo to problematiko skladno s priporočili Strateškega sveta za kolektivno dogovarjanje in čakajo na podpis dokumentov socialnih partnerjev.

Delo na domu vsekakor prinaša kopico izzivov, pa tudi osebnih nadgrajenih kompetenc. Komunikacijske veščine, poznavanje orodij za delo na daljavo, organizacija in poznavanje procesov usklajevanja, bodo vsem nam v korist tudi po tem, ko bo covid-19 izginil in se bo življenje vrnilo v ustaljene tirnice. Prednosti, ki jih prinaša, si želimo, da pretehtajo nad slabostmi in nam pomagajo izgrajevati mirnodobno delo na domu/na daljavo tako, da ustrezno, primerno in pravočasno rešimo izzive, ki jih prinaša. Delo na domu gotovo zahteva novo kulturo odnosov med delavcem in delodajalcem, ki jo moramo odgovorno in etično dolgoročno soizgrajevati vsi soudeleženi. [gg](#)

GoDigital 2020

»Trenutki krize pogosto postanejo trenutki spremembe«

Pandemija koronavirusa je celemu svetu prekrizala načrt, a hkrati ustavila priložnost za hitro sprejemanje odločitev in iskanje prilagoditev.

Jerneja Srebot

Spremembe, ki bi se sicer uvajale postopno v roku nekaj let, so se zdaj zaradi pandemije morale zgoditi praktično čez noč. V duhu teh novih priložnosti in Churchillovega rekla »Nikoli ne zapravi dobre krize,« so tekli tudi pogovori in predavanja na letošnji konferenci GoDigital 2020, ki se je odvila 19. novembra.

Emily Mansfield, glavna ekonomistka za Evropo v The Economist Intelligence Unit, je predstavila vplive pandemije na gospodarstvo in svet: »Veliko več ljudi dela od doma in uporablja spletne trgovine, ki se jih poslužuje tudi vedno več podjetij, zato da sploh lahko preživijo. Dramatično se je povečal obseg elektronskih storitev in poslovanja prek spleta.« Po njenih besedah je koronavirus prinesel globalno krizo, enakovredno tisti iz leta 2009. Veliko večjih podjetij zato skuša pripe-ljati proizvodnjo domov, kjer pa je delovna sila dražja, zato pa tudi večja želja po mehanizaciji in digitalizaciji.

Okrevanje po pandemiji bo po besedah govornice boleče in vsaj do leta 2022 večina držav še ne bo dosegla stanja, kot ga je imela v letu 2019 – hujše prizadete tudi do 2024 – Evropa pa mora ostati pozorna tudi na druge gospodarske izzive, kot so brexit ter odnosi med ZDA in Kitajsko.

Hkrati pa situacija prinaša tudi številne priložnosti: spletne trgovine, računalništvo v oblaku, uvedbo 5G omrežja, digitalne aplikacije za spremljanje zdravstvenega stanja prebivalcev ipd. »Slovenija ima trenutno precej dobro postavljeno osnovo za digitalizacijo – potrebno je vzpostaviti dobre vezi med strokovnjaki in podjetji, tudi z manjšimi podjetniki,« je poudarila Mansfieldova in dodala: »Letos se je res pokazal velik premik v razmišljanju. Trenutki krize zelo pogosto postanejo tudi trenutki spremembe.«

»Slovenija ima trenutno precej dobro postavljeno osnovo za digitalizacijo – potrebno je vzpostaviti dobre vezi med strokovnjaki in podjetji, tudi z manjšimi podjetniki,« je poudarila Emily Mansfield.

Zaradi večjega transferja delavcev med posameznimi delovnimi mesti znotraj podjetja bodo zelo pomembna redna usposabljanja in nadgrajevanje kompetenc.

Kompleksnost, ki se je v sistemih podjetij zaradi tehnologije in načina takratne implementacije nabrala čez leta, bi morali pretresti in zasnovati tako, da bodo programi namesto zgolj produktom in procesom namenjeni tudi strankam.

Podatke imamo, treba jih je le znati izkoristiti

Joe Peppard, z MIT Sloan School of Management, je govoril o številnih možnostih, ki jih prinašata digitalizacija in obdelava podatkov: »Veliko podjetij je zelo na hitro sprejelo odločitve, ki bi sicer trajale mesece. A kljub temu, da veliko ljudi in podjetij vidi in razume, da se tehnologija razvija, tega ne jemljejo dovolj resno.«

Tehnologija po njegovem prinaša številne možnosti, vprašanje pa je, koliko je podjetij, ki so sposobna te priložnosti izkoristiti. Kompleksnost, ki se je v sistemih podjetij zaradi tehnologije in načina takratne implementacije nabrala čez leta, bi morali pretresti in zasnovati tako, da bodo programi namesto zgolj produktom in procesom, namenjeni tudi strankam.

»Tehnologija sama po sebi nima prirojene vrednosti, to vrednost je treba poiskati. Veliko priložnosti obstaja, da lahko zberemo informacije in eventuelno moramo za to uvesti tudi primerno tehnologijo,« je povedal Peppard in pojasnil, da je veliko današnjih problemov informacijske narave – potrebno si je ponovno zamisliti, kako lahko določen problem rešimo na podlagi procesiranja podatkov ter kako operativno in strateško izkoristiti možnosti, ki jih ponuja tehnologija. »Ne gre toliko za tehnološko revolucijo, kot za revolucijo podatkov,« doda.

Pomemben faktor v trenutni fazi digitalizacije je po mnenju Emily Mansfield internet stvari - gre za medmrežje povezanih pametnih naprav (kot so pametne ure, avti, hiše ipd.), ki iz okolice zbirajo informacije: »Velik skok za implementacijo te tehnologije se je pojavil v letu 2017, letos pa se vsi ne le pripravljajo nanjo, temveč jo že aktivno uvajajo.« Tehnologija se uporablja že v številnih panogah, kot so zdravstvo, logistika in transport, industrijska avtomatizacija in robotika ter pametna mesta. Kar se tiče zasebnosti in varnosti, govornica poudarja, da ju je treba imeti v mislih že v začetku med samim razvojem programov kot integriran del procesa in ne zgolj kot dodatek, ki se ga priključi na že obstoječi produkt. Za dobro delovanje te tehnologije je potrebno uskladiti njene regulacije na globalni ravni, konec koncev pa je nujno tudi usposabljanje in doizobraževanje delovne sile, da bodo delavci na račun tehnologije napredovali, ne pa izgubili službe.

Začeti je treba pri ljudeh

Angela Salmeron, European Future of Work Lead IDC Europe, poudarja, da je pri vseh teh spremembah nujno imeti v mislih ljudi. »Vodstva morajo skrbeti za svoje zaposlene – najboljši način za to pa je, da jih opolnomočijo z znanjem.« Veliko podjetij se je krizi prilagodilo z delom od doma, na veliko pa vlagajo tudi v programe digitalizacij podjetij. Preden pomislimo na tehnologijo, moramo po mnenju govornice reformirati celotno dožemanje – ne smemo gledati samo na to, da bomo delali hitreje, temveč tudi boljše: »Približno četrtnina podjetij v Evropi je med epidemijo nadzorovala svoje delavce med njihovim delom na domu, a to je nesmiselna rešitev za takšen način dela – preklopiti bi morali iz nadzora na output, kar pa ustvari zelo drugačen organizacijski model.« Iz klasične hierarhične ureditve je prekop na bolj fluidno precej zahteven, saj sama hierarhija nima toliko pomena, pač pa gre za posameznikove kompetence.

Zaradi večjega transferja delavcev med posameznimi delovnimi mesti znotraj podjetja bodo zelo pomembna redna usposabljanja in nadgrajevanje kompetenc. V treh letih tehnologija že toliko napreduje, da se veliko stvari popolnoma zamenja, zato je smiselno, da je celotno podjetje zelo fluidno – vodstvo, delavci, organizacija, način dela. Izobraževanja in usposabljanja ne smejo biti sama sebi namen, temveč morajo služiti temu, da delavci z njihovo pomočjo boljše opravljajo svoje delo.

»Prihodnost kompetenc leži v teh, ki imajo posla s podatki, kibernetsko varnostjo in umetno inteligenco, hkrati pa bodo zaradi večje fluidnosti del zelo pomembne tudi prenosljive ali tako imenovane mehke veščine, med katere spadajo kritično mišljenje, reševanje problemov, empatija – karkoli pripomore delavcu, da lažje deluje v timu in fluidni organizaciji,« je zaključila Salmeronova.

Pomen kvalitetnega izobraževanja poudarja tudi Cecilia Bonefeld-Dahl, generalna direktorica DIGITALEUROPE, ki meni, da bi med drugim morali opolnomočiti pedagoške delavce in zagotoviti posodobljene vsebine za IKT znotraj izobraževalnih sistemov ter se na digitalizacijo družbe pripraviti celostno. [gg](#)

Tišina, ki navduši.

KRONOTERM

TOPLOTNA ČRPALKA KRONOTERM ADAPT JE NAJ INOVACIJA 2020

V okviru Dneva inovativnosti 2020, ki ga vsako leto organizira Gospodarska zbornica Slovenije (GZS), je slovenski proizvajalec toplotnih črpalk Kronoterm prejel kar dve nagradi. Inovativna, tiha in učinkovita ter oblikovno dovršena toplotna črpalka Kronoterm Adapt je prejela nagrado NAJ INOVACIJA po izboru javnosti ter SREBRNO NACIONALNO PRIZNANJE GZS ZA INOVATIVNOST.

Zmagovalka med toplotnimi črpalkami

S toplotno črpalko ADAPT so v podjetju Kronoterm nedvomno začrtali novo pot in prihodnost toplotnih črpalk. Inovativna toplotna črpalka je prilagodljiva v delovanju, vgradnji in videzu. Zasnovana je tako, da ostane nevidna in se čim bolj zlije z okolico.

S pojavnostjo in hrupom ne vzbuja pozornosti, hkrati pa z izjemno učinkovitostjo (SCOP 5,2) uporabniku zagotavlja maksimalno udobje v smislu ogrevanja, hlajenja, nizke hrupnosti in nizkih stroškov obratovanja. Ena izmed najtišjih toplotnih črpalk v Evropi popolno prilagaja delovanje potrebam objekta in uporabnika ter celo vremenskih razmeram.

Robustno ohišje zunanje enote naprave kljubuje vsem vremenskim pojavom in ne potrebuje zaščite. Uporabniki glede na svoje želje ter arhitekturni stil stavbe izbirajo med večimi različicami. Nova generacija okolju prijaznih toplotnih črpalk ADAPT zagotavlja učinkovito rabo energije in obnovljivih virov energije.

» Inovacija je namenjena vsem, zato nam je izbor javnosti velika potrditev, da nam je resnično uspelo in da smo trud in čas vložili v pravo stvar. «

– Direktor podjetja Kronoterm, Bogdan Kronovšek

» Pri Kronotermu vidimo še zelo veliko priložnosti za inovativnost, saj so dosedanje toplotne črpalke zelo tehnično naravnane in uporabnikom ne nudijo dobre uporabniške izkušnje. «

– Franc Marovt, Vodja razvoja pri podjetju Kronoterm

Odličnost, kakovost in inovativnost toplotne črpalke ADAPT potrjujejo številne prejete nagrade, med drugim mednarodno oblikovalsko nagrado **Archiproducts Awards** ter nagrado **Big SEE** v okviru Meseca oblikovanja. Izjemna učinkovitost in inteligentno prilagajanje sta pripomogla k preboju na **prvo mesto v sezonski učinkovitosti** v Evropi*.

Inovativnost je prava pot do uspeha

Vizija podjetja Kronoterm je že od samega začetka leta 1976, ko je ustanovitelj Rudi Kronovšek ustvaril prvo sanitarno toplotno črpalko Sloveniji, izdelati najbolj učinkovite visokotehnološke naprave za varčno ter okolju prijazno ogrevanje in hlajenje.

Iščete rešitev ogrevanja, hlajenja ali priprave tople sanitarne vode za vaše poslovne prostore ali vaš dom? **Brez skrbi. Kronoterm ekipa izkušenih strokovnjakov vam bo pri tem pomagala. Pišite na info@kronoterm.com ali pokličite na 03 703 16 20.**

*Bafa lista - primerjava učinkovitosti 1176 toplotnih črpalk - junij 2019

Dan inovativnosti 2020

Na pravem mestu, ob pravem času, s pravim izdelkom

Enajst inovacij si je letos prislužilo najvišje, zlato priznanje za najboljše inovacije. Kljub epidemiji covid-19 je na razpise regionalnih zbornic letos prispelo več prijav kot lani.

Barbara Perko

»Skupnost inovatorjev je skupnost pozitivnih, dobrih in svetlih ljudi, ki na svet gledajo s pozitivne strani, probleme pa vidijo kot izzive, ki se jih da tako ali drugače rešiti.«

dr. Aleš Ugovšek, vodja področja, Tehnološki razvoj in inovativnost, GZS

Katalog
Inovacije 2020

Razmere, ki krojijo letošnje leto, so tokratni Dan inovativnosti preselile v virtualno okolje. Letos je Gospodarska zbornica Slovenije že osemnajstič podelila priznanja najboljšim inovacijam na nacionalni ravni.

»Vaši izjemni in prebojni projekti so dokaz, da Slovenija zmore svoje znanje, ideje in kreativnost prelini v svetovno primerljive inovacije. Nobenih razlogov ni, da bi Slovenci zaostajali za drugimi narodi. Čeprav smo majhna država, lahko s svojo pametjo, inovativnostjo in vztrajnostjo, ne samo tekmuje, ampak tudi sodelujemo in zmagujemo,« je v nagovoru dejal predsednik Republike Slovenije Borut Pahor, ki je čestital vsem prejemnikom priznanj in se jim zahvalil za njihov prispevek.

Na razpise regionalnih zbornic je letos prispelo 221 prijav, od teh se jih je 43 uvrstilo na nacionalni nivo. Strokovna komisija je podelila 11 zlatih, 24 srebrnih, pet bronastih priznanj, dve posebni priznanji za mlado podjetje, eno posebno priznanje za inovacijski izziv, nagrajena pa je bila tudi najboljša inovacija leta po izboru javnosti.

»Vsak ima v sebi inovatorja, mora ga le zbuditi,« je v svojem nagovoru dejal predsednik GZS Boštjan Gorjup. »Za uspeh je treba biti na pravem mestu, ob pravem času, s pravim izdelkom. In pri tem imeti še kanček sreče.«

»Skoraj tretjina inovacij letos prihaja iz mikro in malih podjetij, od tega pet s strani mladih inovativnih startupov,« je povedal Gorjup. Predvsem pri mlajših inovatorjih je opaziti velik poudarek na inovacijah, ki temeljijo na poenostavitvi že obstoječih podobnih rešitev, kar izhaja iz sodobnih pristopov inoviranja na osnovi uporabniške izkušnje. Takšni pristopi so po njegovih besedah zelo dobrodošli tudi v marsikateri veliki korporaciji, priložnosti za razvoj pa so gotovo v inoviranju poslovnih modelov in storitvizi (servitisation), saj smo še vedno zelo, verjetno preveč, usmerjeni v inoviranje izdelkov. »Ravno zato bomo morali v prihodnjem obdobju veliko pozornosti posvetiti ozaveščanju in učenju o različnih vrstah inovacij ter predvsem inoviranju poslovnih modelov,« je izpostavil in dodal, da tu vidi pomembno vlogo Gospodarske zbornice Slovenije ter njenih partnerjev MGRT in SPIRIT Slovenija.

Razvojno usmerjeni TECOS

TECOS Razvojni center orodjarstva Slovenije je prva izbira za kakovostno in hitro pomoč pri razvoju izdelkov in tehnologij z visoko dodano vrednostjo. »Pohvalimo se lahko z uglednimi referenčnimi projekti tako domačih kot tujih podjetij. Naše stranke so uspešna velika in mala podjetja, ki želijo dolgoročnega partnerja s konkretnimi rešitvami s področja razvoja in proizvodnje plastičnih oz. kovinskih polizdelkov ali kombinacije obeh. TECOS deluje tudi kot slovenski orodjarski grozd in tako kot zastopnik slovenskih orodjarjev predstavlja vstopno točko vsem morebitnim tujim partnerjem, ki želijo z njimi sklepati posle,« pojasnjuje dr. Aleš Hančič, direktor TECOS-a.

TECOS predstavlja enega ključnih razvojnih stebrov slovenskega orodjarstva. Ustanovljen je bil leta 1994 na pobudo slovenskih orodjarjev, katerih cilj je bil posodobiti svojo proizvodnjo in povečati lastno dodano vrednost. TECOS odlikujejo obsežen lasten razvoj, raba najbolj naprednih tehnologij, številni znanstvenoraziskovalni dosežki in njihov prenos v industrijsko prakso na področjih orodjarstva in razvoja novih izdelkov.

TECOS Razvojni center orodjarstva Slovenije
www.tecos.si | info@tecos.si | 03 490 09 20

Predstavljamo letošnje nagrajence

ZLATA PRIZNANJA

BIA Separations d. o. o., inovacija: Razvoj procesa čiščenja genskega zdravila Zolgensma za zdravljenje dojenčkov s smrtonosno spinalno mišično atrofijo tipa 2 (SMA)
Maja 2019 je bila odobrena prva 100-odstotno učinkovita genska terapija za zdravljenje dojenčkov s spinalno mišično atrofijo. Razvoj procesa čiščenja genskega zdravila Zolgensma je z inovativno, slovensko tehnologijo prispevalo podjetje BIA Separations, ki je s tem slovensko znanost postavilo v sam svetovni vrh.

Domel d. o. o. in Podkrižnik d. o. o., inovacija: Razvoj centralnega pogona za e-kolo
Pri razvoju so iskali meje možnega in komercialno sprejemljivega, rezultat pa je eden najmočnejših centralnih pogonov za e-kolesa. Odlikuje ga učinkovit motor z odličnim odvajanjem toplote in odzivno senzoriko, izredno dodelanim zobniškim pogonom in izjemno uporabniško izkušnjo.

Incom LEONE, inovacija: LEONE Rose cone
LEONE Rose cones (vrtnice) predstavljajo inovativen sladoled, ki s svojo posebno obliko vrtnice in slastnim okusom očara vsakogar. V ponudbi sta dva korneta.

Krka, d. d., Novo mesto, inovacija: Nadomestno zdravilo s trojno kombinacijo učinkovin za zdravljenje hipertenzije

Novo zdravilo za zdravljenje hipertenzije združuje tri učinkovine v eni tableti: amlodipin, valsartan in hidroklorotiazid. Uporabnikom omogoča bolj prijazen način jemanja zdravila.

Lek farmacevtska družba d. d., inovacija: Nove kapsule takrolimus s podaljšanim sproščanjem za sodobno imunosupresivno zdravljenje bolnikov s presajenimi organi
Novo generično zdravilo z učinkovino takrolimus v obliki kapsul s podaljšanim sproščanjem bolnikom s presajenimi organi omogoča sodobno in varno zdravljenje tudi z generičnim zdravilom.

Modularis Teh d. o. o., Litija, inovacija: Multi-funkcionalno modularno hidravlično prijemalo s sinhronim in asinhronim prijemanjem

Pametna multifunkcijska roka predstavlja popolnoma nov razvojni in trženjski model, kot tudi nov nadgradljiv (upgrade) način uporabe delovnih orodij za stroje v kmetijstvu, gozdarstvu, gradbeništvu, komunalni in transportu.

Pharsol d. o. o., inovacija: CryoHolder – Orodje za lažje, hitrejši in varnejši premikanje zamrznjenih kriovial

CryoHolder je unikatno laboratorijsko orodje, ki omogoča hitro, varno in predvsem enostavno prenašanje posodic za zmrzovanje (kriovial), v katerih se hranijo biološki vzorci na ekstremno nizkih temperaturah, -196 °C (metoda krioprezervacije).

Foto: prejemniki nagrad

Vesel božič

»Dokler nas človečnost povezuje med seboj, ni pomembno, kaj nas ločuje.«

Ernst Ferstl

Ob koncu leta se vam najlepše zahvaljujemo za zaupanje, odlično sodelovanje in zvestobo. Želimo vam kontemplativne in mirne praznike. Začnite dobro in zdravo v uspešno novo leto 2021!

ebmpapst

the engineer's choice

ebm-papst Slovenija d.o.o.
Podkrajnik 16
SI- 1380 Cerknica

www.ebmpapst.com

Maya Konnerth (12)

Roto d. o. o., inovacija: PE čoln – izdelan po postopku rotativ tehnologije

ROTO 450 je hiter in kompakten čoln z večstransko uporabnostjo. Njegova velika prednost je, da je v celoti izdelan v enem kosu po rotacijskem postopku v 3-slojni tehnologiji, kar mu kljub nizki teži zagotavlja izjemno togost, veliko nosilnost in majhno občutljivost na udarce.

TIK d. o. o., proizvodnja medicinskih pripomočkov, inovacija: greencath® urinski kateter s hidrofilnim nanosom in vodno vrečko

V TIK-u razviti greencath® kateter združuje lastnosti, ki se pri konkurenci običajno izključujejo, uporabniku omogoča enostavno uporabo in izboljšano kakovost vsakdanjega življenja.

TPV AUTOMOTIVE d. o. o., inovacija: Univerzalna robotska »BIN PICKING« celica

Inovacija predstavlja popolno novost na globalnem trgu. V sklopu inovacije so razvili in izdelali univerzalno bin picking celico z naprednim strojnim vidom, ki je v embalažni enoti sposobna prepoznavati in pobirati 3D kose kompleksnih oblik.

WEILER Abrasives d. o. o., inovacija: Rezanke in brusne plošče za ultimativni sistem hitre menjave X-lock

Inovacija omogoča 5-krat hitrejšo menjavo, kar omogoča uporabniku večjo produktivnost in več časa za delo. Prednost novega sistema je tudi, da za menjavo ni potrebno nobeno orodje, torej nič več izgubljanja delov ali orodja. Nove izdelke se lahko vpne tudi na običajne, klasične kotne brusilke.

POSEBNO PRIZNANJE ZA MLADO PODJETJE**Deltahub, d. o. o., inovacija: Carpio – resnično ergonomski podstavek za zapestje**

V sodelovanju z zdravniki in fizioterapevti so razvili Carpio, resnično ergonomičen podstavek za zapestje. Carpio pritisk preusmeri z zapestja na spodnji del dlani, hkrati pa dvigne zapestje in zmanjša škodljivo ekstenzijo.

GO4GOAL, d. o. o., inovacija: Inteligentno zasnovane športne nogavice GO4GOAL

GO4GOAL so inteligentno zasnovane športne nogavice, ki z dodanimi visokotehnološkimi vlakni odlično uravnavajo toploto in vlago nog, se popolnoma prilagajajo nogi ter nudijo izredno udobje in odlično oporo stopalu.

POSEBNO PRIZNANJE ZA INOVACIJSKI IZZIV 2020 – SODELOVANJE KULTURNO-KREATIVNIH INDUSTRIJ IN GOSPODARSTVA**Srednja tehniška in poklicna šola Trbovlje in Zavod za kulturo Delavski dom Trbovlje, inovacija: Inštalacija z možganskim vmesnikom za slikanje z mislimi**

Inštalacija temelji na virtualni tipkovnici, s pomočjo katere uporabnik z mislimi preko BCI-vmesnika izbira kretnje čopiča. Inovacijo je poskusilo že več kot 1000 uporabnikov, njena prepoznavnost pa se širi tudi na mednarodnem nivoju.

DOMEL

Inovativne rešitve za industrijo prihodnosti

Domel na slovenskem trgu zastopa podjetja Bosch Rexroth, Phytron in Stäubli.

STÄUBLI

- Industrijski roboti

Rexroth Bosch Group

- Servo pogoni in krmilna tehnika
- Linearna tehnika

phytron

Extreme. Precision. Positioning.

- Koračni motorji

Kontakti:

- lojze.jemec@domel.com
tel.: 04 51 17 456
- brane.ozebek@domel.com
tel.: 04 51 17 358
- sasa.cesen@domel.com
tel.: 04 51 17 356

NAJBOLJŠA INOVACIJA LETA PO IZBORU JAVNOSTI**Kronoterm d. o. o., inovacija: Adapt – tiha, prilagodljiva, pametna, učinkovita in prijazna toplotna črpalka**

Nova KRONOTERM-ova toplotna črpalka ADAPT tipa zrak – voda je ena najtišjih toplotnih črpalk na tržišču. Neslišna notranja enota ji omogoča, da je tišja od delovanja računalnika. Ne emitira nobenih zvokov, ne moti okolice in se zlije z njo.

SREBRNO PRIZNANJE**Adria Mobil d.o.o.**

Adria Astella, luksuzna počitniška prikolica

Alpina d.o.o.

Čevlji za tek na smučeh »ELITE 3.0«

Bijol d.o.o.

Kombinirano gasilsko vozilo 6x6

BSH Hišni aparati d.o.o. Nazarje

MUM5 s tehniko

ETI Elektroelement d.o.o.

NV DV varovalka za velika baterijska električna vozila

ETI Elektroelement d.o.o., RC Nela d.o.o.

Nova generacija zaščitnih stikal na diferenčni tok EFI-P

Evegreen d.o.o.

Naravi prijazna EKO sveča

Iskritel, d.o.o.

Innbox Mesh operatorska rešitev razprostrtega omrežja

Izoelektro d.o.o.

RAM-1 pametna naprava daljinski nadzor elektro-energetskih omrežij

Kofein dizajn, d.o.o.

Eli, spletna asistentka za osebe z demenco

Kolektor Group d.o.o.

Pogon oljnega separatorja

Krka, d.d., Novo mesto

Izboljšava procesa izdelave zdravilne učinkovine valsartan in povečava velikosti serij.

Kronoterm d.o.o.

Adapt – tiha, prilagodljiva, pametna, učinkovita in prijazna toplotna črpalka

Ledinek Engineering d.o.o.

Z-Press – Avtomatski stroj za širinsko lepljenje lesnih lamel v lamelne plošče poljubnih dimenzij

Lumil d.o.o.

IZBERI IN GRADI. LAHKO SEM. KARKOLI.

Paradajz, podjetje za proizvodnjo, trgovino, storitve in distribucijo d.o.o.

Vrečka iz stebel rastlin paradižnika LUŠT

QLECTOR, d.o.o.

Usmerjanje proizvodnje z uporabo umetne inteligence

Radeče papir nova, d.o.o.

Optimizirana vgradnja specialnih papirnih blanšet

REM, d.o.o.

Zrakotesni spoj med modularnimi enotami

Robotina, d.o.o.

SafeGate/4S, varen prehod in pameten, varen prostor

SIJ Acroni d.o.o. in RC Jesenice d.o.o.

Tehnološki razvoj toplotne in površinske obdelave na dupleks in super dupleks nerjavni jeklih lastne blagovne znamke Sinox 4462 in Sinox 4410

SIJ Metal Ravne d.o.o.

Specialna nerjavna jekla za nuklearno industrijo

SIJ Ravne Systems d.o.o.

Razvoj nove generacije 3% Cr jekla za hladno valjanje

Steklarna Hrastnik d.o.o., Petrol d.d., Solvera**Lynx d.o.o.**

Programska rešitev za prožno upravljanje z energijo v steklarski industriji

BRONASTO PRIZNANJE**BSH Hišni aparati d.o.o. Nazarje**

Popolnoma avtomatski kavni aparat EQ.500

Ekstera d.o.o.

Betonski tlakovci z dodanimi uporabljenimi livarskimi peski

INO Brežice d.o.o.

Pametni modeli vibracijskih podrahljalnikov z inovativno opremo za precizno globinsko pnevmatsko dognovanje v vinogradih in sadovnjakih

Numip, d.o.o.

Namenska varilna naprava za predfabrikacijsko varjenje cevni segmentov

Titus Technologies d.o.o.

Stroj za ultrazvočno spajanje omar

Telemach, podjetje, ki misli zeleno

Največji ponudnik plačljivih video vsebin ter najhitreje rastoči ponudnik mobilnih storitev v Sloveniji z različnimi projekti uresničuje svojo okoljsko odgovornost.

Okolju prijazno delovanje

Leto dni je naokoli, odkar je na več kot 3000 kvadratnih metrov veliki strehi Telemachove poslovne stavbe začela delovati sončna elektrarna, največji korak podjetja v naši pobudi Misli zeleno. Ogliščni odtis smo tako letos zmanjšali za kar 232 ton, glavna Telemachova stavba pa bo v naslednjih 20 letih vsaj 20-odstotno energetsko samooskrbna. S proizvedeno energijo tudi polnimo električne avtomobile, ki jih imamo v svojem voznem parku vedno več in jih tehnične ter poslovne službe uporabljajo za obiske naročnikov. Prav tako nadzorujemo količino porabe energije z uporabo tehnične opreme, ki je energetsko varčna.

Digitalizacija poslovanja

Digitalizacija je prihodnost in seveda tudi sedanjost, posebej pa v telekomunikacijskih podjetjih, kot je Telemach. Prva misel ob digitalizaciji je brezpapirno poslovanje in temu zadnja leta v podjetju posvečamo zelo veliko pozornosti. Uporabnikom tako že nekaj časa priporočamo prehod na eRačun, brezplačno storitev, ki prinaša enostavnejši, varčnejši in okolju prijazen način plačevanja ter s tem številne prednosti tako za posameznika in družbo kot za okolje. Ker je Telemach okoljsko ozaveščen in v prihodnost usmerjeno podjetje pa seveda tudi sicer naše poslovanje v veliki meri poteka digitalno, kar še dodatno prispeva k optimizaciji porabe papirja.

Ravnanje z odpadki

Neposredno obremenitev okolja pri Telemachu nenehno zmanjšujemo tudi z vestnim ločevanjem odpadkov. V vseh poslovalnicah že nekaj let uporabljamo papirne vrečke, v podjetju pa trajnostne brisače in higienski papir, ki je izdelan iz celuloze Tetra pak embalaže pijač, ne pa iz lesa. Še posebej vestno pa seveda ravnamo z bolj nevarnimi, torej elektronskimi odpadki. In ne nazadnje, pomembno je, da zaposleni »mislijo zeleno« tudi zunaj delovnega časa, zato se v podjetju trudimo, da bi ta miselnost v čim večji meri postala njihov življenjski slog.

Nacionalna partnerja

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA GOSPODARSKI
RAZVOJ IN TEHNOLOGIJO

Soorganizatorja
Dneva inovativnosti 2020

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZUNANJE ZADEVE

Partner širjenja inovativnosti

Promocijski partner

Partner dogodka

Ambasadorja inovativnosti

Udeleženci v finalu

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA GOSPODARSKI
RAZVOJ IN TEHNOLOGIJO

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZUNANJE ZADEVE

Zlati pokrovitelj

Srebrni pokrovitelj

Bronasti pokrovitelj

Mali pokrovitelj

Sreča v dobrih rokah.

- Dokazano koži prijazen in **dermatološko testiran**.
- Zanesljiv in **učinkovit skladno z evropskimi EN standardi**.
- Dezikim derm V1 je **popolni virucid**, saj uniči tudi najtrdozratnejše viruse.
- Najzahtevnejši uporabniki **v zdravstvu uporabljajo Dezikim derm**.

dezikim derm

SchäferRolls raste in se seli v sodobno halo na Brniku

SchäferRolls, d. o. o., je podjetje v tuji lasti, ki se ukvarja z oblaganjem in servisiranjem valjev za vse vrste industrij, največji delež pa dosega na področju valjev za papirno industrijo. Ta segment predstavlja več kot 90 % obsega njegove prodaje. Njegov neposredni lastnik je družba SchäferRolls GmbH iz Nemčije, ki je družinsko podjetje. Tudi v sedanjih nepredvidljivih razmerah posluje uspešno, širitev svoje dejavnosti pa bo nadgrajeval v novih poslovnih in proizvodnih prostorih v poslovni coni na Brniku.

SchäferRolls, d. o. o. je skladno z licenčno pogodbo znotraj skupine aktiven predvsem na trgih srednje, vzhodne in južne Evrope. V letu 2019 so dosegli nekaj manj kot 10 milijonov evrov prodaje, več kot milijon evrov operativnega dobička in dodano vrednost več kot 70 tisoč evrov na zaposlenega. Glede na razmere v svetu tudi letos poslujejo uspešno.

Po lanskem rekordnem letu letos stabilno poslovanje

»Prihodki od prodaje so sicer nekaj nižji od predhodnega, rekordnega leta, sama

donosnost pa je primerljiva. Glede epidemije Covid-19 smo uvedli vsa varnostna priporočila NIJZ in zaenkrat zaradi okuženosti še nismo imeli zastojev v poslovnih procesih. Kar 90 % naših prihodkov je vezano na industrijo proizvodnje papirja, kjer je bilo poslovanje relativno stabilno,« povedo v podjetju, kjer za leto 2021

pričakujejo organsko rast glede na letošnje leto. Zavedajo pa se, da je situacija še vedno zelo nepredvidljiva, vsaj v prvem polletju, v drugem pa pričakujejo stabilizacijo razmer.

V novih prostorih januarja

SchäferRolls, d. o. o. v Sloveniji trenutno svoje poslovne in proizvodne prostore iz najetih v Kranju seli v lastne prostore v poslovno cono na Brniku, selitev naj bi bila končana do januarja. Gre za naložbo, ki bo podjetje stala 8 milijonov evrov. Objekt je že končan, v septembru je bil narejen tehnični prevzem.

Sam koncept zgradbe so zasnovali skupaj s podjetjem Protim Ržišnik Perc, kjer so izdelali projektno dokumentacijo in tudi vodili samo gradnjo. Na Brniku jim je uspelo zgraditi sodobno proizvodno halo, ki je logistično in tehnološko moderno zasnovana. »To pomeni precej manj časa za notranjo operativno manipulacijo in več prostora za mehanski servis valjev,« še povedo v podjetju.

Inovativnost

Takšno je dejansko stanje inovativnosti v slovenskem gospodarstvu

Pilotna analiza stanja inovativnosti v slovenskem gospodarstvu 2020 izkazuje realno in aktualno stanje inovativnosti v delu slovenskega gospodarstva, ki je inovacijsko aktiven.

dr. Aleš Ugovšek, GZS - Tehnološki razvoj in inovativnost

Evropska inovacijska lestvica (European Innovation Scoreboard) velja za merodajno lestvico, ki razvršča države članice EU po inovacijski moči. Slovenija je ob zadnjem merjenju ohranila petnajsto mesto, pozicijo v tretji (od štirih) jakostnih skupin in popravila inovacijski indeks na 85 odstotkov indeksa EU (leto pred tem je ta znašal 81 odstotkov). Za merjenje inovativnosti EIS uporablja 27 kazalnikov, ki so razvrščeni v deset skupin. Od teh 27 kazalnikov je sedem kazalnikov neposredno vezanih na inovativnost v gospodarstvu, trinajst delno, preostalih sedem pa je vezanih na izobraževanje in znanstveno-raziskovalno delo v javnem sektorju. Od sedmih kazalnikov, vezanih na gospodarstvo, jih pet temelji na podatkih iz leta 2016, eden na podatkih iz leta 2017 in eden iz leta 2018, noben pa ne uporablja podatkov iz leta 2019.

Z namenom, da kvalitativno in kvantitativno preverimo dejansko stanje inovativnosti v slovenskem gospodarstvu, so bili s slovenskimi inovatorji in podjetniki razviti relevantni kazalniki. Anketo z vključenimi kazalniki je izpolnilo 99 slovenskih podjetij, med katerimi je večina takšnih, ki so s svojimi aktivnostmi v zadnjih treh letih izkazovala raziskovalno, razvojno in inovacijsko (RRI) dejavnost. 60 % vseh vključenih podjetij je namreč v zadnjih treh letih prejelo regionalno, 35 % nacionalno in 19 % zlato nacionalno

priznanje GZS za inovativnost. 10 % jih je prejelo nagrado za inovativen dizajn ali drugo nacionalno nagrado za inovativnost, 15 % pa jih je prejelo drugo mednarodno nagrado za inovativnost. To pomeni, da ta pilotna analiza, ki bo izhodišče za optimizacijo kazalnikov in širšo analizo na večjem vzorcu podjetij v 2021, izkazuje realno in aktualno stanje inovativnosti v delu slovenskega gospodarstva, ki je inovacijsko aktiven in lahko predstavlja merilo ostalim podjetjem.

Splošno o sodelujočih podjetjih

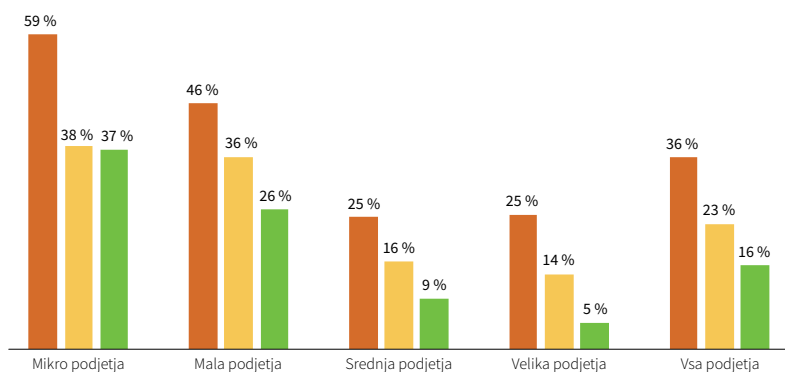
V vzorcu 99 podjetij je bilo 16 mikro, 22 malih, 23 srednje velikih in 38 velikih podjetij iz vseh slovenskih statističnih regij. Skoraj tretjina podjetij je iz predelevalne dejavnosti, 38 % pa iz strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti ter informacijske in komunikacijske dejavnosti.

Podjetja so v zadnjem poslovnem letu namenila 16 % letne prodaje za RRI. Najvišji delež je v mikro podjetjih (37 %), najnižji pa v velikih podjetjih (5 %). Podjetja so 23 % letnega fonda ur namenila za RRI, tista, ki spremljajo t.i. innovation rate (teh je 2/3 vseh, ki so sodelovala), pa izkazujejo 36 % delež prihodkov od novih izdelkov ali storitev, ki so posledica razvoja in inovacij v podjetju v zadnjih treh letih, glede na letni promet (Slika 1).

Interno inoviranje in interni inovacijski sistem

Največji delež inovacij v podjetjih predstavljajo stalne inovacije (51,3 %), katerim sledijo prebojne (23,6 %), inovacije na osnovi temeljnega razvoja (14,2 %) in disruptivne inovacije (10,9 %). 62 % vseh vključenih podjetij ima konkretno pripravljeno in opredeljeno inovacijsko strategijo, ki predstavlja tudi pomemben del v strategiji podjetja, 73 % pa jih ima vzpostavljen interni inovacijski sistem, v katerem sodelujejo vsi zaposleni (Slika 2). 40 % vseh vključenih podjetij v svojih kazalnikih uspešnosti za zaposlene vključuje tudi kategorijo inoviranja, najpogostejši načini za merjenje tega pa so letni razgovori in merjenje števila oddanih/podanih idej.

Pri 33 % vseh vključenih podjetij je interni inovacijski sistem vezan na plačni sistem oziroma na sistem nagrajevanja, v podjetjih, ki nagrajujejo svoje

Slika 1: Innovation rate oz. delež prihodkov od novih izdelkov/storitev (oranžni stolpci), delež letnega fonda ur namenjenega za RRI (rumeni stolpci) in delež letne prodaje namenjene za RRI (zeleni stolpci)

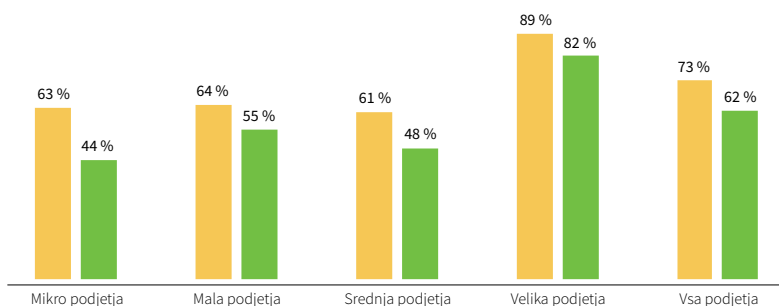
zaposlene za inovativnost, pa je bilo v zadnjem zaključenem poslovnem letu za inovativnost nagrajenih 31 % vseh zaposlenih. 24 % vseh vključenih podjetij ima med zaposlenimi najmanj eno osebo, ki je 100 % dodeljena za inoviranje, preostalih 76 % pa ima med zaposlenimi osebo, ki ni 100 % zaposlena za inoviranje, ampak to predstavlja le del njenih delovnih nalog. Najpogostejše koncepte/metode/orodja, ki jih podjetja uporabljajo pri internem inoviranju so Design thinking (44 %), Business model canvas (36 %) in agilno inoviranje (30 %), medtem ko 27 % vključenih podjetij ne uporablja posebnih metod. Podjetja najpogostejše razvijajo in inovirajo ter preverjajo, če so njihove inovacije primerne za uspeh na trgu z eksperimenti (60 %) in razvojem minimalnega sprejemljivega produkta (MVP – Minimum Viable Product) (62 %), ki ga nato izboljšujejo. Najpogostejši načini za zajem potreb trga in problemov strank so pogovori s targetiranimi strankami, analize trga ter sledenje in analiza konkurence. Na področju zaščite intelektualne lastnine se je 52 % podjetij v tem in preteklem letu odločilo za zaščito patenta, znamke ali modela.

Razvojno in inovacijsko sodelovanje

88 % vseh podjetij sodeluje z domačimi razvojno-raziskovalnimi organizacijami, s tujimi razvojno-raziskovalnimi organizacijami pa 52 %. Na področju sodelovanja z mladimi zagonskimi podjetji oziroma startupi je najpogostejša oblika sodelovanja naročilo storitev ali razvoja, 23 % vključuje startupe v dobaviteljsko verigo, 20 % jih integrira v svoj razvoj, le 6 % pa jih v startupe vlaga tvegan kapital. 26 % podjetij s startupi ne sodeluje, 30 % podjetij pa še ne sodeluje, a se s tem spogledujejo. 35 % vključenih podjetij sodeluje z domačim kulturno-kreativnim sektorjem, 10 % pa s tujim. Vključena podjetja na področju razvojnega in inovacijskega sodelovanja z drugimi podjetji in organizacijami najpogostejše sodelujejo s poslovnimi partnerji (88 %), z dobavitelji (66 %) in s podjetji, ki so njihove stranke (62 %), medtem ko jih dobra petina sodeluje tudi s konkurenti. 51 % vključenih podjetij sodeluje v RRI projektih in konzorcijih, ki so sofinancirani s strani Republike Slovenije, Evropske komisije ali drugih mednarodnih organizacij tako, da so partner v enem ali več projektih, 37 % jih koordinira enega ali več nacionalnih RRI projektov, 35 % jih je partner v enem ali več mednarodnih RRI projektih. Zgolj 7 % vključenih podjetij koordinira enega ali več mednarodnih RRI projektov, 23 % pa jih v tovrstnih projektih ne sodeluje.

Zaključek

Na podlagi analize lahko sklenemo, da inovacijsko dejavnejša podjetja inovirajo precej odprto, saj

Slika 2: Delež podjetij z vzpostavljenim internim inovacijskim sistemom (rumeni stolpci) in delež podjetij s konkretno pripravljeno in opredeljeno inovacijsko strategijo (zeleni stolpci)

aktivno sodelujejo z različnimi deležniki inovacijskega ekosistema. Še vedno prednjačijo stalne inovacije, je pa pozitiven več kot tretjinski delež prodaje izdelkov ali storitev, ki so posledica razvoja in inovacij v podjetju v zadnjih treh letih, v tistih podjetjih, ki ta innovation rate spremljajo. Ta kazalnik bi bilo smiselno intenzivno spodbujati. Opaziti je visoko prisotnost inovacijskih strategij in visok delež podjetij, ki imajo vzpostavljen interni inovacijski sistem, prav tako pa veliko podjetij uporablja različne inovacijske metode in pristope, kar nakazuje na strukturiran pristop k inoviranju. Kot omenjeno v uvodu, rezultati analize temeljijo na inovacijsko dejavnejših slovenskih podjetjih in so lahko dobro merilo za vsa ostala podjetja. [gg](#)

Naročnik analize je Republika Slovenija in Evropska unija – Evropski sklad za regionalni razvoj (www.eu-skladi.si).

- 16 % letne prodaje podjetja namenijo za RRI
- 36 % Innovation rate oz. delež prihodkov od novih izdelkov/storitev
- 51 % vseh inovacij predstavljajo stalne inovacije
- 62 % podjetij ima konkretno pripravljeno in opredeljeno inovacijsko strategijo
- 73 % podjetij ima vzpostavljen interni inovacijski sistem
- Design thinking je najpogostejše uporabljena metoda pri inoviranju
- 88 % podjetij sodeluje z domačimi razvojno-raziskovalnimi organizacijami
- 20 % podjetij integrira startupe v svoj razvoj
- 35 % podjetij sodeluje z domačim kulturno-kreativnim sektorjem

Podeželju bodo zagotovili vrhunsko telekomunikacijsko omrežje

S pomočjo projekta Rune, ki ga vodi družba Rune Enia, bo slovensko podeželje dobilo 6.300 kilometrov odprtega širokopasovnega optičnega omrežja.

Epidemija Covid-19, ki je močno okrepila delo in poslovanje na daljavo, je izpostavila potrebo po visokozmogljivem telekomunikacijskem omrežju, ki bo delovalo na območju celotne Slovenije. In ravno to bo omogočil projekt Rune, ki predvideva izgradnjo odprtega širokopasovnega optičnega omrežja za 232 tisoč gospodinjstev na podeželju, ki so razporejena neenakomerno po 165 občinah na dveh tretjinah slovenskega ozemlja. Projekt bo predvidoma zaključen do konca leta 2022.

Tretjina gospodinjstev in dve tretjini ozemlja

»Gre za približno tretjino slovenskih gospodinjstev, ki so locirana izključno na podeželju,« pravi Goran Živec, direktor podjetja Rune Enia, d. o. o., ki projekt vodi. Gradnjo na območjih z gostoto od osem do petdeset prebivalcev na kvadratnem kilometru. Dolžina novih primarnih povezav med naselji, ki jih bodo zgradili, bo znašala približno 6.300 kilometrov.

Omrežje bo seveda na voljo tudi vsem gospodarskim družbam, podjetnikom in javnim ustanovam na omenjenem območju. Z njegovo pomočjo bodo lahko tudi uporabniki na podeželju deležni sodobnih tehnologij, kot so internet stvari, pametne hiše, pametne vasi in mesta, tudi s pomočjo tehnologije 5G. Naprave, ki po omrežju pošiljajo optične signale, zagotavlja družba Iskratel.

Financiranje iz sklada CEBF

Pri projektu Rune gre za zasebno naložbo, ki jo vodi podjetje Vahta, telekomunikacije in nove tehnologije, d. o. o., ki se z gradnjo telekomunikacijske infrastrukture ukvarja od leta 2007. Naložbo financira luksemburški sklad CEBF (Connecting Europe Broadband Fund), ki je v lasti Evropske

»S pomočjo širokopasovnega optičnega omrežja, ki ga gradimo na podeželju, bo Slovenija po zmogljivosti optičnega omrežja v evropskem vrhu,« pravi Goran Živec, direktor podjetja Rune Enia, d. o. o. (desno), na sliki v družbi Željka Puljića, glavnega direktorja podjetja Iskratel (levo).

komisije, Evropske investicijske banke, treh javnih infrastrukturnih bank (iz Nemčije, Italije in Francije) ter manjših zasebnih vlagateljev. S pomočjo omenjenega sklada želi Evropska komisija izboljšati pokritost evropskega podeželja s komunikacijsko infrastrukturo in ravno projekt Rune je bil prvi, ki ga sklad CEBF financira.

Družba Vahta gradi odprto infrastrukturo, storitve za uporabnike pa ponujajo telekomunikacijski operaterji. »Z vsemi štirimi nacionalnimi operaterji smo sklenili pogodbe, na posameznih območjih pa jih sklepamo tudi z lokalnimi operaterji, in sicer z vsemi pod enakimi pogoji,« razlaga Živec.

Finančno vzdržen poslovni model

In zakaj so se v družbi Vahta (lahko) odločili za gradnjo optičnega omrežja na podeželju, ki se telekomunikacijskim operaterjem ne splača? Ker so infrastrukturo podjetje, so lahko deležni naložbenih sredstev za infrastrukturne projekte, kjer so pričakovanja vlagateljev po donosih bistveno nižja kot pri naložbah na področju telekomunikacij. Obenem imajo takšni projekti bistveno daljšo dobo vračanja, zato so tudi finančno vzdržni.

Gradnja tudi na Hrvaškem

Po Živčevih besedah trenutno telekomunikacijsko infrastrukturo gradijo na šestih območjih v Sloveniji in v sedmih na Hrvaškem. »Gre za prvi evropski projekt gradnje čezmejne infrastrukture,« razlaga sogovornik. Projekte izvajajo s pomočjo podizvajalcev. Vrednost celotne naložbe v Sloveniji je 190 milijonov evrov, na Hrvaškem pa 60.

Po zmogljivosti omrežja bomo v evropskem vrhu

Na do zdaj zgrajeno omrežje so že priklopili uporabnike in tudi prve uporabnike na 10 gigabitno simetrično storitev v Evropi. Gradnjo omrežja, ki bo uporabnikom omogočalo kakovostne komunikacijske storitve še desetletja. »Ko ga bomo dokončali, bo Slovenija po zmogljivosti optičnega omrežja v evropskem vrhu,« poudarja Goran Živec.

Vse informacije o projektu je mogoče dobiti na spletni strani www.ruralnetwork.eu, kjer je mogoče optični priključek Rune tudi naročiti.

**Z vami smo kjerkoli in
kadarkoli nas potrebujete.
Tudi v letu 2021, ko vam želimo,
da bo enostavno vse v redu.**

.....

*Želimo vam
srečno in zdravo 2021.*

Gravitacija

Slikanje z vmesnikom med možgani in strojem

V manj kot treh minutah lahko s pomočjo BCI Slikarja rišemo samo z mislimi.

Barbara Perko

Pri projektu so sodelovali tudi dijaki, ki so na ta način izkusili, kako pomembno je sodelovanje in prehajanje med posameznimi področji.

Celotni epizodi lahko prisluhnete v podcastu Gravitacija.

Gravitacija

Maša Jazbec in Uroš Ocepek sta del ekipe, ki je za inovacijo »Inštalacija z možganskim vmesnikom za slikanje z mislimi« prejela zlato priznanje Zasavske gospodarske zbornice in posebno nacionalno priznanje za inovacijski izziv 2020 – sodelovanje kulturno-kreativnih industrij in gospodarstva. Z inovacijo so uspešno povezali različne subjekte v družbi, industriji in raziskovalnih organizacijah. Za podcast Gravitacija sta spregovorila o tehnologiji BCI, pa tudi smislu povezovanja kulturno-kreativnih industrij in gospodarstva.

Ključna za njihovo inovacijo je tehnologija BCI. »V našem laboratoriju DDTLab v Trbovljah smo, mislim, da trenutno edini, ki nudimo javne demonstracije in predstavitve te naprave. To je Brain Computer Interface ali po slovensko vmesnik med možgani in računalnikom oz. strojem,« pojasni Maša Jazbec. Uporabljajo naprave, ki se primarno izdelujejo za rehabilitacijo, a so bile dane na trg tudi za uporabo širši javnosti, ki jo zanima delovanje možganov. »To je kapica z osmimi elektrodami, ki so nameščene po določenem vrstnem redu na določenih predelih možganov, da dobimo P300 signal. Ko dobimo ta podatek prek računalniškega sistema, lahko naredimo marsikaj,« pravi Jazbec.

»Prednosti te tehnologije so, da lahko v relativno kratkem času – v nekaj sekundah – prepoznamo, kaj uporabnik izbere izmed nekaterih možnosti. Recimo pri naši inovaciji izbira poteze čopiča. Stvar je zelo hitra in relevantna. Sploh recimo, če pomislimo, da lahko nekdo, ki je govorno ali celo gibavno oviran, v nekaj sekundah izbere neko možnost in se potem nekaj zgodi. Omejitve so predvsem takrat, ko želimo nekaj več. Vsi bi si želeli, da bi samo z mislimi premikali čopič točno po tistem mestu, kjer si to mi predstavljamo, delali točno natančne krivulje,« pojasnjuje Ocepek.

Kako kapica deluje?

Kapico se namesti na glavo, elektrode so že nameščene na kapi, nanesti je treba gel, saj morajo elektrode zaznati možganski signal. »Potem pa opravimo krajšo kalibracijo. Po navadi je to s petimi različnimi znaki, vsak znak je 30 sekund. Se pravi po dveh minutah in pol se naši možgani sinhronizirajo z računalniškim sistemom in smo mi sposobni pisati

prostoročno, slikati prostoročno,« poudarja Maša Jazbec. Devetdeset odstotkov njihovih obiskovalcev je po dveh minutah in pol lahko pisalo prostoročno. »Ko dobimo informacijo, črka A, je to lahko tudi ukaz za nekaj drugega. Izziv pa je potem povezati različne programe in naprave med seboj. Tudi v primeru naše inovacije BCI Slikar smo morali med seboj povezati tri različne programe.«

Rešitev je enostavna. Glavna prednost inovacije je, da za razliko od drugih podobnih rešitev ni kognitivno utrujajoča in je hitrejša. V naprej so pripravili izbor določenih oblik, tako da udeleženec izbere iz nabora in se zadeva izriše. Za osnovo so si izbrali dela zasavskega slikarja Janeza Kneza. Sliko, ki jo digitalno ustvarijo, si lahko udeleženci shranijo in si jo lahko natisnejo.

Načrtov za prihodnost imajo še veliko. Med drugim želijo v sodelovanju z nevrologom iz UKC Ljubljana, Blažem Koritnikom, poskusiti aplikacijo na njegovih pacientih, a jih je pri tem ustavila trenutna epidemiološka slika. V sodelovanju s podjetjem Aereform so izdelali krmilo za upravljanje simulatorja letenja samo z mislimi. Izdelali so tudi poseben sedež za ta projekt, ki ima vkomponirano vso tehnologijo v VR BCI sedež.

Umetniki morajo biti vedno inovativni, si drzniti razmišljati izven običajnih okvirjev in se ne omejevat, poudarjata sogovornika. Prepričana sta, da sodelovanje umetnikov in gospodarstva lahko obrodi sadove. [gg](#)

Maša Jazbec je intermedijska umetnica, kuratorka, profesorica, raziskovalka, vodja trboveljskega laboratorija RUK-DDTLab ter Zasavka leta 2018. Uroš Ocepek je učitelj strokovnih modulov s področja računalništva na STPŠ Trbovlje in docent za področje varnostnih ved na Univerzi v Mariboru, raziskovalec sodobnih spletnih učnih okolij in prepoznavanja osebnostnih vzorcev, programer spletnih aplikacij in ljubiteljski grafični oblikovalec.

Gravitacija

Ideje ne smejo ostati nezapisane

V podjetju Domel zaposlene spodbujajo, da predlagajo svoje izboljšave, ideje ali inovativne predloge. Predlogi izboljšav ne le da krepijo inovacijsko kulturo, podjetju prinašajo tudi finančno korist.

Barbara Perko

V Domelu v razvoj, raziskave in inovacije vlagajo dobre 4 % letnega prometa. Vlaganja so usmerjena v razvoj novih izdelkov, tehnologij, pa tudi v dvig produktivnosti, avtomatizacijo, digitalizacijo in novo opremo. »To so kar znatni vložki, ki na dolgi rok pomenijo stabilnost in rast,« pojasnjuje Matjaž Čemažar, predsednik uprave Domel Holding, d. d. in direktor Domel d. o. o.. Stremijo k trajnostnim inovativnim rešitvam. »Želimo si še več disruptivnih inovacij. Največ je drobnih izboljšav, ki znotraj posameznih družin izdelkov prinašajo tudi veliko prometa. Stalne inovacije so kultura, ki se je vzgojila v podjetju in jo tudi spodbujamo,« pravi. Zavedajo se, da uspešnost ni samo uspešen razvojni projekt, ampak tudi naročilo oziroma sklenjen posel.

Podjetje Domel je skupaj s podjetjem Podkrižnik razvilo centralni pogon za e-kolo. Za omenjeno inovacijo so prejeli zlato nacionalno priznanje GZS. Pri takšnem sodelovanju gre za model odprtega inoviranja z vsemi dobrimi platmi in izzivi, ki jih to prinaša. »Samo izhodišče zanjo je naše poznavanje področja elektromotornih pogonov. Električna kolesa so danes v trendu. V samem začetku nam je bilo jasno, da so naša šibka točka pogoni, mehansko ozobljenje, prenos, reduktorji. Zato smo se v prvi fazi pri sami ideji obrnili na Fakulteto za strojništvo,« opiše postopek. Vsako leto na fakulteti pustijo nekaj tem. Dva študenta sta si ogledala temo, pripravila nekaj izhodišč, sledilo je iskanje industrijskega partnerja, kjer se jim je pridružil podjetje Podkrižnik.

Čemažar ob tem poudarja pomen sodelovanja med industrijo in znanostjo. Na določenih mestih so pri nas vrzeli in »škoda je, da slovensko gospodarstvo tega ne zna izkoristiti«. Sami s fakultetami sodelujejo odlično.

Ciljen inovativni predlog na zaposlenega

V podjetju zaposlene spodbujajo, da predlagajo svoje izboljšave, ideje ali inovativne predloge. Na letni ravni spremljajo število vpisanih predlogov v

okviru programa Sora in računajo število predlogov na zaposlenega. »Cilj je, da do leta 2025 pridemo z enim predlogom na zaposlenega. Trenutno smo na 0,7 predloga na zaposlenega,« pojasnjuje Čemažar. Vsako leto podarijo nagrado ura inovativnosti, imajo mesec inovativnosti, skozi vse leto pa spodbujajo zaposlene, da ideje zapišejo. »To je kar velik izziv. Veliko idej ostane nezapisanih in tako ostane samo želja nekaj spremeniti. Ta preblisk je treba zapisati, deliti s sodelavci in realizirati,« je prepričan sogovornik.

Foto: Kreitart

V okviru programa Startyoung skupina štipendistov dela na izdelku, ki obeta. »Verjamem, da ga bomo drugo leto imeli na naboru inovacij GZS,« pravi Čemažar.

Zaposleni so za svoje prispevke tudi nagrajeni. Če gre za drobne izboljšave, so nagrajeni s pavšalnim zneskom, če gre za izboljšave, ki imajo ekonomsko korist, se to korist oceni in nagrado izračuna na tej podlagi. Predlogi izboljšav ne le da krepijo inovacijsko kulturo, podjetju prinašajo tudi finančno korist. »Sami prihranki na nivoju podjetja so bili za lani 700 tisoč evrov, kar ni zanemarljiv znesek in je samo potrditev, da se spodbujanje krepitve kompetence v podjetju bogato obrestuje«. V podjetju realizirajo okrog 80 % idej. Tiste, ki niso realizirane, ostanejo zapisane, saj se lahko kasneje ponudi priložnost za njihovo realizacijo.

V okviru Domel akademije se vsako leto usposablja med 25 do 30 izbranih kandidatov, ki se usposabljaajo na različnih veččinah in ukvarjajo z enim projektom. Pomembno je, da se soočijo z delom v projektni ekipi, saj je pri vsaki inovaciji prej ali slej treba vključiti širši krog ljudi. »Za realizacijo ideje je potrebno timsko delo. Težko je spraviti inovacijo od začetka do konca individualno,« poudarja Čemažar. gg

Celotni epizodi lahko prisluhnete v podcastu Gravitacija.

Matjaž Čemažar je predsednik uprave Domel Holding, d. d. in direktor Domel d. o. o., letošnjega ambasadorja inovativnosti na Dnevu inovativnosti 2020. Pred tem je bil enajst let direktor Domelovega razvoja. Svojo pot je začel kot mladi raziskovalec na Fakulteti za elektrotehniko.

Gravitacija

Dan Inovacij Adria 2020

Inovativnost: dobre prakse iz surovinskega sektorja

Ključ za zagotavljanje stabilne oskrbe s surovinami je v inovativnih rešitvah, ki bodo bodisi zmanjšale porabo specifičnih elementov kovin bodisi implementirale metode recikliranja in ponovne uporabe.

Mateja Košir

Za trajnostno in vzdržno krožno gospodarjenje bo potreben tudi določen delež novih, sveže odkritih in pridobljenih primarnih surovin.

Za uspešno komercializacijo poslovnega modela na osnovi krožne ekonomije je pomembno sodelovanje vse deležnikov, vključno s končnim kupcem iz industrije.

Na dogodku Dan Inovacij Adria 2020, ki je potekal 24. novembra 2020 prek spleta, so potekala raznolika predavanja in diskusije namenjene prenosu znanja in dobrih praks med podjetji, raziskovalnimi institucijami, univerzami in nosilci podjetniških idej s področja surovin. Mreža, ki jo gradi Regionalni center Adria, EIT RawMaterials središče pomaga pri vzpostavljanju ekosistema vseh deležnikov surovinske vrednostne verige, ki spodbuja razvoj poslovnih idej na temelju inovacij v surovinskem sektorju.

Krožno gospodarstvo v surovinskem sektorju

Problematika naraščajočega povpraševanja po naravnih virih, ki jo je izpostavil tudi uvodni govorec dogodka, minister za okolje in prostor Andrej Vizjak, poziva k nujnosti uvajanja inovativnih poslovnih modelov na osnovi krožnega gospodarstva za zagotavljanje stabilne dostopnosti surovin evropskemu gospodarstvu. Na dogodku je bil predstavljen tudi slovenski pristop k uvajanju načel krožnega gospodarstva in usmerjene aktivnosti za vrednostne verige vključno s podpornimi mehanizmi, ki obsegajo izobraževanje, raziskave in predvsem dodatne finančne vire za končno implementacijo. V okviru diskusij je bilo izpostavljeno, da je raziskovanje možnosti recikliranja različnih odpadkov in posledično ohranjanje naravnih virov ter zagotavljanje lastnih surovin, ključnega

pomena za gospodarstvo v časih prekinjenih dobavnih verig.

Surovine, od kod prihajajo?

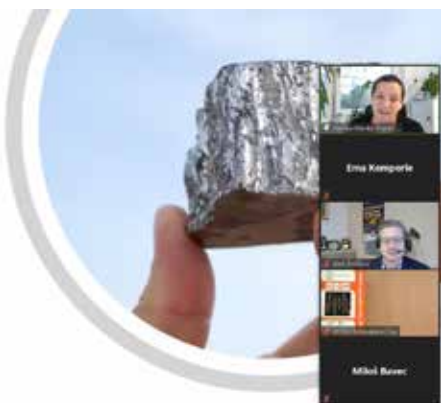
Ob velikem pomenu in poudarku na ponovni rabi in recikliranju ne moremo mimo dejstva, da bomo za trajnostno in vzdržno krožno gospodarjenje potrebovali tudi določen delež novih, sveže odkritih in pridobljenih primarnih surovin. Če preberate ta članek v elektronski verziji, potem vam to omogoča široka paleta elementov kovin, ki jih je bilo potrebno večinoma še vedno nekje izkopati in predelati. Problematika družbene sprejemljivosti rudarjenja na območjih, ki so ekološko degradirana, zaradi preteklih neprimernih praks, pomembno vpliva na možnosti nadaljnega izkoriščanja in razvoja. V zadnjih desetletjih je prišlo do velikega napredka pri inovativnih tehnikah rudarjenja in predelave, ki ponujajo veliko poslovnih priložnosti na področju Slovenije in držav Zahodnega Balkana. Tudi te tematike naslavlja skupnost EIT RawMaterials in v okviru dogodka Dan inovacij Adria 2020 so bili predstavljeni podporni mehanizmi za zagonska podjetja, s katerimi se lahko pospeši prodor inovacij na trg in zagotovi boljšo dostopnost strateško pomembnih surovin.

Inovacije v surovinskem sektorju

Ključ za zagotavljanje stabilne oskrbe s surovinami je v inovativnih rešitvah, ki bodo bodisi zmanjšale porabo specifičnih elementov kovin ali pa implementirale metode recikliranja in ponovne uporabe.

Dobre prakse v surovinskem sektorju so bile predstavljene iz več različnih vidikov; raziskovalcev, industrije, podpornega središča in zagonskih podjetij. Raziskovalni projekt SPL-CYCLE razvija tehnologijo prečiščevanja odpadkov iz industrije aluminija, ki se jih po procesiranju lahko vrne kot uporabne surovine lokalni industriji. Na dogodku so predstavili pomembnost sodelovanja vseh deležnikov, vključno s končnim kupcem iz industrije, za uspešno komercializacijo poslovnega modela na osnovi krožne ekonomije.

Predstavljen je bil tudi način implementacije krožnega gospodarstva v elektroindustriji v podjetju Iskraemeco, kjer dobro razumejo, da pri industrijski

revoluciji 4.0 ne gre le za tehnologijo, temveč predvsem za znanje, vrednote in sinergije. Trajnost svojih izdelkov dosegajo z inovacijami, s katerimi so zmanjšali uporabo materialov v pametnem števcu za 35 % ter zmanjšali ogljični odtis izdelka za 70 %.

Regionalno središče Baltik, EIT RawMaterials središče je predstavilo njihov ekosistem ter učinkovite načine za prodor inovacij v surovinskem sektorju na trg. Ključni poudarki so v dobri mreži vseh deležnikov, odprtosti inovacijskega ekosistema in pripravljenih mehanizmih financiranja.

Svojo izkušnjo z vključitvijo v podporni program EIT RawMaterials pospeševalnik za zagonska podjetja je delil Janez Trilobit, ustanovitelj podjetja Trilobit d.o.o., ki se ukvarja s področjem strojnega vida za kontrolo izdelkov in procesov. Izpostavil je najpomembnejše sporočilo dneva vsem inovatorjem »Vaš kupec je le en klic stran!« Tega dejstva se dobro zavedata tudi Matija Gatalo in Tomaž Bizjak, ki tvorita zagonsko podjetje Recatalyst in sta predstavila inovativno rešitev za učinkovitejšo porabo platine za proizvodnjo katalizatorjev za vodikove gorivne celice.

V okviru dogodka je potekala tudi tekmovalna sekcija s kratkimi predstavitvami najboljših idej iz Slovenije, Hrvaške, Črne gore ter Bosne in Hercegovine. V tekmovalnem delu je sodelovalo pet nosilcev idej, ki so se potegovali za denarne nagrade. Zmagal je Damir Grguraš (ArcLub One) s predstavitvijo inovacije v proizvodnem procesu rezanja kovin.

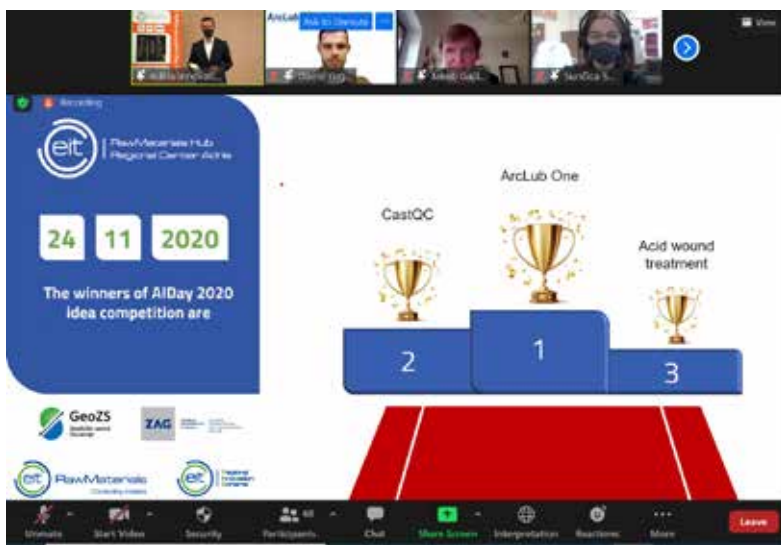
Regionalni Center Adria in EIT RawMaterials

Celoten dogodek je potekal v organizaciji Regionalnega centra Adria, ki deluje v okviru skupnosti za surovine Evropskega inštituta za inovacije in tehnologijo in ga v Sloveniji skupaj koordinirata Zavod za gradbeništvo Slovenije (ZAG) in Geološki zavod Slovenije (GeoZS). Več informacij o dogodku Dan Inovacij Adria 2020 je dostopnih na: <https://www.eitrawmaterials-rcadria.eu/>.

Skupnost znanja in inovacij na področju surovin, EIT RawMaterials (<https://eitrawmaterials.eu/>) ima ambiciozen načrt spremeniti odvisnost od surovin v strateško moč Evrope. To bi dosegli s pospeševanjem konkurenčnosti in rastjo evropskega surovinskega sektorja, predvsem s pomočjo radikalnih inovacij in podjetništva. Skupnost sestavljajo glavni, pridruženi in projektni partnerji. Za finančna sredstva lahko kandidirajo tudi inštitucije oz. podjetja, ki niso partnerji, in sicer tako, da se povežejo z enim od glavnih ali pridruženih partnerjev ter v okviru EIT Regional Innovation Scheme (RIS) projektov sodelujejo kot partnerji za izvedbo posameznih nalog (t.i. »task« partnerji). Več informacij o možnostih za vključitev v aktivne programe je na voljo v informacijskem središču Regionalni Center Adria, EIT RawMaterials središče (<http://eitrawmaterials-rcadria.eu/>). [gg](#)

European Institute of Innovation and Technology
European Institute of Innovation and Technology
European Institute of Innovation and Technology

Razglasitev zmagovalcev "pitching sekcije".

Vesele božične praznike in srečno novo leto!

Glavna dejavnost je prevoz blaga v mednarodnem cestnem prometu. Prav tako nudimo redno in preventivno vzdrževanje lastnih in drugih tovornih vozil, popravila vozil, pranje vozil, menjava pnevmatik, točenje in prodaja goriva in parkiranja vozil. Poleg tega imamo tudi skladiščno dejavnost, pri kateri gre začasno skladiščenje zbirnega blaga, pa tudi skladiščenja za potrebe strank.

Glavno tržišče družbe je zahodni evropski trg, kjer prednjači Nemčija. Prevažamo blago na paletah in razsuti tovor vseh vrst. Vsa vozila so opremljena za prevoz nevarnega blaga ADR, pri čemer je posebna specialnost prevoz vseh vrst odpadkov.

Preko 2000 strank iz domačega in tujega tržišča zagotavlja potrebno disperzijo posla kar nam daje dobro ekonomsko stabilnost poslovanja.

PREVOZ V MEDNARODNEM
CESTNEM PROMETU

POPRAVILA IN VZDRŽEVANJE
TOVORNIH VOZIL

SKLADIŠČENJE

PREVOZ NEVARNEGA BLAGA
IN VSEH VRST ODPADKOV

TRANSANT

TRANSFER

SMARTLINK

MIKE

TRANSNET

A NEW ERA IN RAIL FREIGHT TRANSPORT

We've steered our services into the digital world to make easy access to rail a reality. TransFER connections, Equipment, Services and Add-ons – Welcome to the SmartLINK.

smartlink.railcargo.com

Železnice

Potrebna je dolgoročna strategija

Dolgoročna strategija je nujna, da bodo izkoriščene vse prednosti posodobitve infrastrukture. Nujni so odločni ukrepi na evropski in nacionalni ravni.

Barbara Perko in Andreja Šalamun

Na slovenskem železniškem omrežju so za prihodnje leto napovedani nekateri večji infrastrukturni projekti, ki bodo imeli pozitiven učinek, je prepričan Rok Svetek, direktor podjetja Adria Kombi. »Učinki vseh teh vlaganj se pokažejo šele čez nekaj časa, srednjo ali dolgoročno. Dolgo se je odlašalo. Marsikateri blagovni tokovi so nas zaobšli. Potrebni bodo veliki napor, da jih bomo pridobili nazaj,« ocenjuje. Komaj čakajo, da bo končana obnova karavanškega tunela, ki bo pomenila večjo pretočnost vlakov, hitrejša potovalna časa in boljšo kakovost storitev.

Poleg napovedanih projektov bi bilo treba poskrbeti še za nekatere druge. »Ob naporih oživitve bivšega 10. koridorja (sedaj alpsko-zahodno balkanskega koridorja) bi bilo treba nujno zgraditi tri kontejnerske terminale v Ljubljani in Mariboru ter terminal v Sežani, ki leži na mediteranskem, baltsko-jadranskem in jantarjevem koridorju, z ustrezno logistično infrastrukturo, kot so skladišča, manipulativne površine. Za take projekte so na voljo EU sredstva iz različnih skladov. Za kaj takega pa je potrebna dolgoročna strategija na državnem nivoju, ki bi jo uresničevale vse bodoče vlade ter volja, da se ti projekti realizirajo. V nasprotnem primeru bomo infrastrukturo posodobili za tujce, mi pa bomo imeli od tega zelo malo,« opozarja Svetek. Ob tem dodaja, da bi moralo biti ministrstvo za infrastrukturo bolj aktivno in ne samo opazovalec.

Nujni so odločni ukrepi na evropski in nacionalni ravni

Sistemska pomembnost železnice se je med krizo spet pokazala, poudarja Peter Janežič, direktor podjetja Rail Cargo Group. »Železnica bo v naslednjih desetih letih edini podnebju prijazen način kopenskega prometa. Zato so v naslednjih letih nujno potrebni odločni ukrepi na evropski in nacionalni ravni,« je prepričan Janežič. Pri tem izpostavlja vlaganje v nove tehnologije, ki bodo olajšale spremembe v načinu prevoza, kot so digitalno samodejno spenjanje vagonov za povečanje produktivnosti, zlasti za posamezne vagonске pošiljke, digitalne povezave pri upravljanju infrastrukture za ustvarjanje potrebnih zmogljivosti in omogočanje hitrega naročanja vlakovnih poti in digitalna platforma za vse podatke o železniškem tovornem prometu. »V okviru Rail Freight Forward Coalition železniški tovorni sektor trenutno predlaga te tri tehnologije za evropski zeleni dogovor (Green

Deal). In veselimo se mednarodnega leta železnice, ki ga je Evropska komisija napovedala za leto 2021, da te tehnologije potisne naprej,« še dodaja.

Zavzemajo si za povečanje železniškega tovornega prometa v Evropi, da bi ustrezal avstrijski ravni (okoli 30 %), saj je Avstrija trenutno ena izmed referenčnih držav, kar zadeva modalno strukturo tovornega prometa. Janežič poudarja, da morajo biti za doseg tega cilja izpolnjeni trije bistveni pogoji. Železniški sektor mora ponuditi vrhunske storitve železniške logistike, ki so lahko dostopne. »V zadnjih letih je bilo veliko narejenega, vendar se zavedamo, da je še veliko prostora za izboljšave. V skupini Rail Cargo pripravljamo podjetje na prihodnost, na primer z našimi revolucionarnimi pobudami za digitalizacijo in z opremljanjem flote tovornih vagonov s sodobno senzorsko tehnologijo,« pravi.

Drugi pogoj je zagotovitev enotne visoko zmogljive železniške infrastrukture, ki ima dovolj zmogljivosti za železniški tovorni promet po vsej Evropi. To zajema »enotno visoko zmogljivo železniško infrastrukturo, ki ima dovolj zmogljivosti za železniški tovorni promet. To pomeni enotna električna omrežja, sisteme za nadzor vlakov in nobenih regionalnih razlik v predpisih,« našteva sogovornik.

Tretji pogoj pa so enaka ekonomska izhodišča. »To pomeni, da potrebujemo preglednost stroškov, ki jih povzročata železniški in cestni transport, kar vključuje tako imenovane zunanje stroške, kot so

Eden od pogojev za povečanje železniškega tovornega prometa v Evropi je zagotovitev enotne visoko zmogljive železniške infrastrukture po vsej Evropi.

Osnova za nove storitve in inovacije

Rail Cargo Group s storitvijo SmartLINK ponuja povezavo do digitalnega RCG ter prve digitalne storitve z njihovim digitalnim asistentom MIKE. S storitvijo SmartLINK imajo stranke pregled nad vsemi njihovimi storitvami: izbirajo lahko med rednimi povezavami (vagone, intermodalni prevozi ali RoLa) ali med posameznimi povezavami TransFER (rezervirajo železniške povezave in cestni prevoz). Stranke lahko povprašajo po razpoložljivi opremi (tovorni vagoni, zabojniki in dodatki), storitvah (Terminal, Skladišče in logistika na kraju samem ter last mile service in zanje pomembnih dodatkih (Dodatki in svetovanje). SmartLINK je osnova za nove storitve in inovacije. »Na področju inovacij med drugim delamo na opremi naših tovornih vozil s sistemom SmartCargo, najsodobnejšo telematsko in senzorsko tehnologijo, razvijamo nove vagonске sisteme TransANT in razvijamo sisteme za avtomatsko spenjanje vagonov (DAC) po vsej Evropi. Te novosti postavljajo temelje za avtomatizacijo in digitalizacijo železniškega tovornega prometa in pomenijo pomemben korak k povečanju njegove privlačnosti in produktivnosti,« izpostavlja Janežič.

emisije CO₂, varnost v cestnem prometu in zastoji,« navede Janežič.

Končani bodo nekateri večji projekti

Za leto 2021 je za področje železniške infrastrukture predvidenih 509,6 mio EUR, za leto 2022 pa 464,3 mio EUR (od tega približno 128 mio EUR za vzdrževanje javne železniške infrastrukture in zagotavljanje varnosti v železniškem prometu v 2021 in 139 mio EUR v 2022), pravijo na Direkciji RS za infrastrukturo (DRSI).

V letu 2021 je predviden zaključek nadgradnje železniške proge Zidani most–Celje (ocenjena vrednost projekta je 282 mio EUR, od tega EU sredstva v višini 90,6 mio EUR) ter varnostno-tehnična nadgradnja železniškega predora Karavanke. Projekt financirata Slovenija in Avstrija. Ocenjena vrednost projekta na slovenski strani je 78,58 mio EUR, od tega so predvidena EU sredstva v višini 47,57 mio EUR.

DRSI bo v letu 2021 nadaljevala z naslednjimi večjimi železniškimi projekti:

- nadgradnja železniške proge Maribor–Šentilj (ocenjena vrednost projekta je 286,65 mio EUR, od tega EU sredstva v višini 101 mio EUR, trajanje: 2018–2023);
- vgradnja ETCS sistema na delu X. koridorja Dobova–Zidani Most in Pragersko–Šentilj (ocenjena vrednost projekta je 21,23 mio EUR, od

tega EU sredstva v višini 6,37 mio EUR, trajanje: 2017–2023);

- uvedba daljinskega vodenja prometa (ocenjena vrednost projekta je 180,47 mio EUR, trajanje: 2019–2027);
- nadgradnja železniške proge Ljubljana–Kranj–Jesenice–d.m. na odseku Podnart–Lesce Bled in Kranj–Podnart (pogodbena vrednost del za odsek Podnart–Lesce Bled je 46,89 mio EUR, pogodbena vrednost del za odsek Kranj–Podnart je 48,92 mio EUR, trajanje: 2020–2022).

V letu 2021 pa bo direkcija predvidoma začela z izvedbo naslednjih železniških projektov:

- nadgradnja vozlišča Pragersko (ocenjena vrednost investicije je 88,91 mio EUR, od tega EU sredstva v višini 40 mio EUR, trajanje: 2021–2023);
- nadgradnja železniške postaje Grosuplje (ocenjena vrednost investicije je 25 mio EUR, predviden začetek izvedbe je v letu 2021);
- v okviru nadgradnje železniške proge Ljubljana–Divča se bo pristopilo k nadgradnji določenih odsekov;
- nadgradnja železniške postaje Domžale (ocenjena vrednost investicije je 7,5 mio EUR, predviden začetek izvedbe je v letu 2021).

Konec novembra je vlada sklenila memorandum o sodelovanju pri projektu novega ljubljanskega

Podrobnejši podatki o projektih na železniški infrastrukturi

REMONT

Obrtno gradbeno podjetje d.d.

Plinarniška ulica 6, 3000 Celje ☎ 03 426 41 00 ☎ www.remont.si

potniškega centra s spremljajočim poslovnim delom. Minister Jernej Vrtovec je napovedal, da je gradnja predvidena v začetku leta 2022, celotna investicija pa je ocenjena na približno 350 mio EUR. V načrt razvojnih programov 2020-2023 je vlada uvrstila tudi projekt nadgradnje železniške postaje Ljubljana, kar zajema prenovu tirov, tirnih naprav in peronske infrastrukture.

Povezava do vseh pomembnih središč

Posodobitve in nadgradnja infrastrukture bodo omogočile boljše železniške povezave. Pri Rail Cargo Group so zaokrožili obseg delovanja njihovih storitev v TransNET-u, ki se razteza po celotni evroazijski celine in vključuje vsa gospodarska središča ter evropska pristanišča in terminale. »Različni načini prevoza in digitalne rešitve povezujejo celoten TransNET - od prvega do zadnjega metra. Vse povezave do poti v našem TransNET-u pokrivajo povezave TransFER - bodisi načrtovane bodisi individualno prilagojene potrebam naših strank. Mrežo TransFER povezav nenehno širimo. V intermodalnem delu so bili nedavno dodani številni novi priključki in vsak nov odsek širi splošno pokritost našega omrežja. Primeri so povezave Xián (Kitajska)-Budimpešta, Linz-Wels-Duisburg, Budimpešta-Köseköy (Turčija),

Z enim vlakom toliko kot z 42 tovornjaki

Glavne prednosti železniškega tovornega prevoza so zagotovo cena in dejstvo, da gre za trajnostno naravnan prevoz. »Z enim vlakom lahko prepeljemo 84 TEU, to je 42 prevozov s tovornjakom,« nazorno prikaže Rok Svetek. Letošnje leto na področju železniških kontejnerskih prevozov ocenjuje kot zelo težavno. »Pandemija povzroča en del težav, zaradi zmanjšanja povpraševanja v višini 20 %. Enako velika težava je obnova železniške infrastrukture pri nas in v okoliških državah. Zamude vlakov, slaba izkoriščenost vozniških sredstev zmanjšujejo našo konkurenčnost in stroškovno učinkovitost.«

V podjetju Adria Kombi strankam nudijo vse vrste storitev, ki jih te potrebujejo, tudi od vrat do vrat. Največ povpraševanja beležijo za oprtni vlak Maribor-Wels, Koper-Budimpešta, Bratislava, Dunaj, Žilina, Brno; Ljubljana – Munchen, Ljubljana – Beograd.

Curtici (Romunija)-Istanbul in Wolfurt-Rotterdam-Frenkendorf (Švica)-Wolfurt,« našteje Janežič. Od sredine novembra 2020 ponujajo tudi storitev LCL na relaciji Šanghaj-Dunaj z enim fiksnim odhodom na teden. [gg](#)

POMGRAD

GRADIMO

Za Nove Povezave – že 70 let

V podjetju PNZ d.o.o. smo ponosni, da pri načrtovanju novih povezav sodelujemo že od leta 1953.

Od prve avtoceste v nekdanji Jugoslaviji do vizije razvoja železniškega omrežja, od zamisli do izgradnje: odlikuje nas dolga tradicija, ki jo nenehno nadgrajujemo z najsodobnejšimi strokovnimi spoznanji in orodji.

Obvladujemo celoten proces načrtovanja

Zagotavljamo celostno storitev: od zamisli do izgradnje, od študij izvedljivosti do gradbenega in uporabnega dovoljenja. Naša področja so: svetovanje, razvoj prometnih modelov in izdelava prometnih študij in načrtovanje na področjih cestne, železniške, pristaniške, letališke in energetske infrastrukture, konstrukcij, hidrotehnike in prometne ekologije. Uveljavljeni smo na področju načrtovanja železniške infrastrukture. V zadnjem desetletju smo izdelali številne projektne dokumentacije oziroma načrte, ki se nanašajo na železniško infrastrukturo.

Sodelujemo pri viziji razvoja prometa

Na osnovi študij koridorskih in regionalnih železniških prog se načrtuje vizija in strategija nadaljnjega razvoja prometa in prometne infrastrukture. Zaradi neugodnih vplivov cestnega motornega prometa na prostor in okolje daje prednost železniškemu in javnemu potniškemu prometu ter vsem oblikam nemotoriziranega prometa (kolesarski in peš promet).

Razvijamo celostni železniški sistem

Železniško omrežje bo moralo v prihodnosti prevzeti več daljinskega tovornega prometa. Mobilnost prebivalstva bo omogočil učinkovit sistem integriranega javnega potniškega prometa. V okviru tega bo uporabnikom zagotovljeno povezovanje prometnih podsistemov z enotno vozovnico in intermodalnimi prestopnimi točkami med različnimi prevoznimi načini (tudi železniškim). Predvsem na območju urbanih regij (okolica Ljubljane in Maribora) je velik potencial za razvoj potniškega železniškega prometa in integriranega javnega potniškega prometa.

Pri načrtovanju prometa upoštevamo načela trajnostnega razvoja

S sodobnim razmišljanjem ponujamo inovativne odgovore na najzahtevnejša vprašanja s področja prometa in okolja, ki smo jih razvili tudi pri oblikovanju nacionalnih strategij Slovenije, Hrvaške in Slovaške, masterplanov Severnega Jadrana in Vzhodne Hrvaške ter celostnih prometnih strategij za več kot 20 občin v Sloveniji.

Najpomembnejši projekti družbe PNZ d.o.o. na železniškem področju

- Nova hitra železniška proga med Divačo in Ljubljano ter Ljubljano in Zidanim Mostom
- Študija izvedljivosti železniške povezave Bad Radkersburg–Gornja Radgona
- Ljubljansko železniško vozlišče v okviru projekta RAILHUC
- Lahka železnica Trst–Koper s tramvajskim potekom preko Kopra do občine Izola
- Železniško vozlišče Divača
- Nova železniška proga Trst–Divača
- Nadgradnja odseka Maribor–Šentilj–državna meja
- Strokovne podlage za razvoj koridorskih prog v RS
- Strokovne podlage za nadgradnjo železniške postaje Zidani Most
- Strokovne podlage in predštudija upravičenosti za nadgradnjo regionalnih železniških prog v RS ter železniškega omrežja na področju LUR
- Intermodalni terminal Batajnica pri Beogradu, Srbija
- Železniška infrastruktura v okviru posodobitve Termoelektrarne Toplarne Ljubljana

GRADIMO NAŠO PRIHODNOST

Eno najbolj inovativnih in sodobnih
gradbenih podjetij v Sloveniji.

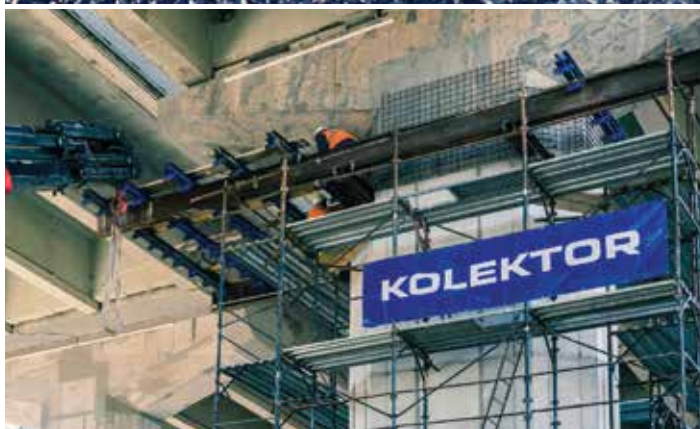
SIMBOL KAKOVOSTI

Na predanih zaposlenih sloni naša
največja konkurenčna prednost.

www.kolektorgradbenistvo.si

GRADIMO VAŠ UGLED

Z operativno odločnostjo
zagotavljamo kakovostno izvedbo in
nadpovprečno učinkovitost
gradbenih del vseh vrst.

KOLEKTOR
Gradbeništvo

gradbenistvo@kolektor.com

OBNAVLJAMO.
VZDRŽUJEMO.
GRADIMO NOVE POVEZAVE.

Ceste

V 2021 se bo intenzivno posodabljal

Na avtocestnem in cestnem omrežju lahko v letu 2021 pričakujemo številne nove projekte.

Barbara Perko in Andreja Šalamun

Med večjimi projekti, ki jih je Družba za avtoceste Slovenije (Dars) začela v letu 2020, je začetek gradnje vzhodne cevi avtocestnega predora Karavanke, ki se je začel marca. Gre za projekt, vreden več kot 95 milijonov EUR brez DDV. Drugi večji projekt pa je izgradnja hitre ceste od priključka Velenje jug do priključka Slovenj Gradec jug na 3. razvojni osi sever – sklop D Gaberke, katerega vrednost je 8,4 mio EUR.

Izvedli so več večjih obnov (zahodna cev predora Golovec, preplastitev gorenjske avtoceste med priključkom Kranj zahod in Brezje proti Ljubljani, obnova obeh smernih vozišč pomurske avtoceste na odseku med Mursko Soboto in Turniščem, obnova/preplastitev obeh smernih vozišč na dolenski avtocesti med Drnovim in Brežicami), v času bistveno manjšega prometa zaradi epidemije pa so izvedli veliko vzdrževalnih del. Poudarek so dali na prometno najbolj izpostavljene odseke, pri čemer jim je uspelo načrtovana vzdrževalna dela za 2020 izvesti predčasno in v večjem obsegu.

»Tudi v letu 2021 bomo nadaljevali z intenzivnim posodabljanjem obstoječega avtocestnega omrežja, dvigom kakovosti in varnosti vozišč in objektov ter izboljševanjem sistemov za upravljanje in vodenje prometa. Pri načrtovanju obsežnejših obnov bomo temeljito spremljali prometne obremenitve in tokove ter pozornost usmerili v pripravo prometne ureditve, ki bo glede na gostoto prometa omogočala zadostno pretočnost prometa,« pravijo na Darsu.

Največja projekta karavanški predor in 3. razvojna os

»V letu 2021 bomo vse napore usmerili v uspešno nadaljevanje gradnje vzhodne cevi karavanškega predora in tretje razvojne osi,« izpostavljajo. Predvidoma decembra prihodnje leto bi se lahko začela graditev hitre ceste od priključka Velenje jug do priključka Slovenj Gradec jug na 3. razvojni osi sever – sklop F – Jenina (vrednost projekta: 30 mio EUR (brez DDV)). Začetek del je pogojen tudi z uspešnostjo javnih razpisov za izvajalce gradbenih del in pravnomočnostjo gradbenega dovoljenja, poudarjajo. Za sklopa B – Škale in H – Konovo je trenutno v pripravi javno naročilo po omejenem postopku – sposobnost, ki bo predvidoma objavljeno v začetku decembra. Prav tako bo v decembru oddana vloga za pridobitev gradbenega dovoljenja za ta dva sklopa. Za preostale štiri sklope bodo v 2021 začeli omejene postopke javnega

naročanja. Nadaljevali bodo z aktivnostmi priprav na gradnje na 1. in 2. odseku 3. razvojne osi sever.

V načrtu je začetek gradnje ceste Markovci–Gorišnica–Ormož, izgradnja priključka na Leskoškovo cesto ter rekonstrukcija priključka na Letališko cesto na severni ljubljanski obvoznici. Nadaljevali bodo s pripravami na gradnjo na obali (bertoška in serminska vpadnica, priključek Slavček in hitra cesta Jagodje – Lucija). Priprave na gradnjo potekajo tudi za širitev v šestpasovnico odseka Koseze–Kozarje na zahodni ljubljanski obvoznici.

V letu 2021 se bodo izvajale tudi aktivnosti prostorskega načrtovanja in prostorskega umeščanja oziroma priprave državnih prostorskih načrtov, in sicer za avtocesto Postojna–Jelšane, za hitro cesto Koper–Dragonja, za državni cesti Slovenj Gradec–Dravograd in Otiški vrh–Holmec, za povezovalno cesto Podgora–Letuš (sestavni del odseka Šentrupert–Velenje), za glavno cesto Ptuj–Markovci, za avtocestni priključek Kranj sever, za plato Karavanke (strateški mejni prehod), za prehod za divjad (ekodukt na primorski avtocesti).

Med večjimi obnovami druga cev predora Golovec

V prihodnjem letu so načrtovane tudi številne obnove. Med večjimi so obnova vzhodne cevi predora Golovec na ljubljanskem avtocestnem obroču oz. na vzhodni ljubljanski obvoznici; obnova vozišča na območju nasipa Vogršček na odseku vipavske hire ceste Selo–Vogrsko; preplastitev vozišča na delih odseka primorske avtoceste Gabrk–Sežana vzhod–Sežana zahod ter na priključku Sežana vzhod; preplastitev vozišča na delih odseka primorske avtoceste Kozina–Črni Kal–Srmin; obnova vozišča in objektov na delih odsekov pomurske avtoceste Sv. Jurij ob

V letu 2020 je Dars obnovil skupno nekaj več kot 52 km smernih vozišč avtocest in hitrih cest.

Investicije v trajnostno mobilnost

V okviru trajnostne mobilnosti si ministrstvo za infrastrukturo prizadeva spodbujati investicije v trajnostno (urbano) infrastrukturo za pešce, kolesarje, postajališča javnega potniškega prometa ter vzpostavitev sistemov izposoje koles v mestih, vzpostavitev P+R idr. V veliki večini gre za projekte občin, s katerimi se te prijavljajo na razpise ministrstva za sofinanciranje s sredstvi EU. S sredstvi EU se predvideva tudi sofinanciranje drugih projektov upravljanja prometa in prometne politike. Zagotavljajo pa se tudi sredstva za financiranje sistema javnega potniškega prometa (cestnega in železniškega). Skupaj je načrtovanih 216 milijonov evrov v letu 2021 in 198 milijonov evrov v letu 2022.

V teku je več postopkov, povezanih z deli na 3. razvojni osi sever in 3. razvojni osi jug.

Ščavnici–Vučja Vas–Murska Sobota; obnova vozišča na območju rondoja Tomačevo na severni ljubljanski obvoznici (če ne bo sovpadalo s sanacijo predora Golovec); preplastitev vozišča na delih odsekov dolenske avtoceste Drnovo–Brežice in Brežice–Obrežje; preureditev izvoznih krakov na priključku Ljubljana zahod (Vič) na južni ljubljanski obvoznici; sanacija viadukta Kresnice na odseku štajerske avtoceste med Pesnico in Šentiljem; zamenjava dilatacij na osmih premostitvenih objektih na avtocestnem križu; sanacija opornega zida na odseku štajerske avtoceste Pesnica–Dragučova; izgradnja novega nadhoda in rekonstrukcija priključnih ramp z nadvozom na priključku Ljubljana Ind. cona Moste (na odseku BTC–Letališka cesta na vzhodni ljubljanski obvoznici); pričetek rekonstrukcije priključka Leskoškove ceste v polni priključek (na odseku Zadobrova–Šmartinska na severni ljubljanski obvoznici).

Na voljo več sredstev

Kot pravijo na Direkciji RS za infrastrukturo (DRSI), imajo s spremembo proračunov za prihodnji dve leti na voljo več sredstev. V leti 2021 je za področje cestne infrastrukture na razpolago 294,6 milijona EUR, od tega približno 105 milijonov za redno vzdrževanje in upravljanje ter približno 185 milijonov za investicije in investicijsko vzdrževanje. V letu 2022 pa je načrtovanih 297,8 milijonov EUR, od tega je za področje

rednega vzdrževanja in upravljanja načrtovanih prav tako okoli 105 milijonov EUR, za investicije in investicijsko vzdrževanje pa nekoliko več, in sicer okoli 187 milijonov EUR.

V letu 2021 se bodo nadaljevali nekateri večji projekti:

- podaljšek Ceste proletarskih brigad (pogodbena vrednost 11,4 milijona EUR, od tega DRSI 6,9 milijona EUR in Mestna občina Maribor 4,6 milijona EUR. Dela na prvi fazi projekta bodo zaključena predvidoma konec leta 2021);
- izgradnja druge etape obvoznice Slovenska Bistrica (pogodbena vrednost skoraj 4,5 milijona EUR (od tega DRSI 4,3 milijona EUR in Impol 145 tisoč EUR); dela se bodo začela po pridobitvi gradbenega dovoljenja, končana pa bodo v dveh gradbenih sezonah);
- gradnja navezovalne ceste Ljubečna–AC priključek Celje vzhod (za izvedbo projekta v vrednosti 4,35 milijona EUR bo Evropski sklad za regionalni razvoj prispeval 2,8 milijona EUR. Gradnja je v teku in bo trajala predvidoma 15 mesecev);
- gradnja obvoznice Kidričevo (ocenjena vrednost celotne investicije znaša 14,7 milijona EUR, predvideni prispevek sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj pa znaša skoraj 6,7 milijona EUR. Javno naročilo je v teku, v pridobivanju je gradbeno dovoljenje. Gradnja bo trajala predvidoma 18 mesecev);

**PROJEKTIRAMO.
GRADIMO.
VZDRŽUJEMO.
PROIZVAJAMO.
RECIKLIRAMO.**

**VSE GRADBENE STORITVE
NA ENEM MESTU**

Jezerska c. 20, 4000 Kranj
T: +386 4 280 60 00 | E: info@ggd.si
www.ggd.si

- sanacija plazu "Solčavsko" (pogodbena vrednost 2,4 milijona EUR. Gradnja je v teku in bo zaključena predvidoma sredi leta 2021);
- rekonstrukcija G1-5/0331 Zidani most–Radeče (pogodbena vrednost 5,6 milijona EUR. Gradnja je v teku in bo trajala predvidoma do septembra 2021);
- preplastitev R3-7155645 skozi naselji Gorica in Brezovci (pogodbena vrednost 2,8 milijona EUR. Gradnja je v teku in bo zaključena predvidoma do poletja 2021);
- rekonstrukcija ceste Predel–Bovec od km 4,400 do km 6,500 (pogodbena vrednost del: 4,7 milijona EUR; gradnja je v teku, zaključek del je predviden v začetku leta 2022);
- rekonstrukcija ceste R2-403/1073 Podbrdo–Petrovo Brdo skozi Podbrdo, od km 0,015 do km 0,600 (pogodbena vrednost del: 5,4 milijona EUR (DRSI 4,2 milijona EUR in Občina Tolmin 1,2 milijona EUR); gradnja je v teku, zaključek predvidoma konec junija 2021).

V naslednjem letu je predvidena objava javnih naročil za gradnjo ter gradnja za naslednje večje cestne projekte:

- novogradnja 3,5 km ceste Hotemaže–Britof (gradnja je predvidena predvidoma v drugi polovici leta 2021, ocenjena vrednost gradbenih del znaša 5,3 mio EUR);
- sanacija zidov in brežin Trebija–Sovodenj (sanacija podpornih in opornih zidov, zaščita brežin, izvedba mostu razpona 10 m in rekonstrukcija ceste z ureditvijo pločnikov ter izvedbo cestne razsvetljave. Javno naročilo za izvedbo del je v teku. Začetek del je predviden v začetku leta 2021);
- obvoznica Vrhnika (gradnja obvozne ceste in preusmeritev tranzitnega prometa iz naselja na obvoznico. Ocenjena vrednost gradnje znaša 4 mio EUR. V letu 2021 je predvidena objava javnega naročila za izvedbo.);
- obvoznica Vodice (projekt izgradnje obvoznice Vodice je do pridobitve gradbenega dovoljenja v pristojnosti DARS, Direkcija RS za infrastrukturo pa bo vodila gradnjo. Začetek gradnje je predviden sredi leta 2021, če bo v tem času pridobljeno gradbeno dovoljenje. Vrednost gradnje bo znana, ko bo izdelana projektna dokumentacija PZI.);
- rekonstrukcija glavne ceste Slovenska Bistrica–Hajdina (rekonstrukcija glavne ceste z ureditvijo dveh novih počivališč in gradnjo novega križišča ter ureditev še štirih obstoječih križišč. Projektantska ocena vrednosti gradnje znaša 5,3 mio EUR. Predviden začetek gradbenih del je v letu 2021.);
- gradnja galerije Šklendrovec (zaščita ceste pred padajočim kamenjem in skalami z gradnjo galerije).

**SPECIALIZIRANI STROKOVNJAK
ZA IZVAJANJE GRADBENIH STORITEV.**

WWW.RAFAEL.SI

SANACIJE PLAZOV

ŽELEZNIŠKE IN
CESTNE GRADNJE

HIDROGRADNJE

IZGRADNJA PROTIHRUPNIH
OGRAJ

PROIZVODNJA
GEOTEHNIČNIH SIDER

»Zagotavljanje
ustrezne višine
sredstev za načrtno
obnavljanje cestne
infrastrukture je
treba ohraniti tudi v
prihodnje, saj bi se v
nasprotnem primeru
lahko slabšanje
stanja cest odražalo
na področju
prometne varnosti,«
pravijo na direkciji
za infrastrukturo.

Projektantska ocena vrednosti gradnje znaša 5,3 mio EUR. Predviden začetek gradbenih del je v letu 2021.);

- rekonstrukcija Križevci-Žihlava (rekonstrukcija ceste R2-439/1303 Križevci-Žihlava z izgradnjo pločnika in avtobusnih postajališč. Vrednost gradnje za etapo od naselja Lukavci do naselja Ključarovci je ocenjena na 3,5 mio EUR. Predviden začetek gradbenih del je v letu 2021.);
- obvoznica Hrpelje-Kozina (obvoznica je načrtovana kot dvopasovnica z izven nivojskim križanjem lokalne ceste in železniške proge v dolžini približno 1.800 m. Vrednost gradnje je ocenjena na 9,2 mio EUR. Predviden začetek gradbenih del je v letu 2021.);
- obvoznica Tolmin (izgradnja obvoznice z izgradnjo ločnega mostu čez Tolminko z razponom 50 metrov v dolžini 1,5 km. Ocenjena vrednost investicije je 12 mio EUR. Gradnja obvozne ceste je predlagana za sofinanciranje iz EU sredstev v finančni perspektivi 2021-2027 iz Evropskega sklada za regionalni razvoj. Začetek gradnje bo predvidoma v drugi polovici leta 2021.);
- rekonstrukcija Dobova-Brežice (rekonstrukcija vozišča državne ceste v dolžini 4.620 m, izvedba kolesarskih površin avtobusnih postajališč ter izvedba ukrepov za umirjanje prometa. Gradnja

kolesarskih poti je predmet sofinanciranja iz Evropskega sklada za regionalni razvoj. Vrednost gradnje je ocenjena na 8 mio EUR. Gradnja je predvidena v letu 2021.);

- vzhodna obvoznica Brežice (novogradnja vzhodne obvoznice Brežice v dolžini 4.950 m z novogradnjo mostu čez Savo v dolžini 480 m ter drugimi ureditvami. Trenutno je v teku parcelacija, sledijo odkupi zemljišč ter pridobitev gradbenega dovoljenja. Razpis za gradnjo odseka od avtocestnega priključka Čatež do regionalne ceste Brežice-Dobova je predviden konec leta 2021 oziroma v začetku leta 2022, odvisno od pridobljenih zemljišč in gradbenega dovoljenja. Ocenjena vrednost gradnje znaša 16 mio EUR.);
- rekonstrukcija ceste Murska Sobota-Gederovci (projektantska ocena vrednosti investicije znaša 9,3 mio EUR in bo sofinancirana s strani Občine Tišina in Mestne občine Murska Sobota. Gre za rekonstrukcijo dobrih 7 km ceste, gradnjo pločnikov, kolesarskih poti ter za druge ureditve skozi naselji Rankovci in Gederovci. Začetek gradnje je predviden v letu 2021.). gg

doka

Opažni eksperti.

Rešitve, ki povezujejo

Kompetenten partner za vse
infrastrukturne projekte.

Doka na podlagi svojih dolgoletnih mednarodnih izkušenj pri gradnji različnih infrastrukturnih projektov svojim partnerjem zagotavlja krajše čase in nižje stroške gradnje, saj zagotavlja modularne opažne rešitve, prilagojene specifičnim zahtevam vsakega projekta.

Doka Slovenija opažna tehnologija d.o.o.
Spodnji Plavž 14 d | 4270 Jesenice | Slovenija
T 04 5834 400 | slovenija@doka.com | www.doka.com

KREPIMO NAPREDEK

Svet se zanaša na gospodarsko rast in napredek. Podjetja za predore se zanašajo na nas, da svoj napredek popeljejo pod zemljo. Z okrepitvijo njihovih predorov, zaščito ljudi in optimizacijo njihove naložbe ohranjamo njihove predore, ki se premikajo naprej, odpirajo pa nove priložnosti za napredovanje skupnosti in držav.

Krepimo napredek – za naše stranke in za svet.

Riko sodeluje pri modernizaciji železniške infrastrukture

V Riku prenavljajo gorenjsko železniško progo na medpostajnem odseku Podnart-Lesce Bled. Sodelujejo tudi pri obnovi odseka Kranj-Podnart, v prihodnjem letu pa se bodo lotili še vzpostavitve železniškega vozlišča Pragersko.

Železniška proga Podnart-Lesce-Bled

V podjetju Riko obnavljajo železniško progo, zgrajeno leta 1870, na medpostajnem odseku Podnart-Lesce Bled v dolžini 10,69 km. Obseg del zajema nadgradnjo železniške proge v skladu z evropskimi standardi, zamenjavo zgornjega ustroja proge, sanacijo spodnjega ustroja proge, ureditev odvodnjevanja proge, izvedbo progovnega kabliranja na odseku, obnovo peronske infrastrukture na železniških postajališčih Otoče, Globoko in Radovljica, sanacijo predora Globoko in predora Radovljica, sanacijo podpornih in opornih zidov, izvedbo zamenjave vozniških vodov in nosilnih konstrukcij, izvedbo sanacije dotrajanih prepustov in premostitvenih objektov, ureditev nivojskih prehodov z izvedbo povezovalnih cest in izvedbo protihrupnih ukrepov.

Z nadgradnjo železniške proge bo omogočena vožnja tudi težjim vlakom, ob povečani varnosti vožnje pa bo povečana tudi hitrost. »Posodabljanje železniške infrastrukture bo dolgoročno omogočilo večjo uporabo železniškega prometa, kar

Render postajališča Globoko.

pomeni razbremenitev za cestni promet, to pa bo rezultiralo tudi v večjo implementacijo zelenih trajnostnih konceptov,« poudarja vodja projekta na Riku Uroš Gaber.

Vozlišče Pragersko v prihodnjem letu

V Riku bodo skupaj z rusko družbo RZD International v prihodnjem letu začeli z nadgradnjo železniške postaje Pragersko, obnovili bodo tire in tirne naprave, signalno varnostne in telekomunikacijske naprave ter vozno mrežo. Zgradili bodo dva perona, uredili dostop nanju, zgradili nov cestni podvoz skozi Pragersko in ob postaji zgradili dve parkirišči ter postavili protihrupne ograje. Vsi posegi bodo optimizirali

delovanje postaje in vozlišča ter omogočili multiplicirane učinke v dobrobit okolja.

Uspešni tudi pri modernizacijah železniške infrastrukture v tujini

»Bogato inženiring znanje, reference in pregledi nad dobavitelji tehnološke opreme nam odpirajo priložnosti v železniški infrastrukturi, ki doživlja procese modernizacije tako doma kot na trgih, kjer smo v Riku tradicionalno prisotni,« poudarja Janez Škrabec, direktor Rika. V Kijevu so zaključili izvedbo dobave sodobne opreme in avtomatskih vrtljivih križev za triindvajset vhodov na postaji Sirec podzemne železnice ukrajinske prestolnice. V Minsku pa rekonstruirajo elektro-napajalno postajo, ki bo oskrbovala napajanje električnih vlakov za beloruske železnice.

Bogate reference tudi s področja cestne infrastrukture

V Riku so se vpisali tudi med dobavitelje elektrostrojne opreme v mnogih slovenskih predorih, v prihodnje pa jih čaka še izvajanje elektro-strojne opreme v predoru Pekel. Med drugim so vgradili elektrostrojno opremo v predorih Trojane in Podmilj, Šentvid, Markovec, izvedli prezračevanje v predoru Golovec in dobavili ter postavili več cestno-vremenskih postaj na AC križu v Sloveniji.

Most Globoko je edini železniški most čez Savo na progi Ljubljana – Jesenice, zgrajen med 1867-1870. Med vojno ga je bombardiralo ameriško letalstvo, po vojni je bil obnovljen. V sklopu obnove celotne železniške proge bo prenovljen tudi ta most s spomeniško zaščito.

Gradbena panoga

Gradbeništva ne gre po nepotrebnem dušiti z ukrepi

V gradbeni panogi svoj optimizem za leto 2021 gradijo na napovedi vlade o zagonu nekaterih velikih infrastrukturnih projektov na področju prometne in energetske infrastrukture ter stanovanjske gradnje.

Darja Kocbek

Gradbeništvo je bilo v času epidemije covida-19 ena od redkih gospodarskih panog, ki je dokaj normalno izvajala svoje aktivnosti in na ta način s svojimi multiplikativnimi blažilci državi tako spomladi kot v jeseni pomagala premoščati gospodarsko krizo. Država bo zato morala paziti, da gradbeništva kot ene redkih gospodarskih panog, ki je bila tudi glede zdravstvene situacije med zaposlenimi delavci praktično med neproblematičnimi, s svojimi ukrepi ne bi po nepotrebnem dušila, nam je povedal Gregor Ficko, direktor Zbornice gradbeništva in industrije gradbenega materiala pri GZS.

Ko govorimo o načrtih za leto 2021, so v panogi zmerno optimistični. Njihov optimizem temelji na napovedi vlade o zagonu nekaterih velikih infrastrukturnih projektov na področju prometne in energetske infrastrukture ter stanovanjske gradnje.

Z večstanovanjskimi projekti prednjači Ljubljana

Rast izdanih gradbenih dovoljenj je bila v letošnjem letu na področju visokih gradenj zadovoljiva, čeprav je ni mogoče primerjati z lanskim letom. V letošnjem letu namreč v Sloveniji beležimo 18,13-odstotni padec števila stavb z izdanimi gradbenimi dovoljenji v primerjavi z lanskim letom. Se pa položaj na tem področju kljub težavam zaradi epidemije covida-19 izboljšuje. »Nekaj večjih večstanovanjskih projektov se je začelo graditi že v letošnjem letu, predvsem v osrednjeslovenski statistični regiji, kjer prednjači Ljubljana, ter v podravski in savinjski statistični regiji. Njihova gradnja se bo nadaljevala tudi v letu 2021 in pozneje,« pravi Ficko.

Na področju stanovanjske gradnje pričakuje številne investicijske aktivnosti tako v zasebnem kot v javnem sektorju, kjer je vodilni investitor še vedno Stanovanjski sklad RS, seveda pa ne smemo pozabiti tudi na nekatere občinske stanovanjske sklade na področju mestnih občin, ki so v letošnjem letu prav tako pričeli s številnimi projekti, ki se bodo izvajali tudi v prihodnjih letih. Prav tako po Fickovih besedah

ne smemo pozabiti na gradbena dovoljenja za izvedbo gradbenih inženirskih projektov na področju prometne, energetske in komunalne infrastrukture, ki jih državna statistika ne vodi, so pa z vidika njihovega fizičnega in finančnega obsega ravno tako zelo pomembni za nadaljnji razvoj gradbeništva.

Pri zasebnih investitorjih je čutiti zadržanost

Rahle težave so na zbornici v letošnjem letu zaznali pri zasebnih investitorjih na področju nestanovanjskih gradenj, kamor bolj ali manj spada gradnja poslovnih in proizvodnih prostorov. Čeprav je bilo v oktobru izdanih za kar 28 odstotkov več gradbenih dovoljenj za nestanovanjske stavbe kot v septembru, je pri zasebnih investitorjih že nekaj časa čutiti zadržanost pri odločanju, ali začeti z investicijami ali ne. »Bojimo se, da se bo ta trend ob poglobljanju zdravstvene krize samo še nadaljeval,« opozarja Gregor Ficko.

Pospešiti je treba umeščanje velikih projektov v prostor

Velike infrastrukturne in stanovanjske projekte bodo v prihodnjih letih razpisovali veliki državni investitorji, kot so DARS, 2TDK, DRSI, DRSV, SSRS, HESS in INFRA, navsezadnje pa tudi ministrstva in občine, ki v tej finančni perspektivi še izvajajo posamezne evropske projekte. Z evropskimi sredstvi predvsem gradijo komunalno infrastrukturo, kot so vodovodni in kanalizacijski sistemi.

Bo pa v prihodnjem letu potrebno pospešiti tudi aktivnosti na umeščanju velikih infrastrukturnih projektov v prostor ter pri pripravi projektne dokumentacije. »Zelo pomembno pa je, da imajo največji državni investitorji, pa tudi občine, ta trenutek pripravljenih dovolj projektov na različnih področjih, ki jih lahko razpišejo in oddajo v gradnjo in s tem omogočijo slovenski gradbeni operativi njeno nadaljnje delovanje,« poudarja Gregor Ficko. [gg](#)

Foto: osebni arhiv

»Zelo pomembno je, da imajo največji državni investitorji, pa tudi občine, ta trenutek pripravljenih dovolj projektov na različnih področjih, ki jih lahko razpišejo in oddajo v gradnjo in s tem omogočijo slovenski gradbeni operativi njeno nadaljnje delovanje,« poudarja Gregor Ficko.

Podjetje je nastalo leta 1992 kot malo gradbeno podjetje. Z dinamičnostjo in posluhom za tržne vzgibe se je skozi svojo zgodovino dograjevalo in poskušalo trgu ponuditi čim bolj kompleksne stvari iz področja gradbeništva, gradbenih storitev in gradbenih proizvodov.

Sredi leta 2020 je podjetje preseglo število 200 zaposlenih. Usmerjeni smo k nenehnemu razvoju, zato vseskozi skrbimo za dodatna izobraževanja in izpopolnjevanja kadra na vseh področjih delovanja.

Podjetje na področju nizkih gradenj opravlja dela organizirano ter z lastno mehanizacijo.

Dela izvajamo na različnih področjih:

- Izvedbe cest: novogradnje; modernizacije; rekonstrukcije ter asfaltiranje cest, avtobusnih postajališč, krožišč, parkirišč, pločnikov, itd.
- Izgradnje komunalne infrastrukture: vodovodi; meteorne kanalizacije; fekalne kanalizacije; čistilne naprave; itd.
- Izgradnje objektov: oporni zidovi; podporni zidovi; skalne zložbe; mostovi; prepusti; itd.

V Ljubljani od leta 2013 deluje najsodobnejša asfaltna baza »Smodinovec« z lastnim laboratorijem, ki spremlja vse faze od proizvodnje do vgradnje asfaltnih zmesi. Obrat, ki na uro lahko proizvede 180 ton zmesi ima možnost proizvodnje nizkotemperaturnih asfaltnih zmesi z uporabo penjenega bitumna in uporabe recikliranega asfalta.

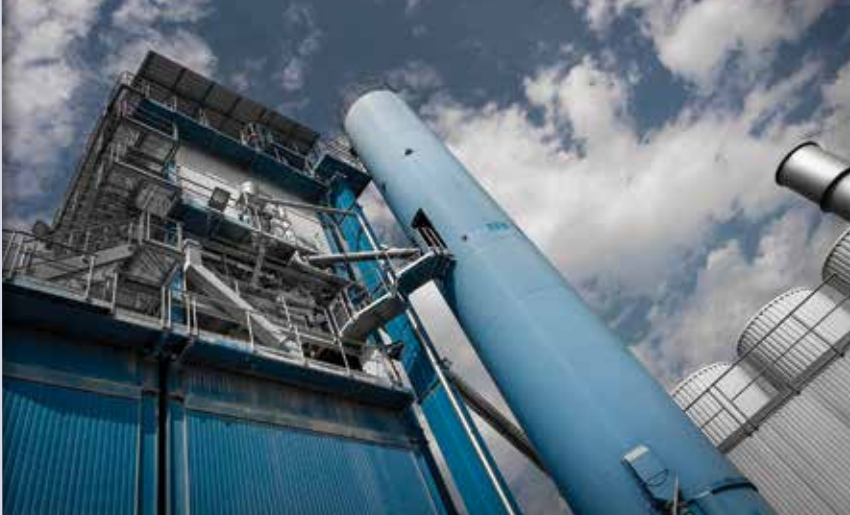
Od leta 2016 se ukvarjamo tudi s hladno reciklažo cest z reciklatorjem Wirtgen WR250, ki predstavlja najzmogljivejši stroj iz flote reciklatorjev, tako da lahko opravimo projekte vseh vrst in zahtevnosti. Hladna reciklaža cest je tehnologija prihodnosti, saj se obnova ceste izvede zelo hitro, pri obnovi pa uporabimo vse materiale, kateri so v cesti že vgrajeni, tako da se pri obnovi ne ustvarja nikakršnih gradbenih odpadkov.

Skrbno in zanesljivo izvajamo dela tudi na področjih:

- visokih gradenj
- proizvodnje in prodaje gradbenih materialov
- projektiranja in inženiringa
- predelave gradbenih odpadkov
- vzdrževanja cest

TRGOGRAD, d.o.o., LITJA
Breg pri Litiji 56, 1270 Litija

+386 (0) 1 8983 440
info@trgograd.net
www.trgograd.net

Nepremičninski trg

Potrebna je celovita reforma stanovanjskega zakona in politike

Trg nepremičnin jo je letos glede na razmere, ki smo jim bili priča, vsaj zaenkrat relativno dobro odnesel, v panogi se bolj bojijo zastoja oziroma padca števila transakcij kot padca cen.

Darja Kocbek

Spremembe stanovanjskega zakona in vplivi pandemije covid-19 na sektor nepremičnin sta bili glavni temi plenarnega dela posveta Poslovanje z nepremičninami, ki ga je novembra že enaintridesetič organizirala Zbornica za poslovanje z nepremičninami pri GZS. S spremembami stanovanjskega zakona na Ministrstvu za okolje in prostor RS med drugim predlagajo povišanje neprofitne najemnine kot prehodno rešitev, dokler ne bodo uvedene stroškovne najemnine. Prenizka neprofitna najemnina je namreč eden od temeljnih razlogov za krčenje fonda javnih najemnih stanovanj, je pojasnil državni sekretar na ministrstvu za okolje in prostor Robert Rožac.

Ker da je v državi veliko praznih stanovanj, ki jih lastniki ne oddajajo, predlagajo ustanovitev javne najemniške službe. Ta stanovanja bi lahko oddali v okviru javnega najema, ki bi ga organiziral Stanovanjski sklad RS z javnim razpisom. Tako bi lastnike razbremenili poslov in tveganj, povezanih z oddajo stanovanja, zagotovljene bi imeli tudi dolgoročne prihodke. Najemniki teh stanovanj pa bi plačevali neprofitno najemnino in zagotovljeno bi imeli varnost, je razložil Rožac. Za spodbuditev gradnje javnih stanovanj ministrstvo predlaga, da bi stanovanjskim skladom omogočili višje zadolževanje.

Vodja sektorja za stanovanja na ministrstvu za okolje in prostor Anita Hočvar-Frantar je udeležencem posveta predstavila spremembe glede soglasij v večstanovanjskih stavbah. Ministrstvo po njenih besedah predlaga znižanje soglasij za sprejemanje poslov v večstanovanjskih stavbah in spremenjeno definicijo vzdrževalnih del, med katere želi uvrstiti tudi pripravo projektne dokumentacije.

Treba je začeti s pripravo celovite reforme področja

Boštjan Udovič, direktor Zbornice za poslovanje z nepremičninami pri GZS, nam je predstavil zaključke posveta. Razprava je pokazala, da udeleženci podpirajo predlagane spremembe stanovanjskega zakona tako na področju upravljanja kot na področju najemnih razmerij in pričakujejo njihovo čim hitrejšo uveljavitev.

Na področju upravljanja bi moralo ministrstvo za okolje in prostor po njihovem mnenju takoj po uveljavitvi sprememb s sodelovanjem vseh deležnikov, še posebej stroke, pričeti s pripravo celovite reforme področja. V okviru celovite reforme je treba vzpostaviti osnovne pogoje za opravljanje dejavnosti, pri čemer je nujno preučiti možnost za uvedbo licenciranja po vzoru nepremičninskih posrednikov. Zaradi pomanjkljive ureditve upravljanja v stavbah z več lastniki, ki niso pretežno stanovanjske, bi veljalo sprejeti poseben zakon, ki bi podrobneje urejal upravljanje vseh stavb z več lastniki. Smiselno bi bilo uvesti obvezno zavarovanje večstanovanjskih stavb za najpomembnejša tveganja, pri čemer je treba najprej opraviti poglobljeno strokovno razpravo z vsemi deležniki, še posebej zavarovalnicami. Nujno je v okviru bodoče ureditve zagotoviti tudi konstitutivno naravo vpisa v register upravnikov.

Da bi omogočili nemoteno izvajanje stanovanjske politike, so udeleženci omizja na temo najemnih razmerij podprli uskladitev višine točke za izračun neprofitne najemnine in dovolitev višjega zadolževanja stanovanjskih skladov. Strinjali so se, da bi bilo nujno treba uvesti javno najemno službo. Ob tem so izrazili bojazen, da bi se zaradi prezapletenih določb in pomanjkanja motivacije za lastnike stanovanj lahko

V okviru celovite reforme je treba vzpostaviti osnovne pogoje za opravljanje dejavnosti, pri čemer je nujno preučiti možnost za uvedbo licenciranja po vzoru nepremičninskih posrednikov.

Foto: Vida Logar

Foto: Krafart

»Podatki v prvi polovici leta potrjujejo naša pričakovanja, da večjega vpliva na cene nepremičnin epidemija ne bo imela. Po drugi strani pa se je kasneje zgodil še drugi val, ki še vedno traja. Posledično bomo lahko prave učinke epidemije ocenjevali šele v prihodnjem letu,« pravi Boštjan Udovič.

Na najemnem trgu se je že zgodil preskok, saj se je ponudba najemnih nepremičnin precej povečala na račun izpada na trgu kratkoročnih najemov v turistične namene. Kot posledica tega so zaznali tudi padec najemnin.

izkazala za neučinkovit ukrep. Da se to ne bi zgodilo, bo predlog treba še dodelati.

Takoj po uveljavitvi predlaganih sprememb je treba pričeti s strokovno razpravo o celoviti reformi stanovanjskega zakona in stanovanjske politike, del katere bo tudi uvedba stroškovne najemnine in stanovanjskega dodatka. Nujno bo treba uvesti še druge rešitve, ki so predvidene v Resoluciji o nacionalnem stanovanjskem programu 2015–2025 (stanovanjske skupnosti, stanovanjske zadrage ...). Za lažje usklajevanje predvidenih ukrepov je pri vladi treba čim prej oblikovati Svet za stanovanjsko politiko, ki je prav tako predviden v resoluciji. V ta svet je treba vključiti predstavnike stroke.

Bojijo se padca števila transakcij

Ko govorimo o trgu nepremičnin, jo je letos glede na razmere, ki smo jim bili priča, vsaj zaenkrat relativno dobro odnesel. »Podatki v prvi polovici leta potrjujejo naša pričakovanja, da večjega vpliva na cene nepremičnin epidemija ne bo imela. Po drugi strani pa se je kasneje zgodil še drugi val, ki še vedno traja. Posledično bomo lahko prave učinke epidemije ocenjevali šele v prihodnjem letu,« pravi Boštjan Udovič. Cene nepremičnin sicer po mnenju zbornice bistveno ne bodo upadle, saj bi se za to morala povečati ponudba nepremičnin, kar pa se verjetno ne bo zgodilo. Bi pa lahko zaradi splošnega pesimizma in previdnosti potrošnikov prišlo do upada števila transakcij, kar bi lahko pomembno vplivalo tudi na prihodke nepremičninskih družb. Po drugi strani se je na najemnem trgu že zgodil preskok, saj se je ponudba najemnih nepremičnin precej povečala na račun izpada na trgu kratkoročnih najemov v turistične namene. Kot posledica tega so zaznali tudi padec najemnin. »Kot rečeno, pa se v panogi bolj bojimo zastoja oziroma padca števila transakcij kot padca cen,« pravi Udovič.

Težave, ki jih je prinesla epidemija covid-19, so v dejavnosti poslovanja z nepremičninami v delu povsem enake kot v večjem delu storitvenih dejavnosti. Zato so bile te težave tudi relativno dobro

naslovljene z interventnimi ukrepi države. Po drugi strani pa je res, da je država popolnoma spregledala nekatere specifične posameznih panog. »V tem delu mislimo predvsem na dejavnost nepremičninskega posredovanja, ki bi ga lahko, glede na neznatno tveganje za prenos okužb, bistveno manj omejevali. V tem delu smo pristojnim predlagali tudi zaščitne ukrepe, ki bi tveganje za prenos okužb še zmanjšali, a pri naših prizadevanjih kljub temu nismo bili uspešni. Še vedno pričakujemo, da bodo pristojni čim prej pripravili načrt sproščanja posameznih dejavnosti, ki bi temeljil na oceni tveganja za širitev okužb in pomembnosti posamezne dejavnosti za družbo,« nam je o pričakovanjih povedal Boštjan Udovič.

Velik problem po njegovih besedah predstavlja tudi dejstvo, da je promet z nepremičninami mogoče izvajati tudi brez sodelovanja nepremičninskega posrednika, kar pomeni, da je takšnih poslov v času, ko nepremičninske družbe ne smejo opravljati svojih storitev, še bistveno več. Ker fizične osebe gotovo za zaščitne ukrepe ne skrbijo tako dosledno kot nepremičninski posredniki, ki so k temu zavezani, to predstavlja tudi dodatno tveganje za širjenje okužb.

Z določenimi težavami se od prvega vala epidemije soočajo tudi upravniki večstanovanjskih stavb, ki so jim bile z ukrepi države naložene določene aktivnosti (npr. razkuževanje površin in nameščanje razpršilnikov v skupnih prostorih), hkrati pa država ni natančneje pojasnila, na kakšen način se ti stroški krijejo, zaradi česar je bilo med etažnimi lastniki precej nejasnosti. To pa v praksi povzroča nesoglasja in težave ter posledično poslabšanje odnosov, ki so za normalno upravljanje s stavbo nujni. »Razočarani smo tudi, da država ni prisluhnila našim predlogom, da bi izvajanje omenjenih ukrepov do določene mere subvencionirala, saj gre nenazadnje za ukrepe, ki so namenjeni varovanju javnega zdravja. Tudi iz tega razloga je bilo med etažnimi lastniki precej nezadovoljstva, ki se običajno najprej udejanjijo kot nasprotovanje upravnikom,« opozarja Boštjan Udovič.

Ugotavlja še, da so Zbornica za poslovanje z nepremičninami in njeni člani enako kot gospodarstvo nasploh v času epidemije naredili pomemben preskok pri digitalizaciji in uporabi IT rešitev. V praksi se je to pokazalo na najrazličnejših področjih. V vseh segmentih je bilo tako bistveno več dela od doma in na daljavo. Tudi komunikacija s strankami je skoraj v celoti potekala na daljavo. Nekaj težav je bilo le pri aktivnostih, ki so vezane na neposredno fizično prisotnost (npr. ogled nepremičnin), a tudi na tem področju opažajo določene informacijske rešitve, ki so omogočile bistveno manj osebnih stikov. »Pričakujemo, da bodo določene rešitve postale nov standard pri opravljanju storitev tudi v bodoče,« nam je povedal Udovič. gg

Foto: Depositphotos

CGP

**CGP, družba za gradbeništvo, inženiring, proizvodnjo
in vzdrževanje cest, d.d., Ljubljanska cesta 36,
8000 Novo mesto
Tel.: +386 (07) 39 42 700 www.cgp.si**

Lestvica

Največjih 100 družb v gradbeništvu v letu 2019

Rang	Podjetje	Čisti prihodki od prodaje, v tisoč EUR	Indeks 19/18	Št. zaposlenih po del. urah	Dodana vrednost, v tisoč EUR	Neto čisti dobiček/ izguba, v tisoč EUR
1	CGP, d.d.	155.047	98,2	560	29.673	9.852
2	KOLEKTOR CPG d.o.o.	118.451	99,6	425	19.671	3.199
3	GORENJSKA GRADBENA DRUŽBA d.d.	88.644	105,8	427	15.998	469
4	POMGRAD d.d.	85.372	58,1	409	15.980	2.473
5	SŽ - ŽGP Ljubljana, d.d.	67.580	142,8	269	14.670	3.155
6	GVO, d.o.o.	58.750	130,7	436	21.094	3.184
7	STRABAG d.o.o.	48.751	82,9	139	8.648	1.385
8	VOC Celje d.o.o.	48.030	107,8	376	14.898	1.821
9	KPL d.o.o.	45.689	121,1	385	11.907	1.524
10	GH HOLDING d.o.o.	45.554	113,0	22	2.893	237
11	GIC GRADNJE d.o.o.	41.050	109,7	96	5.357	1.295
12	MAKRO 5 GRADNJE d.o.o.	39.309	152,5	73	3.981	767
13	VOLNIK d.o.o.	38.254	59,1	2	260	153
14	CPK d.d.	37.152	97,2	275	10.673	1.146
15	CP PTUJ d.d.	33.433	102,1	246	8.111	718
16	IMP PROMONT d.o.o.	32.487	112,2	127	7.498	1.987
17	KOMUNALNE GRADNJE d.o.o.	32.268	119,9	126	6.500	602
18	TRGOGRAD, d.o.o., Litija	31.706	123,3	75	6.414	2.074
19	Varis Lendava d.o.o.	31.424	174,5	226	10.022	2.314
20	REMONT d.d.	28.449	97,5	118	4.212	276
21	GRAFIST d.o.o.	27.065	94,5	29	3.110	1.025

KAKOVOSTNO IN UČINKOVITO

izvajamo naslednje storitve:

- strojni izkopi,
- izdelava in urejanje cestišč,
- zunanje ureditve,
- izgradnja kanalizacijskih in vodovodnih omrežij,
- tlakovanje,
- rušenje objektov,
- kamnite zložbe,
- sanacije plazov
- in ostala dela po dogovoru.

**NE ČAKAJTE, DA SE BO
KAJ PREMAKNILO,
POJDITE IN PREMAKNITE.**

Rang	Podjetje	Čisti prihodki od prodaje, v tisoč EUR	Indeks 19/18	Št. zaposlenih po del. urah	Dodana vrednost, v tisoč EUR	Neto čisti dobiček/ izguba, v tisoč EUR
22	K.Tivoli d.o.o.	26.315	95,2	0	2.695	1.923
23	CBE d.o.o.	24.964	93,9	40	4.303	1.334
24	HIDROTEHNIK d.d.	24.533	78,0	125	5.066	632
25	SGP GRADITELJ d.d.	23.462	154,5	87	4.884	1.637
26	REFLEX Gornja Radgona d.o.o.	21.355	117,8	260	8.763	500
27	TELEG-M d.o.o.	19.994	116,2	180	6.480	910
28	AGM NEMEC d.o.o.	19.327	101,8	178	7.828	706
29	KOVINAR - GRADNJE ST, d.o.o.	18.353	128,1	51	2.812	715
30	REMONT NG d.o.o.	17.966	119,2	44	2.138	251
31	RGP d.o.o.	17.931	139,7	124	5.941	704
32	NIVO EKO, d.o.o.	17.045	82,3	130	5.336	861
33	GRATEL d.o.o.	16.006	177,3	34	1.850	565
34	ELCOM, d.o.o.	15.861	112,7	37	3.484	1.328
35	MATJAŽ, d.o.o., Petrovče	15.339	109,2	76	3.760	624
36	VGP DRAVA Ptuj d.o.o.	14.945	131,3	102	4.190	600
37	GODINA d.o.o.	14.392	99,1	70	2.668	51
38	SGD STRDIN d.o.o.	14.154	169,2	33	2.145	449

- NIZKE GRADNJE, GEOTEHNOLOGIJA IN RUDARSKÉ GRADNJE
- PROIZVODNJA KAMENIH AGREGATOV IN BETONSKIH PROIZVODOV
- GRADBENA MEHANIZACIJA

Tone znanja za trdne rešitve.

hse

RGP

Rekonstrukcije. Gradnje. Proizvodnja.

Integriran sistem vodenja družbe temelji na zahtevah mednarodnega standarda kakovosti.

RGP d.o.o.
Rudarska 6
3320 Velenje
www.rgp.si

Rang	Podjetje	Čisti prihodki od prodaje, v tisoč EUR	Indeks 19/18	Št. zaposlenih po del. urah	Dodana vrednost, v tisoč EUR	Neto čisti dobiček/ izguba, v tisoč EUR
39	NOVOMONT d.o.o.	13.947	153,6	51	2.539	596
40	ADRIAING d.o.o. Koper	13.451	73,3	50	2.227	242
41	ANDREJC d.o.o.	13.384	254,9	30	2.416	561
42	MAPRI PROASFALT d.o.o.	13.184	99,8	59	2.732	307
43	PRENOVA - GRADBENIK d.o.o.	12.957	139,6	84	3.619	479
44	ELEKTRO HANZA, d.o.o.	12.769	174,8	140	4.398	299
45	CVP d.o.o.	12.600	155,9	12	1.451	772
46	EVIO d.o.o.	12.181	-	0	3.625	2.141
47	MODRA VILA d.o.o.	11.592	-	0	1.014	823
48	ARMAT d.o.o.	11.568	110,8	29	1.418	206
49	KLIMA PTUJ d.o.o.	11.323	115,2	31	1.334	165
50	SCHINDLER SLOVENIJA d.o.o.	11.210	146,6	55	3.333	262
51	PZG d.o.o.	11.163	-	32	4.523	2.817
52	ASFALTI PTUJ d.o.o.	11.057	74,8	65	1.813	-569
53	KOMUNALA SLOVENSKE GORICE d.o.o.	10.987	91,6	79	3.025	209
54	GARNOL, d.o.o.	10.845	101,4	126	4.733	189
55	POMGRAD - CP d.d.	10.808	63,6	103	3.189	441

DVIGALA

DVIŽNE
PLOŠČADIIZREDNI
PREVOZIPREMEŠČANJE
TEŽKIH TOVOROV

PREMIKAMO VAŠ SVET!

Rang	Podjetje	Čisti prihodki od prodaje, v tisoč EUR	Indeks 19/18	Št. zaposlenih po del. urah	Dodana vrednost, v tisoč EUR	Neto čisti dobiček/ izguba, v tisoč EUR
56	ALVA d.o.o.	10.496	124,4	9	1.318	607
57	SGP ZIDGRAD Idrija d.d.	10.248	89,6	31	2.874	1.237
58	BIOMASA d.o.o., Luče	10.099	109,7	24	2.086	468
59	GP KRK d.d., Krk, podružnica za gradnjo v Sloveniji	9.845	103,7	4	252	91
60	ROLTEK d.o.o.	9.820	120,1	83	3.816	782
61	JELOVICA HIŠE d.o.o.	9.499	101,6	80	3.017	111
62	ISM VUZEM d.o.o.	9.429	111,5	156	6.426	298
63	SLEMENŠEK d.o.o.	9.424	102,9	97	3.702	209
64	TAMES d.o.o.	9.383	57,4	88	2.980	158
65	ELMONT BLEĐ, d.d.	9.352	112,3	45	2.754	721
66	GINEX INTERNATIONAL d.o.o.	9.243	95,0	22	1.122	264
67	GMI, d.o.o.	9.108	125,9	45	1.421	118
68	AD-FRONS d.o.o.	8.950	127,7	284	6.554	126
69	TRIMO MSS d.o.o.	8.917	126,3	9	1.062	575
70	FELIKSBAU d.o.o.	8.893	165,8	119	4.568	331
71	HM HIDROMONTAŽA, d.o.o.	8.821	-	7	1.849	1.155
72	KOSTE d.o.o.	8.762	86,4	36	559	-569

Rang	Podjetje	Čisti prihodki od prodaje, v tisoč EUR	Indeks 19/18	Št. zaposlenih po del. urah	Dodana vrednost, v tisoč EUR	Neto čisti dobiček/ izguba, v tisoč EUR
73	GPI TEHNIKA d.o.o.	8.733	84,5	40	2.155	733
74	KIT-AK, d.o.o.	8.670	110,7	58	2.711	286
75	RE-MONT d.o.o.	8.650	95,7	77	5.872	1.711
76	LAVACO, d.o.o.	8.535	109,2	57	1.656	239
77	BAPA d.o.o.	8.502	74,1	267	6.666	-146
78	EURO - ASFALT d.o.o. Sarajevo - podružnica Slovenija	8.345	51,0	1	169	2
79	RAFAEL d.o.o. Sevnica	8.237	110,5	61	2.811	517
80	ANDE d.o.o.	8.108	207,6	8	420	118
81	ŠTOLFA GP d.o.o.	8.098	118,0	31	937	224
82	GES, d.o.o.	8.079	110,1	13	725	406
83	KM inštalacije, d.o.o.	8.028	107,8	51	2.531	164
84	AC ASFALTI d.o.o.	8.008	197,1	15	603	139
85	DUOL d.o.o.	7.917	107,6	27	1.118	23
86	TENZOR d.o.o.	7.852	100,3	58	2.939	504
87	MARKOMARK NIVAL d.o.o.	7.851	110,5	2	800	259
88	MAP-TRADE d.o.o.	7.847	100,6	29	1.353	54
89	CPG VG d.o.o.	7.826	130,3	269	5.333	62

Dimičeva 16
1000 Ljubljana

info@geoinvest.si
www.geoinvest.si

01-300-43-70
031-313-090

Pilotiranje
Sidranje
Jet grouting
Diafragma
Torkretiranje
Vodnjaki
Ponikovalnice
Geomehanika
Specialne konstrukcije
Sanacije plazov
Gradbene jame
Inženiring

Rang	Podjetje	Čisti prihodki od prodaje, v tisoč EUR	Indeks 19/18	Št. zaposlenih po del. urah	Dodana vrednost, v tisoč EUR	Neto čisti dobiček/ izguba, v tisoč EUR
90	OMP d.o.o.	7.817	122,2	27	1.889	697
91	TEGRAD d.o.o.	7.768	83,2	28	4.052	1.880
92	HC HIDROMONTAŽA d.o.o.	7.705	24,9	9	-703	-1.331
93	MIJAKS BLED d.o.o.	7.500	13.986,0	0	242	109
94	PRANGL d.o.o.	7.416	102,0	50	2.042	179
95	TERMOGLAS d.o.o.	7.397	-	52	2.871	713
96	GRADNJE d.o.o. Boštanj	7.373	115,5	49	2.119	327
97	ELMERS d.o.o.	7.264	103,2	189	3.976	95
98	LEGARTIS d.o.o.	7.226	82,8	59	1.809	73
99	ASFALT KOVAČ, d.o.o.	7.208	96,5	33	2.364	888
100	GMW d.o.o.	7.202	105,4	47	2.424	458

Vir: Bisnode Gvin, Ajpes

Opomba: Upoštevanih 100 največjih družb po kriteriju čistih prihodkov od prodaje na podlagi nekonsolidiranih in nerevidiranih finančnih izkazov za leto 2019 v dejavnosti F-Gradbeništva.

Skupina KOMUNALNE GRADNJE d.o.o. in Rekon d.o.o.

- gradnja komunalne infrastrukture
- vzdrževanje cest, vodovodov, druga nizka gradnja
- združena strokovnost, zanesljivost in kakovost

GLOBEX

PRODAJA, NAJEM IN SERVIS GRADBENE MEHANIZACIJE

Partner na vaši strani.

CASE
CONSTRUCTION

CIFA

EVOQUIP
A TEREX BRAND

ANACONDA

Lestvica

Največjih 50 družb v panogi inženiringa v letu 2019

Rang	Podjetje	Čisti prihodki od prodaje, v tisoč EUR	Index 19/18	Št. zaposlenih po del. urah	Dodana vrednost, v tisoč EUR	Neto čisti dobiček / izguba, v tisoč EUR
1	KOLEKTOR KOLING d.o.o.	148.444	122,9	122	9.100	8.113
2	RIKO, d.o.o.	95.034	97,7	135	9.124	146
3	VG5 d.o.o.	39.830	126,3	22	2.948	1.578
4	COMITA d.d.	37.405	386,1	22	7.182	2.465
5	LESNINA MG OPREMA, d.d., Ljubljana	26.924	109,0	22	1.958	646
6	RUDIS d.o.o. Trbovlje	26.423	81,1	99	5.107	1.387
7	IMP, d.d.	26.276	114,5	28	1.626	-64
8	DRI upravljanje investicij, d.o.o.	24.931	104,4	364	19.381	1.399
9	GP sistemi, d.o.o.	23.317	112,5	19	1.019	158
10	C & G d.o.o. Ljubljana	22.789	116,8	17	1.469	123
11	EHO d.o.o.	21.468	103,1	87	5.985	1.848
12	METRONIK d.o.o.	21.146	136,2	93	8.159	3.999
13	KOLEKTOR IGIN d.o.o.	20.687	138,2	35	3.276	1.073
14	KOLEKTOR SISTEH d.o.o.	19.724	119,2	107	5.342	169
15	ESOTECH, d.d.	16.037	82,1	133	6.098	515
16	ELEA iC d.o.o.	15.653	256,0	76	3.958	488
17	IPROS d.o.o.	15.408	114,7	80	4.534	515
18	NUMIP d.o.o.	14.838	123,9	92	6.220	1.831
19	IBE d.d.	14.685	112,0	159	9.559	691
20	DOMPLAN, d.d.	14.344	111,9	90	4.628	377
21	IDOM, consulting, engineering, architecture, S.A.U., Podružnica v Sloveniji	14.072	627,7	0	1.540	1.215
22	CMC GROUP d.o.o.	13.537	87,4	34	2.014	179
23	VIRO EPS d.o.o.	12.800	116,8	0	201	163
24	INEA d.o.o.	12.572	143,2	72	5.069	620
25	IMAS d.o.o.	10.873	97,6	71	3.839	62
26	ENSOL 360 d.o.o.	10.675	134,5	26	1.821	585
27	SIMING, Ljubljana, d.o.o.	10.196	106,7	10	997	339
28	IZOTEH d.o.o.	9.715	112,9	21	2.189	195
29	TIPO Investicijske gradnje d.o.o.	9.595	83,5	8	786	249
30	PIPE TECH d. o. o.	9.504	492,6	167	7.060	341
31	GEN-I SONCE d.o.o.	8.401	161,2	32	2.365	534
32	SŽ - PP Ljubljana d.d.	7.916	167,0	32	3.595	955
33	ELEKTRO PRODAJA E.U. d.o.o.	7.797	138,1	5	699	315
34	SOP - INTERNATIONAL, d.o.o., Ljubljana	7.035	96,6	17	1.412	497
35	PROJEKT d.d. NOVA GORICA	6.941	92,6	45	2.467	623
36	SeanTech, d.o.o.	6.633	142,4	6	1.412	902
37	Instrumentation Technologies, d.o.o.	6.548	91,6	38	3.270	719

Rang	Podjetje	Čisti prihodki od prodaje, v tisoč EUR	Index 19/18	Št. zaposlenih po del. urah	Dodana vrednost, v tisoč EUR	Neto čisti dobiček / izguba, v tisoč EUR
38	REKON d.o.o.	6.531	117,1	57	2.191	209
39	ATLAS OPREMA d.o.o.	6.463	110,0	9	598	213
40	T I P 95 d.o.o.	6.212	88,3	22	2.045	573
41	EFAFLEX INŽENIRING d.o.o. Ljubljana	6.163	100,3	42	3.004	-61
42	ENOOOP d.o.o.	6.151	126,5	39	1.541	178
43	Jadran Sežana d.o.o.	6.140	106,3	4	250	-748
44	DAFRA KONTAKT TEHNOLOGIJA, d.o.o.	6.028	84,7	40	2.195	455
45	HIDROINŽENIRING d.o.o.	5.750	51,6	31	1.654	13
46	ETRA d.o.o.	5.691	108,4	70	2.376	231
47	IBL SISTEMI d.o.o., Ljubljana	5.632	642,4	3	870	609
48	GRADNJE ŽVEPLAN d.o.o.	5.602	111,5	23	991	159
49	DALEKOVOD d.o.o. Ljubljana	5.503	206,0	3	263	15
50	KOGAST SISTEMI d.o.o.	5.450	100,80	6,00	208	13

Vir: Bisnode Gvin, Ajpes

Opomba: Upoštevanih 50 največjih družb po kriteriju čistih prihodkov od prodaje na podlagi nekonsolidiranih in nerevidiranih finančnih izkazov za leto 2019 v dejavnosti 71.129-Druge inženirske dejavnosti in tehnično svetovanje

PROJEKTIRANJE INFRASTRUKTURE

Drugi tir Divača - Koper • 3. razvojna os sever: Šentrupert - Velenje • 3. razvojna os jug: Novo mesto - Metlika • Železniška proga Maribor - Šentilj • Predor Karavanke druga cev • Sanacija in nadgradnja železniškega predora Karavanke • Karavanke geološko-geotehnična spremljava v času gradnje vzhodne cevi • 3. razvojna os od priključka Slovenj Gradec do Dravograda • G2 - 108 Hrastnik - Zidani most • Divača - Koper: polna dvotirnost • Dvotirnost Ljubljana Jesenice • Železniška Postaja Ljubljana • Predori na AC omrežju Slovenije • Predor Llogara • obnova predora Golovec • Predor Arlinger • Predori Sotra Bergen • Pregrada Yusufeli • razširitev AC Koseze Kozarje • Stockholm Bypass

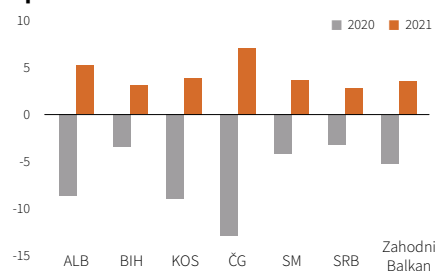
V 2021 okrevanje v vseh državah Zahodnega Balkana

Okrevanje Zahodnega Balkana bo v 2021 močno odvisno od investicijskih vlaganj, turizma in domače potrošnje.

Darja Močnik, Analitika GZS

Pandemija covid-19 je **Zahodni Balkan** potisnila v globoko recesijo, z upadanjem domačega in tujega povpraševanja, skupaj z motnjami v oskrbovalnih verigah. Tako naj bi se BDP Zahodnega Balkana leta 2020 znižal za 4,8 %, v 2021 pa porasel za 3,5 % (IMF). Drugi, močnejši val pandemije, upočasnjuje gospodarsko okrevanje v regiji. Omejitve potovanj in ukrepi za socialno distanciranje so prav tako zmanjšali rast v tistih državah, ki so bolj odvisne od turizma. Turizem naj bi bil ob zelo nizki osnovi v 2020 ključnega pomena za okrevanje v 2021, pričakuje se tudi rast v gradbeništvu. V Albaniji naj bi nadaljnja popotresna obnova pospešila rast, v Črni gori naj bi dokončanje gradnje prednostnega odseka avtoceste spodbudilo naložbe. Obeti za zaposlovanje so odvisni predvsem od okrevanja v najbolj delovno intenzivnih panogah in v storitvenih sektorjih.

Spremembe BDP v %

Kosovsko gospodarstvo naj bi se v letu 2020 skrčilo za 8,8 %, v 2021 pa okrepilo za 3,7 %. Covid-19 duši okrevanje izvoza storitev, zasebne potrošnje in investicijska vlaganja. Okrevanje bo odvisno tudi od tega, kako učinkovito bo vlada izvajala načrt za oživitve gospodarstva (vezan na uresničitev nedavnega sporazuma o ekonomski normalizaciji med Kosovom in Srbijo).

Srbija naj bi v 2020 dosegla najmanjši upad BDP (-1,8 % EK, -3 % IMF) med državami Zahodnega Balkana. V letu 2021 naj bi Srbija beležila med 2,9 % (IMF) in 4,8 % rast BDP (EK). Stopnja brezposelnosti naj bi bila v 2020 9,3-odstotna, leta 2021 9,6-odstotna.

Črna gora naj bi v 2020 doživela največji upad BDP (-14,3 % EK, -12,4 % IMF) med državami Zahodnega Balkana, v 2021 pa najmočnejše okrevanje (6,8 % EK, 6,9 % IMF). Predvsem močnejši drugi val pandemije novega koronavirusa ni vplival samo na turizem in maloprodajo, temveč tudi na padec delovnih mest, povezanih z investicijami v turistično infrastrukturo. K postopnemu okrevanju črnogorskega gospodarstva v letih 2021 in 2022 bodo prispevale načrtovane naložbe v turizmu, energetiki ter gradbeništvu.

Gospodarstvo **Severne Makedonije** se sooča z najglobljo recesijo po letu 2001. Gospodarstvo se bo leta 2020 zmanjšalo

med 4,1 (IMF) in 4,9 % (EK), nato naj bi leta 2021 sledila rast med 3,6 % (IMF) in 3,8 % (EK). Država naj bi si leta 2022 v celoti opomogla od pandemije zaradi večjega domačega povpraševanja.

Albansko gospodarstvo je novembra 2019 močno prizadel potres in nato pandemija covid-19. Albanski BDP naj bi se leta 2020 znižal med 6,8 % (EK) in 8,4 % (IMF), nato pa naj bi leta 2021 sledila rast med 3,7 % (EK) in 5 % (IMF). Najbolj naj bi se okrepili izvoz, potrošnja in investicije, tudi javne. Storitve, vezane na turizem, in gradbeništvo, naj bi bile glavne dejavnosti rasti po sektorjih.

Gospodarstvo v **BIH** naj bi se v 2020 zmanjšalo za 3,2 % (IMF), v letu 2021 pa okrevalo za 3 %. Z izboljšanjem razmer in pospeševanjem družbeno-ekonomskega programa (SEP) naj bi se pospešile investicije, izvoz pa zmeroma porasel. Potrošnja naj bi še naprej spodbujala rast BDP, ta pa spodbujala uvoz.

Hrvaško gospodarstvo naj bi se v 2020 skrčilo za 9,6 % (EK), v 2021 pa poraslo za 5,7 % ob rasti zasebne potrošnje in investicij. Negotovost in omejitve potovanja so vplivale na nižji izvoz v 2020, vključno s turizmom. Trg dela bo počasi okrevljal v letu 2021 (+0,3 %), po 1,4 % upadu zaposlenosti v 2020. [gg](#)

Foto: Depositphotos

Tiskano na papirju Viprint, 80 g, papirnice VIPAP-IDEAL KRŠIČKA, d. d.

Pričakovanja

Optimistično v 2021

Obeti za prihodnje leto se zaradi pričakovanega cepiva izboljšujejo.

Bojan Ivanc, glavni ekonomist pri Analitiki GZS

**Ob predpostavki
normalizacije
gospodarskih
razmer ocenjujemo
rast letnega BDP pri
5 %.**

Poslovanje gospodarstva v 2021 bo v prvi meri odvisno od obvladovanja pandemije covid-19 oziroma dinamike zajezitvenih ukrepov. Ker pričakujemo, da bo spomladi 2021 epidemija obvladovana, predvsem z vidika množičnega cepljenja, ocenjujemo, da se bo potreba po zajezitvenih ukrepih bistveno zmanjšala. Pri tem moramo upoštevati, da je bil padec ekonomske aktivnosti v Sloveniji največji v 2. četrtletju 2020 (13-odstotni padec BDP). Ob predpostavki normalizacije gospodarskih razmer to pomeni 3,3-odstotne točke dodatka k rasti letnega BDP, ki jo ocenjujemo pri 5 %.

Ključni razlogi za bolj optimističen pogled na leto 2021 izvirajo iz relativno večje odpornosti svetovnega gospodarstva na epidemiološki šok, saj so se oblikovali ekonomsko manj škodljivi mehanizmi za obvladovanje pandemije, ki pretežno najbolj omejujejo turizem, vse vrste potniškega prometa (še posebej meddržavnega), množične prireditve različnih vsebin (kongresi, koncerti, srečanja ipd.) in osebne storitve. Na drugi strani je e-trgovina oz. dostava blaga in storitev na dom zaživela, kot tudi vrste aktivnosti, ki povečujejo produktivnost dela

(spletne aplikacije za delo) ob nižjih stroških za podjetja. Prav tako so bile pri dejavnostih, ki so bile omejene, izvedene določene prilagoditve poslovnih modelov oziroma so bile pretežno deležne posebnih podpor države, tako z vidika kritja dela stroškov poslovanja ali pa nadomestitve dela prihodkov oz. kasnejšega odplačila obveznosti.

V osnovnem scenariju ne pričakujemo, da bo pandemija pustila trajnejše posledice svetovnemu turizmu, temveč bo leto 2022 verjetno že leto, ko bo svetovna turistična potrošnja že na nivoju tiste iz leta 2019. Na drugi strani bo večji del industrije normalno povečeval proizvodnjo, saj je bil učinek nedelovanja verig vrednosti omejen pretežno na 2. četrtletje 2020.

Kapitalsko intenzivnejši del industrije (kovinska, strojna, elektro) bo v 2021 beležil porast naročil, ki bo izviral tudi iz odmrznitve večjih projektov, katerih izvajanje je bilo zaustavljeno zaradi pandemije covid-19. Industrijska proizvodnja bo tako po naši oceni porasla za 5 %. Pri trgovini s trajnimi in poltrajnimi dobrinami (vozila, pohištvo) smo mnenja, da so pretežna ohranitev zaposlenosti in nizke obrestne mere dovolj dobro zagotovilo, da bo rast prodaje

v realizaciji pričakovana. Trgovina z neživili, brez motornih goriv, se bo po naši oceni okrepila za okoli 4,5 % v 2021, trgovina z motornimi vozili za 7 %. Tudi na trgu nepremičnin ne pričakujemo znižanja cen nepremičnin, temveč bi se lahko cene stanovanjskih nepremičnin še nekoliko povečale, predvsem zaradi počasnega povečanja ponudbe novih enot. Pričakujemo 4-odstotno rast cen rabljenih stanovanjskih nepremičnin. Ob tem se bo močno krepilo gradbeništvo. Vrednost gradbenih del bo po naši oceni narasla za 8 % realno.

Zaposlenost se bo po 1,4-odstotnem padcu v 2020 v 2021 povečala za 0,3 % kar bo odražalo povpraševanje po zaposlenih v gradbeništvu ter storitvah (tudi turizmu), delno tudi v kapitalno intenzivnejših predelovalnih dejavnosti. Povprečna bruto plača bo porasla za okoli 3,5 %, pri čemer se bodo izplačane pokojnine povečale za 5 %, kar bo pozitivno vplivalo na prej navedene trende v trgovini na drobno.

Pri gibanju cen smo mnenja, da bodo te v naslednjem letu porasle nekoliko bolj, in sicer za 1,9 % (po nespremenjenih v 2020), in sicer tako zaradi višjih cen storitev kot energentov. Nobena pomembna država na svetu ne bo hitela z zniževanjem javne porabe oz. primanjkljaja, zato ne pričakujemo negativnega vpliva zmanjšanja potrošnje države na BDP. Nasprotno – pretežno bodo države izvajale ekspanzivno politiko, kar bo v večji meri kot prej proizvajalo tudi inflatorne pritiske.

Ne glede na povedano pa je prav, da nekaj besed namenimo tudi izzivom, ki bi lahko doleteli slovensko gospodarstvo v 2021 v primeru negativnega scenarija. Potencial za tak razplet bi pomenilo slabo obvladovanje pandemije, ki bi povečalo potrebo po podaljšanju zaježitvenih ukrepov. Nezmožnost dogovora na ravni EU glede Sklada za okrevanje bi lahko zmanjšala dinamiko porabe države oz. povečala pritisk na ECB, da poveča elemente ekspanzivne monetarne politike (še nižje obrestne mere). V tem primeru bi verjetno letna rast BDP v Sloveniji znašala nekje pri 2-3 %. gg

Zaposlenost se bo po 1,4-odstotnem padcu v 2020 v 2021 povečala za

0,3 %,

kar bo odražalo povpraševanje po zaposlenih v gradbeništvu ter storitvah (tudi turizmu), delno tudi v kapitalno intenzivnejših predelovalnih dejavnostih.

Od mojstrov za mojstre.

PVC okna AJM in vso dodatno opremo lahko naročite tudi prek spleta. Le nekaj klikov in izdelke vam bodo dostavili na izbrani naslov. Enostavno, kolikor gre. **Za profesionalce in domače mojstre.**

Preglej ponudbo na **www.shop.ajm.si**

AJM. Boljši pogled na svet.

Več okužb in vladni ukrepi o omejitvah in zaprtju ponovno zamajali prihodek trgovine navzdol.

Pripravila Analitika GZS

Razpoložljiv dohodek gospodinjstev se v 2020 ne bo bistveno znižal

V prvih osmih mesecih je trgovina na drobno le malo zaostajala za lansko prodajo, če ne upoštevamo prodaje z motornimi gorivi, kjer je bil prihodek nižji za slabih 22 %. Bolj uspešno je nadoknadila izpad prihodka v trgovini z neživili, kjer je ta nižji za 0,6 %, medletno pa je avgusta višji za 11 %. Trgovina z živili beleži nižji prihodek v celotnem obdobju letošnjega leta. Trgovina z motornimi vozili je v poletnih mesecih znižala izostanek iz prve epidemije, vendar je

bila prodaja v sedmih mesecih še vedno nižja za 15,3 %. Jesenski in zimski meseci bodo zaradi ukrepov spet nekoliko zamajali prodajo v trgovini kljub črnemu petku in decembrskih praznikih. Razpoložljiv dohodek gospodinjstev se v 2020 kljub epidemiji ne bo bistveno znižal, le potrošniki bodo nakupe dobrin večjih vrednosti preložili na varnejši čas. Takrat bo porasla tudi zasebna potrošnja, ki v strukturi BDP predstavlja več kot 50 %.

Trgovina

Trgovci so bili primorani poiskati prilagoditve

Trgovine z živili spadajo med gospodarske dejavnosti, ki so med epidemijo ostale odprte, a ji vendarle niso ušle brez prask.

Jerneja Srebot

Trgovinska podjetja poročajo o opaznem vplivu koronavirusa na njihovo poslovanje. V Hoferju so predvsem v prvih mesecih veliko vložili v oblikovanje varne nakupne izkušnje, kar je bilo povezano z opaznimi stroški za ukrepe, ki so jih dolžni izvajati – stroški razkužil, varovanja, v prvem valu tudi omejevanje delovnega časa in podobno. Hkrati so se občutno spremenile tudi nakupne navade, čemur se neprestano prilagajajo.

»Ukrepi, sploh prepoved prodaje določenih izdelkov – prodaje oblačil, obutve in tehničnega blaga, ki smo jim priča v teh dneh, bodo vsekakor velik udarec za naše poslovanje, saj gre za izdelke, ki jih pri nas ponujamo zgolj kratek čas, zdaj pa bodo ostali v zalogi,« pa poročajo iz Lidla.

Spremenili so se nakupovalni vzorci potrošnikov

Pojav pandemije in z njo povezanih ukrepov je precej spremenil dotedanje nakupovalne navade kupcev.

»V trgovinah smo ob začetku prvega vala beležili več večjih nakupov, njihova pogostost pa se je zmanjšala, kar potrjuje, da so kupci upoštevali priporočila varnega nakupovanja,« sporočajo iz podjetja Hofer in dodajajo, da nakupovanje v času drugega vala poteka brez večjih posebnosti, saj je velika večina kupcev o priporočilih že seznanjena in jih dosledno upošteva.

Podobne izkušnje imajo v podjetju Lidl. »V začetku epidemije smo opazili, da so kupci bolj in v večjih količinah posegali po določenih osnovnih živilih in izdelkih za gospodinjstva, sčasoma pa je postal nakup vse bolj raznolik, saj so se navadili pripravljati obroke doma.« Kupcem je bolj kot kdaj prej pomembno, da nakup opravijo enostavno in hitro, o čemer pričajo tudi pogostejša kartična plačila.

Zaživela je spletna prodaja

Iz podjetja Tuš poročajo o dobrem odzivu kupcev na vpeljavo spletne prodaje in Drive-Thru terminala:

»Seveda si lani ob prvi uvedbi spletne trgovine nismo predstavljali, da se bo razvoj v letu 2020 odvil tako hitro, a smo bili pripravljeni. Izkušnje, ki smo jih v tem času pridobili, so pripomogle k temu, da smo v kratkem času odprli nova mesta za prevzem spletnih nakupov in razširili dostavo na dom.« V naslednjih petih letih pričakujejo, da se bo spletni supermarket še dodatno razširil in pridobil na priljubljenosti med potrošniki. **gg**

Kupcem je bolj kot kdaj prej pomembno, da nakup opravijo enostavno in hitro.

Foto: Depositphotos

Evropska industrija ob drugem epidemiološkem valu manj ogrožena kot v prvem valu

Indeks nabavnih managerjev (PMI) predelovalnih dejavnosti v območju evra se je v mesecu oktobru okrepil na najvišjo vrednost v zadnjih 27 mesecih (54,8) ter se je okrepil v vseh glavnih skupinah blaga, najbolj sicer v proizvodnji investicijskih dobrin (stroji in naprave) ter v proizvodnji blaga za nadaljnjo proizvodnjo. Prav v teh dveh sektorjih je bil padec v obdobju med marcem in majem 2020 najvišji, zato okrevanje izvira tako iz zamika

pri proizvodnji kot večjega povpraševanja po industrijskih izdelkih v Aziji. Rast pri proizvajalcih potrošnih dobrin se je nekoliko znižala, vendar je povpraševanje po teh izdelkih precej manj ciklično, vendar vezano tudi na dinamiko zaježitvenih ukrepov. V Nemčiji, Avstriji in Italiji se je razpoloženje najbolj izboljšalo, nemški proizvajalci so beležili rast izvoznih naročil od strank iz Azije, ZDA ter iz preostale Evrope.

Rast novih naročil (domaćih in izvoznih) na območju evra v oktobru nakazuje na rast proizvodnje v naslednjih mesecih, kljub slabši epidemiološki sliki.

Priprava Analitika GZS

Industrija

Spomladanski upad so nadoknadili

Kljub slabšim spomladanskim mesecem se je situacija v nadaljevanju leta popravila. Podjetja optimistično gledajo naprej.

Darja Kocbek

»V verigi avtomobilske industrije smo vsi povezani in prekinitev proizvodnje pri končnih proizvajalcih zaradi epidemije koronavirusa je pomenila upad naročil tudi za dobaviteljsko verigo. Največji upad naročil je bil v aprilu in maju, ko so proizvajalci avtomobilov tovarne zaprli za 1-2 meseca. Naročila so se z junijem postopoma vrnila v načrtovane okvire, tako da v LTH Castings poslujemo stabilno in ostajamo finančno močni, kar je dolgoročno izrednega pomena,« so nam pojasnili v podjetju. Napovedi za panogo kažejo, da naj bi se število prodanih avtomobilov na raven leta 2019 vrnilo šele do leta 2025. V LTH Castings so napovedi kljub temu bolj optimistične, saj so se v tem težkem obdobju še dodatno potrdili kot zanesljiv dobavitelj in v zadnjem obdobju pridobili številne nove posle, predvsem pri ključnih komponentah elektromobilnosti, ki je prihodnost avtomobilske industrije. »Predvidevamo, da bomo po letošnjem upadu prihodkov v času epidemije covida-19 zaradi novopridobljenih projektov že prihodnje leto spet ustvarili prihodke na nivoju lanskega leta,« so nam povedali glede načrtov za leto 2021.

Izpolnili bodo zadane načrte

Domelu, ki ima veliko naročil in dobro prodajo, bo kljub slabšim spomladanskim mesecem uspelo izpolniti letošnje načrte in doseči 150 milijonov evrov prihodkov od prodaje in dobiček okrog sedem milijonov evrov. V letošnjem letu so obdržali vse razvojne dejavnosti, vendar v zmanjšanem obsegu.

Z naročili zapolnjeni že do marca

Gorenje namerava v januarju v Velenju v okviru nove družbe Hisense Europe Electronic zagnati proizvodnjo TV aparatov blagovne znamke Hisense za evropski trg. Investicija v tehnološko opremo bo vredna 7 milijonov evrov. Ocen o poslovanju Gorenja v letošnjem letu še ni. V tovarni kuhalnih aparatov so naročila spomladi po razglasitvi epidemije novega koronavirusa padla skoraj na nič, a so se razmere hitro popravile in v avgustu so že dobili rekordno količino naročil. Z naročili so zapolnjeni že do marca 2021. gg

»Predvidevamo, da bomo po letošnjem upadu prihodkov v času epidemije covida-19 zaradi novopridobljenih projektov že prihodnje leto spet ustvarili prihodke na nivoju lanskega leta,« so prepričani v LTH Castings.

Foto: Deposithotos

**Gospodarske družbe
prispevale
61,4 %
sredstev za RRD.**

Priprava Analitika GZS

Vlaganja v raziskave in razvoj v 2019 rekordna

V Sloveniji smo za bruto domače izdatke za RRD (BIRR) v letu 2019 namenili 990 mio EUR (893 mio EUR v 2018 in 935 mio EUR v zadnji najvišji vrednosti v letu 2013). V BDP to pomeni 2 %, kar nas uvršča nekoliko nad povprečje držav EU. Skoraj tri četrtine sredstev je bilo porabljenih v poslovnem sektorju (730 mio EUR), kjer so vlaganja okrepili za 67 mio EUR glede na 2018. Največ v ta namen tradi-

cionalno vlaga farmacevtska ter elektro industrija. V izvajanje raziskav in razvoja je bilo vključenih 25 tisoč oseb, kar je 6,1 % več kot v letu 2018. Evropska sredstva naj bi pripomogla k okrepitvi vlaganj v raziskave in razvoj, nove tehnologije tudi zaradi povečanja digitalizacije. Proizvodi intelektualne lastnine so se v prvem polletju 2020 povečali za 2,1 % v primerjavi s prvim polletjem 2019.

Raziskave in razvoj

Covid-19 nekatere naložbe zamaknil

Lasten razvoj je ključen za uspeh, zato je nenehno vlaganje nujno.

Darja Kocbek

**V družbi Hidria
so morali zaradi
epidemije covid-19
nekatero naložbo
časovno zamakniti,
nekatero pa tečejo
nemoteno naprej.**

Krka že vrsto let 10 odstotkov svojih prihodkov namenja za raziskave in razvoj. Na tem področju deluje preko 700 Krkinih strokovnjakov, sodelujejo pa tudi s številnimi fakultetami in inštituti. Vsako leto na trgih lansirajo okoli 20 novih generičnih izdelkov. V zmogljivosti za raziskave in razvoj, zagotavljanje kakovosti ter proizvodnjo je usmerjena tudi večina Krkinih investicij. »Ker sta lasten razvoj in kontrola kakovosti ključna za dolgoročno uspešnost, bodo naši investicijski projekti tudi v prihodnje usmerjeni na ta področja, hkrati pa bomo nenehno vlagali v širitev in modernizacijo proizvodnje,« pojasnjuje David Bratož, član uprave Krke.

Začeli s proizvodnjo inovativnih bioloških učinkovin

Slovenija utrjuje svojo vlogo kot eden ključnih globalnih razvojnih centrov Novartisa. »Osredotočali se bomo na razvoj in proizvodnjo inovativnih bioloških in podobnih bioloških zdravil, generičnih zdravil z visoko dodano vrednostjo ter tudi inovativnih zdravil,« pojasnjuje Robert Ljoljo, predsednik uprave Leka in predsednik Novartisa v Sloveniji. V Mengšu so z novimi pridobitvami okrepili biotehnoške razvojne in proizvodne zmogljivosti, tako so prvi v Sloveniji začeli s proizvodnjo inovativnih bioloških učinkovin. V Sandozovem razvojnem centru Slovenija so lani septembra odprli nove razvojne laboratorije, decembra pa prvi popolnoma avtomatiziran analitski laboratorij, ki je največji tovrstni laboratorij v Novartisu.

Epidemija nekatere naložbe zamaknila

V družbi Hidria so morali zaradi epidemije covid-19 nekatere naložbe časovno zamakniti, nekatere pa tečejo nemoteno naprej. Na področju razvoja čistih dizelskih tehnologij nemoteno tečejo vlaganja v sistem HIDRIA PSG Optymus, na področju razvoja električnih in hibridnih pogonov pa razvoj elektronsko komutiranih aksialnih ventilatorjev. Z razvojem naprednega in hitrega sistema rokovanja z blistri je kompetenčni center Industrijska avtomatizacija še močneje vstopil na področje kompleksnih proizvodnih procesov znotraj Industrije 4.0. V Hidrii imajo zdaj visoko raven naročil, kaj pa bo v letu 2021 je negotovo. Dodajajo še, da investicije ohranjajo, saj so potrebne za razvoj. **gg**

Vladni ukrepi ohranjajo raven števila zaposlenih nad 882 tisoč oseb

Medletno je bilo avgusta letos za 1,2 % oz. dobrih 11 tisoč manj delovno aktivnih oseb. Število samozaposlenih se je povečalo za dobrih 2.800 oseb, pri pravnih osebah pa je bilo večje zmanjšanje. Z največjim medletnim padcem izstopajo predelovalne dejavnosti (-7.700 oseb), zaposlitvene dejavnosti (-4.500; delavci, napoteni prek agencij) in gostinstvo (-2.360 oseb). Vladni ukrepi, ki ohranjajo

delovna mesta, omogočajo, da porast brezposelnih ni sorazmeren s padcem dodane vrednosti. Ob koncu oktobra je bilo na zavodu registriranih 83.654 brezposelnih oseb, kar je za 15,5 % oz. za 11.238 več kot v lanskem oktobru. Registrirana brezposelnost se je po doseženem vrhu maja do konca septembra vztrajno zmanjševala, do konca leta pa lahko pričakujemo njeno povečanje.

Zaposlenost je avgusta ostala na podobni ravni kot predhodna dva meseca.

Priprava Analitika GZS

Zaposlovanje

Trendi zaposlovanja odražajo splošno stanje v državi

Nihanja in tendence v zaposlovanju v letošnjem letu kažejo na to, da se potrebe po kadrih spreminjajo in se tudi še bodo.

Jerneja Srebot

Prvi val je povzročil mirovanje zaposlovanja

Iz zaposlitvenih agencij in Zavoda RS za zaposlovanje poročajo o spreminjajočih se trendih v zaposlovanju med posameznimi vali epidemije. »Začetek leta je zaznamovala visoka stopnja zaposlovanja, potrebe pa so zajemale vsa področja dela,« pravi Mirela Kurt z agencije Adecco in pojasnjuje, da se je ob prihodu epidemije zaposlovanje zaustavilo in postavilo v fazo mirovanja. Stroke, ki niso kazale trenda upadanja, so IT, logistika, skladiščenje ter delovna mesta v farmacevtski industriji, kar odraža aktivno prilagajanje podjetij na novonastali izziv. »Druga polovica leta kaže popolni preobrat, in sicer beležimo pozitiven trend zaposlovanja,« še doda sogovornica.

Na ZRSZ poročajo o porasti brezposelnosti iz razloga presežnih delavcev, v najbolj prizadetih poklicnih skupinah pa so zabeležili tudi največ zaposlitev v drugi polovici leta, kar kaže na to, da so delodajalci po sproščanju prvotnih ukrepov začeli ponovno zaposlovati odpuščene delavce.

Naraslo je povpraševanje po zdravstvenih in trgovskih delavcih

V letošnjem letu se je na splošno iskalo in zaposlovalo podobne profile delavcev kot sicer. »To so strokovni profili, ki zahtevajo znanja informacijskih tehnologij in so tudi sicer deficitarni na našem trgu dela,« poroča Alenka Kraljič z agencije Trendwalker. Kot posledica povečanih (spletnih) nakupov se je v letošnjem letu povečala potreba po prodajalcih, skladiščnih delavcih in dostavljavcih. Skupno povpraševanje po novih

delavcih se je v obeh obdobjih razglašene epidemije v zelo kratkem časovnem obdobju zmanjšalo, podjetja pa naj bi veliko zaposlitev, načrtovanih za letos, prestavila na naslednje leto.

Ne smemo pozabiti na ranljive skupine

»Zelo verjetno bodo na eni strani obstajala podjetja, ki bodo pri zaposlovanju zelo previdna, na drugi strani pa so tista, ki jim v času epidemije in po njej poslovanje hitro raste in zahteva širitve tudi v kadrovske strukture,« o prihodnosti pravi Kraljičeva. Na agenciji Adecco računajo na nadaljevanje megatrendov, kot so digitalizacija (Industrija 4.0), umetna inteligenca in trajnostni razvoj, ki bodo vplivali na svet dela in dvignili potrebo po razvoju internega kadra in njegovemu usposabljanju.

Na ZRSZ opozarjajo na položaj ranljivih skupin, ki jih bodo posledice epidemije najbolj prizadele, zato bo tudi v prihodnje največji izziv povečanje delovne aktivnosti teh skupin in odpravljanje strukturnih neskladij na trgu dela. [gg](#)

Tudi v prihodnje bo največji izziv povečanje delovne aktivnosti ranljivih skupin in odpravljanje strukturnih neskladij na trgu dela.

**Medletno je bil
kazalnik zaupanja
storitvenih
dejavnosti nižji za
23 o.t.
kot oktobra 2019.**

Priprava Analitika GZS

Od maja dalje se krepi prodaja v tržnih storitvah, avgusta ponovno upadla (medletno nominalno za dobro desetino)

Po epidemiji je bil največji odboj zaznan v gostinstvu, predvsem zaradi umika omejitev. Prodaja v prvih osmih mesecih letos še vedno zaostaja za 12,2 % glede na lani tak čas. V prvih osmih mesecih nominalno najbolj zaostajajo prihodki v drugih raznovrstnih dejavnostih (dejavnost potovalnih agencij za 71 %, zaposlitvene dejavnosti in dajanje v najem okoli 20 % zmanjšanje) ter gostinstvo z 32 % upadom prihodka, promet in skladiščenje s 13 % upadom prihodka. Prihodki so ta čas višji

v podjetniškem svetovanju (+8,7 %), v IKT dejavnosti (+4 % rast), oglaševanju in raziskavi trga (+3,2 %). Ponovna razglasitev epidemije bo imela ponovno večje negativne učinke predvsem na storitveni sektor (gostinstvo, dejavnosti, povezane s turizmom, javni potniški promet). Vrednost kazalnika zaupanja v storitvenih dejavnostih je bila oktobra 2020 na mesečni ravni ponovno nižja po štirih mesecih dvigovanja.

Storitve

Hibridni oblak ostaja prevladujoča sila

Pandemija covid-19 je spremenila dinamiko investiranja podjetij v informacijsko tehnologijo, vplivala pa bo tudi na digitalizacijo podjetij.

Darja Kocbek

**Hibridni oblak
podjetjem tudi
v teh časih
omogoča digitalno
transformacijo v
varnem okolju, pravi
Michele Leonardi,
izvršni direktor IBM
Slovenija.**

V IBM so ob pojavu novega koronavirusa v interesu zagotavljanja zdravja in varnosti zaposlenih pripravili skrbno oceno lokalne politike in zdravstvenih razmer ter spodbudili zaposlene, naj delajo od doma, da bi zagotovili njihovo zdravje in varnost. »To je sicer v IBM ustaljena delovna praksa, saj je delo na daljavo del naše poslovne kulture že desetletja. Prek videoklicev ohranjamo stik drug z drugim, sproti rešujemo situacije in vprašanja, ki se nanašajo na posel ter se obenem povezujemo z našimi strankami in partnerji – ne glede na lokacijo dela,« pravi Michele Leonardi, izvršni direktor IBM Slovenija. Zavedajo se, da jim digitalna tehnologija zdaj bolj kot kdajkoli

prej pomaga ohranjati občutek vključenosti, kar prispeva k duševnemu zdravju vsakega posameznika. Zaposlenim omogočajo tudi interne programe svetovanja na področju usklajevanja poslovnega in zasebnega življenja.

Pandemija covid-19 je nedvomno spremenila dinamiko investiranja podjetij v informacijsko tehnologijo. Ta si vse bolj prizadevajo ohraniti delovanje obstoječih sistemov, obenem pa iščejo načine, kako se na krizo odzvati z razvojem novih načinov dela, storitev, partnerstev. Selitev poslovanja v hibridni oblak še naprej ostaja prevladujoča sila, ki podjetjem tudi v teh časih omogoča digitalno transformacijo v varnem okolju, razlaga Leonardi.

Hibridni model bo potreben tudi v prihodnosti

V NIL so se na epidemijo covid-19 odzvali tako, da so skupaj z zaposlenimi, strokovnimi službami, ZVD in vodstvom oblikovali tako imenovani hibriden model. Pri tem so se osredotočili na fleksibilnost tako z vidika zaposlenih kot z vidika zagotavljanja neprekinjenega poslovanja, usmerjenega v stranke. »Menimo, da bo tak model potreben in primeren tudi v prihodnosti - namreč tako z vidika potrebne socializacije kot tudi z vidika potreb poslovanja,« nam je pojasnila Katarina Primožič Ramoveš, direktorica področja kadri in kultura. Prepričani so, da bo glede na razmere hibridno delo na daljavo postalo uveljavljena praksa tudi širše in da bodo posledično ali sočasno pravne podlage sledile potrebam gospodarstva, država pa bo glede na slišane usmeritve pomagala podjetjem tudi s podporo digitalizaciji in potrebam po večji IT varnosti. **gg**

Celoten izvoz blaga je bil v prvih devetih mesecih nižji za 10,3 %, uvoz za 14,6 %

Presežek blagovne menjave je v prvih devetih mesecih 2020 znašal 2 mrd EUR in je bil bistveno višji (84,2 %) kot v enakem obdobju 2019. Do večjega presežka je prišlo zaradi relativno manjšega medletnega padca izvoza (10,3 %) od uvoza (14,6 %). Presežek storitvene menjave je v prvih devetih mesecih 2020 znašal 1,5 mrd EUR, kar je bilo za 548 mio EUR manj kot v enakem obdobju leta 2019. Izvoz potovanj je bil namreč v devetih mesecih

leta 2020 nižji za 57 %, uvoz pa za 54 % glede na enako obdobje lanskega leta, kar pomeni, da so tuji turisti pri nas znižali potrošnjo za 1,3 mrd EUR, slovenski pa v tujini za 670 mio EUR. Izvoz storitev transporta je bil v prvih devetih mesecih nižji za 10 % oz. za 192 mio EUR. Izvoz gradbenih storitev je bil v devetih mesecih medletno višji za 40 mio EUR, medtem ko so tudi tuji gradbeniki pri nas realizirali za 15 mio EUR več storitev.

Presežek menjave blaga se je v prvih devetih mesecih 2020 povečal za

885 mio EUR,
presežek menjave storitev pa zmanjšal za **548 mio EUR.**

Pripravila Analitika GZS

Izvoz

Optimistično zrejo v leto 2021

V Intereuropi in Luki Koper se odzivajo na spremenjene tržne razmere in pozitivno zrejo v prihodnje leto.

Darja Kocbek

Intereuropa kljub oteženim razmeram na trgu v letošnjem letu dosega rekordne rezultate na področju letalskega prometa (55-odstotna rast prodaje) ter na področju distribucije (preko 30-odstotna rast prodaje). Na področju logističnih rešitev so dosegli 6-odstotno rast, s čimer jim je uspelo zapolniti skladiščne kapacitete. »Kumulativno sicer beležimo padec prodaje, na kar pa je v največji meri vplivalo krčenje prometa na cestnih transportih, ki so v največji meri odvisni od avtomobilske industrije in pri nas predstavljajo največji delež skupne prodaje. Za omilitev vpliva covida-19 na poslovanje skupine so družbe skupine Intereuropa izkoristile ukrepe za pomoč gospodarstvu, ki so jih sprejele vlade v posameznih državah,« so nam pojasnili v podjetju. Aktivnosti so preusmerili iz ponudbe standardnih produktov v ponudbo logističnih storitev z višjo dodano vrednostjo, kot so specialni tovari, zagotavljanje logistične oskrbe hladne verige in zagotavljanje oskrbovalne verige nevarnih snovi.

»Optimistično zremo v leto 2021, kjer na osnovi že izvedenih investicij v kadre, IT in infrastrukturo planiramo rast na vseh segmentih poslovanja. V ospredju bo zagotovo e-commerce ter krepitev lastne in partnerske mreže, ki nam bo omogočala še nadaljnji razvoj zbirniških linij ter interkontinentalnih transportov,« so nam povedali glede načrtov za prihodnje leto.

Pričakujejo ponovno rast pretovora

V Luki Koper so v prvih devetih mesecih letos pretovorili le 3,3 odstotka manj kontejnerskih enot (TEU) kot v enakem obdobju lani, kar je v primerjavi z drugimi pristanišči v Evropi dober rezultat. Pri pretovoru avtomobilov pa je trend, če vzamemo za izhodišče statistiko pretovora ob polletju, celo v porastu. V

primerjavi z enakim obdobjem lani so pretovorili 15,5 odstotka manj vozil (ob polletju 20,5 manj). Primerljiva pristanišča v Sredozemlju so zabeležila veliko večji padec.

V primerjavi z lanskim obdobjem se je nadaljeval upad pretovora energentov. Upad proizvodnje vozil je sicer prizadel celotno dobavno verigo, kar se pozna na pretovoru generalnih tovarov pri jeklenih proizvodih za avtomobilsko industrijo, ter na terminalu za razsute tovore, kjer pretovarjajo surovine za jeklarsko industrijo.

»Kljub zaostrenim razmeram nadaljujemo z izvajanjem razvojnih investicij oziroma naložb v povečevanje pristaniške zmogljivosti. Pričakujemo namreč ponovno rast pretovora po odpravi pandemije, zato infrastrukturo v pristanišču prilagajamo spremenjenim tržnim razmeram,« so nam povedali v Luki Koper. V letošnjem letu so zaključili dva večja projekta, to sta nov RO-RO privez in dodatni tiri za potrebe avtomobilskega terminala. gg

»Pričakujemo namreč ponovno rast pretovora po odpravi pandemije, zato infrastrukturo v pristanišču prilagajamo spremenjenim tržnim razmeram,« so nam povedali v Luki Koper.

Foto: Depositphotos

Nuklearna elektrarna Krško zanesljivo in uspešno tudi v tem posebnem letu

Nuklearna elektrarna Krško (NEK) brez prekinitve obratuje že od remonta jeseni 2019. Znova potrjuje svojo visoko razpoložljivost in je na dobri poti, da bo ob koncu leta dosegla in preseгла načrtovanih 5,95 milijarde kilovatnih ur električne energije. Ker pri njenem obratovanju ne nastajajo toplogredni plini, podpira tudi pomembno zavezo države o razogljičenju. Električna energija iz NEK ohranja konkurenčnost, saj je med najcenejšimi viri v Sloveniji.

Odgovoren odnos do okolja poleg rezultatov obširnega programa meritev pooblaščenih institucij, ki potrjujejo, da je vpliv delovanja NEK na okolje minimalen, potrjuje tudi uspešno zaključena recertifikacijska presoja po standardu ISO 14001:2015. Stalna kritična presoja doseženega na vseh področjih je del poslanstva NEK in eden od temeljev za zagotavljanje dolgoročnega obratovanja elektrarne.

Tudi v pogojih pandemije visoka obratovalna učinkovitost in intenzivno delo pri projektih

Že ob prvem pojavu novega koronavirusa v evropskem prostoru so v NEK ravnali proaktivno, učinkovito ter konzervativno. Uvedli so vrsto zaščitnih ukrepov za zagotavljanje neprekinjenega obratovanja v obdobju, ki je izpostavilo pomen električne energije za delovanje družbenih sistemov in ustrezne ravni državne samooskrbe. Poskrbeli so za zaščito ključnega obratovalnega osebja ter začasno zaprli gradbišča oziroma delovišča; uvedli so delo na domu za vse podporne funkcije organizacije. Tudi poleti so dosledno upoštevali zaščitne ukrepe in tako ob poslabšani epidemio-
loški sliki v državi v hladnejšem obdobju ohranili pogoje za delovanje elektrarne na polni moči; uresničujejo obsežen program preventivnega vzdrževanja, se intenzivno

ukvarjajo s projekti in se pripravljajo na spomladanski remont.

Program nadgradnje varnosti za večjo odpornost in dolgoročnost obratovanja elektrarne

NEK je za dogodke, za katere ni bila izvirno projektirana, in v podporo dolgoročnemu obratovanju oblikovala Program nadgradnje varnosti, ki ga je potrdila URSJV. Obsega vrsto izboljšav in vgradnjo dodatnih sistemov za odziv na ekstremne, malo verjetne zunanje pojave. Uvaja pasivne rešitve, kar pomeni, da za delovanje sistemov ne potrebuje posebnih naprav in energentov. NEK bo po končanem Programu po varnostnih merilih primerljiva z elektrarnami, ki se gradijo danes. Doslej je bila med drugim vgrajena pomožna komandna soba, ki zagotavlja alternativno upravljanje sistemov elektrarne v vseh razmerah. Končuje se projekt nadgradnje operativnega podpornega centra in gradnja utrjene varnostne zgradbe, v katero bodo

nameščeni dodatni rezervoarji in sistemi, ki bodo zagotovili alternativni dolgoročni odvod toplote iz reaktorske sredice. Za gradnjo suhega skladišča izrabljenega goriva, ki je najvarnejša rešitev za začasno skladiščenje izrabljenega goriva, poteka postopek pridobitve gradbenega dovoljenja po integralnem postopku, ki vključuje tudi presojo vplivov na okolje in čezmejno presojo. Pričakujejo, da bo postopek končan v začetku prihodnjega leta.

Presoja vplivov na okolje in pridobitev okoljevarstvenega soglasja bo v skladu s sklepom Agencije Republike Slovenije za okolje potrebna tudi za podaljšanje obratovanja elektrarne do leta 2043. V NEK verjamejo, da bodo uspešno zaključili tudi ta zahtevni postopek, saj je bila elektrarna v vseh letih delovanja strokovno vodena, skrbno vzdrževana in stalno posodabljana.

UPRAVLJANO DELOVNO MESTO

Upravljanje delovno mesto zagotavlja zanesljivo in varno IKT-okolje ter s tem **modernizacijo** in **digitalizacijo** vašega poslovanja. Celovito rešitev sestavlja poslovni prenosnik, upravljanje IKT-storitev in tehnična podpora ter oblačne storitve M365, CRM, DMS ipd.

S sodobnim poslovnim prenosnikom si zagotovite **varno in zanesljivo delovno okolje**, upravljanje, varnost in tehnično pomoč pa prepustite strokovnjakom Telekom Slovenije.

POSLOVNI PRENOSNIK DELL LATITUDE 3510

- licenca Windows PRO10
- WiFi dostopna točka
- 5GB mobilnega prenosa podatkov
- 3 leta garancije

že od 24 X
36⁰² €*

**V PAKETU
UPRAVLJANO
DELOVNO
MESTO**

www.telekom.si/poslovni

*Akcijska ponudba naprav s storitvijo Upravljanje delovno mesto velja za nove in obstoječe naročnike paketov osnovni ali napredni ob sklenitvi naročniškega razmerja z vezavo 24 mesecev. Plačilo kupnine je mogoče v enkratnem znesku ali v [24] enakih mesečnih obrokih. Možen je nakup ene naprave iz akcijske ponudbe. Količina naprav je omejena do razprodaje zalog. Cene so v EUR brez DDV. Slike so simbolične. Telekom Slovenije si pridržuje pravico do sprememb cen in pogojev.

Skupine

Industrija in trgovina ustvarita skoraj tri četrtnine prodaje med največjimi 100 skupinami

Ključne skupine so iz predelovalnih dejavnosti, trgovine in energetike.

Darja Močnik, Analitika GZS

51
skupin iz
predelovalnih
dejavnosti in
23
iz trgovine.

**Največje skupine
po višini prodaje:**
**Petrol, Gen,
Mercator.**

Med 100 največjimi skupinami polovica iz predelovalnih dejavnosti

Sto največjih skupin v Sloveniji po kriteriju letne prodaje je v letu 2019 skupaj ustvarilo 30,8 milijarde evrov prodaje, mediana prodaje pa je znašala 125,5 milijona evrov. Razpon prodaje od največje do najmanjše skupine je bil širok (od 55 milijonov do 4,3 milijarde evrov). Sto največjih skupin je skupaj ustvarilo 30,7 % prodaje vseh gospodarskih družb v letu 2019. Delež prodaje na tujem trgu je bil v razponu od 0 do 99,6 %, s sredinsko vrednostjo (mediana) pri 60 %. Na tujem trgu je 100 največjih skupin ustvarilo 17,9 milijarde evrov prodaje ali 41,6 % vseh čistih prihodkov od prodaje na tujem trgu vseh družb.

Sto največjih družb je beležilo 8 milijard evrov dodane vrednosti oz. 32,8 % celotne dodane vrednosti vseh družb. Mediana dodane vrednosti pri 100 največjih družbah je znašala 34,4 milijona evrov. Zaradi različnih poslovnih modelov (manjša ali večja vertikalna ali horizontalna integracija, razlike v strukturi osnovnih sredstev) in raznolikosti dejavnosti se produktivnost dela, merjena s kazalnikom dodane vrednosti na zaposlenega, med največjimi skupinami precej razlikuje. Kar nekaj skupin ima del proizvodnje (pretežno v državah z nižjimi stroški dela) ali prodajnih aktivnosti v tujini (pretežno v državah z višjimi stroški dela), kar jim agregatno nekoliko znižuje kazalnike produktivnosti, vendar izboljšuje kazalnike dobičkonosti (EBITDA, neto marža) oziroma rezultat pod črto. Sto skupin je beležilo srednjo dodano vrednost pri 49 tisoč evrov, kar je podobno veliko, kot je znašala dodana vrednost vseh gospodarskih družb v 2019 (47 tisoč evrov). Sto največjih skupin je skupaj ustvarilo 1,4 milijarde evrov čistega dobička, kar je 30,8 % dobička vseh družb. Srednja vrednost čistega dobička je bila pri 6,8 milijona evrov.

Med 100 največjimi skupinami jih je polovica spadala med predelovalne dejavnosti¹. Te so po čistih prihodkih od prodaje zavzele 41,3-odstotni delež, po izvozu 59,1-odstotni delež, po zaposlenih 53,3-odstotni delež. Po ustvarjeni dodani vrednosti so predstavljale 53,4-odstotni delež in po dobičku 57,6-odstotnega. Glavnina teh skupin ima hčerinske družbe v tujini, tako proizvodne kot prodajne, ter jih lahko uvrščamo ob bok evropskim multinacionalkam. Druga najmočnejša dejavnost po številu skupin predstavlja dejavnost trgovine, kamor spada 23 trgovskih skupin, ki se ukvarjajo tako z veleprodajo kot maloprodajo. Slednji ustvarijo 31,4 % čistih prihodkov od prodaje, 19,2 % izvoza, 15,7 % ustvarjene dodane vrednosti ter zaposlujejo 20,5 % zaposlenih in ustvarijo 14,4 % ustvarjenega dobička. Med stotimi največjimi skupinami nastopajo še 4 skupine iz energetike, 3 iz prometa in skladiščenja, 3 iz IKT, 2 iz gostinstva in 2 iz gradbeništva.

¹ Nekatere skupine so uvrščene v SKD dejavnosti, kamor po pretežni naravi poslovanja svojih ključnih hčerinskih družb ne spadajo. Tako smo te skupine razvrstili v dejavnosti, kamor po oceni ekonomske moči spadajo.

Seznam 100 največjih skupin, konsolidirane bilance, 2019

Rang	Naziv poslovne skupine	Dejavnost	Čisti prihodki od prodaje, v mio EUR	Prodaja na tujih trgih, v mio EUR	Število zaposlenih	Dodana vrednost na zaposlenega, v EUR
1	SKUPINA PETROL	Trgovina	4.375,9	2.535,2	4.078	74.801
2	SKUPINA GEN	Energetika	2.215,7	1.693,8	1.418	112.275
3	SKUPINA MERCATOR	Trgovina	2.138,7	16,8	18.396	23.514
4	SKUPINA HSE	Energetika	1.710,6	1.105,7	3.111	93.972
5	SKUPINA LEK	Predel. dejavnosti	1.518,6	1.475,6	4.994	108.234
6	SKUPINA KRKA	Predel. dejavnosti	1.493,4	1.401,0	11.484	74.118
7	SKUPINA GORENJE	Predel. dejavnosti	1.230,8	1.115,6	11.098	26.818
8	SKUPINA KOLEKTOR HOLDING	Predel. dejavnosti	817,2	497,4	5.494	45.875
9	SKUPINA SIJ	Predel. dejavnosti	767,4	648,9	3.800	48.597
10	SKUPINA IMPOL 2000	Predel. dejavnosti	683,2	643,7	2.393	49.398
11	SKUPINA TELEKOM SLOVENIJE	IKT dejavnosti	675,4	106,3	3.429	92.366
12	SKUPINA ELES	Energetika, predel. dejavnosti	481,3	304,8	2.103	68.233
13	SKUPINA ADRIA MOBIL	Predel. dejavnosti	476,5	454,7	1.875	66.330
14	SKUPINA SLOVENSKE ŽELEZNICE	Promet, skladišč.	443,5	183,9	7.340	50.155
15	SKUPINA LIDL	Trgovina	432,9	6,5	1.801	40.280
16	SKUPINA SALUS	Trgovina	348,0	24,3	397	69.171
17	SKUPINA TAB	Predel. dejavnosti	337,9	326,6	1.557	52.926
18	SKUPINA HELIOS	Predel. dejavnosti	322,7	286,5	1.741	49.888
19	SKUPINA LTH CASTINGS	Predel. dejavnosti	307,2	306,1	3.149	47.662
20	SKUPINA PERUTNINA	Predel. dejavnosti	285,0	193,2	3.578	29.347
21	SKUPINA JAVNI HOLDING LJUBLJANA	Energetika, oskrba z vodo	282,1	0,0	2.337	54.928
22	SKUPINA POŠTA SLOVENIJE	Promet, skladišč.	277,9	25,3	7.813	24.009
23	SKUPINA HIDRIA HOLDING	Predel. dejavnosti	261,8	236,6	2.010	48.678
24	SKUPINA UNIOR	Predel. dejavnosti	256,0	218,1	3.018	34.426
25	SKUPINA LES MMS	Trgovina	254,0	150,6	1.551	43.170
26	SKUPINA PERSPEKTIVA FT	Predel. dejavnosti, gradbeništvo, trgovina	229,8	34,6	1.608	37.680
27	SKUPINA LUKA KOPER	Promet, skladišč.	228,7	150,9	1.612	93.489
28	SKUPINA ELEKTRO CELJE	Energetika	223,9	0,0	690	77.952
29	SKUPINA ADVENTURA INVESTMENTS	Promet, skladišč., trgovina	207,8	30,6	1.576	39.861
30	SKUPINA AVTO AKTIV INTERMERCATUS	Trgovina	204,0	159,6	483	54.921
31	SKUPINA KOVINTRADE	Trgovina	198,9	107,1	372	45.077
32	SKUPINA RASTODER	Trgovina	193,8	127,0	479	58.757
33	SKUPINA ELEKTRO MARIBOR	Energetika	173,3	0,0	832	85.477
34	SKUPINA CIMOS	Predel. dejavnosti	168,2	0,0	2.593	23.434
35	SKUPINA PLASTA	Predel. dejavnosti	168,2	113,4	922	55.755
36	SKUPINA CABLEX	Predel. dejavnosti	167,3	159,4	3.037	18.249
37	SKUPINA HIT	Gostinstvo in turizem	157,2	7,2	2.102	42.876
38	SKUPINA JANUS TRADE	Trgovina	155,8	10,4	111	64.553
39	SKUPINA JATA EMONA	Predel. dejavnosti	151,2	20,7	941	35.114
40	SKUPINA ISKRAEMECO	Predel. dejavnosti	150,0	143,8	743	50.512

Rang	Naziv poslovne skupine	Dejavnost	Čisti prihodki od prodaje, v mio EUR	Prodaja na tujih trgih, v mio EUR	Število zaposlenih	Dodana vrednost na zaposlenega, v EUR
41	SKUPINA TPV	Predel. dejavnosti	149,9	85,0	1.169	33.526
42	SKUPINA JAGROS	Trgovina	148,2	1,7	789	40.450
43	SKUPINA DOMEL HOLDING	Predel. dejavnosti	144,1	132,3	1.302	38.252
44	SKUPINA G4 GROUP	Predel. dejavnosti	141,1	67,4	872	43.942
45	SKUPINA CONTITECH SLOVENIJA	Predel. dejavnosti	136,7	136,1	680	59.286
46	SKUPINA ETI	Predel. dejavnosti	134,0	123,2	1.614	30.383
47	SKUPINA I.P.S.	Predel. dejavnosti	130,4	128,2	1.055	38.687
48	SKUPINA IMO-REAL	Gradbeništvo	129,6	29,3	808	41.227
49	SKUPINA AKRAPOVIČ SKUPINA	Predel. dejavnosti	129,2	127,8	1.116	60.207
50	SKUPINA INTERSPORT ISI	Trgovina	126,0	72,7	1.184	30.916
51	SKUPINA CALCIT	Rudarstvo	124,9	114,9	241	135.617
52	SKUPINA MEDIS INTAGO	Trgovina	120,9	76,6	346	90.871
53	SKUPINA ISKRATEL	Predel. dejavnosti	116,5	84,6	860	36.990
54	SKUPINA ISKRA	Predel. dejavnosti	116,4	80,3	1.244	34.729
55	SKUPINA JUB	Predel. dejavnosti	113,2	78,9	784	43.836
56	SKUPINA ŠTAJERSKI AVTODOM	Trgovina	110,9	4,7	136	51.387
57	SKUPINA SAVA	Gostinstvo in turizem	109,7	0,0	1.269	45.532
58	SKUPINA TRIMO	Predel. dejavnosti	108,7	96,8	471	54.982
59	SKUPINA KOMPAS SHOP	Trgovina	108,2	0,1	248	59.000
60	SKUPINA DON DON	Predel. dejavnosti	108,2	76,7	1.685	19.009
61	SKUPINA FARMADENT	Trgovina	106,7	5,8	82	67.380
62	SKUPINA VIPAP	Predel. dejavnosti	102,5	92,6	466	43.502
63	SKUPINA GMT	Trgovina	100,2	47,6	422	37.302
64	SKUPINA MSIN	Predel. dejavnosti	100,1	51,6	898	46.865
65	SKUPINA CELJSKE MESNINE	Predel. dejavnosti	97,2	13,9	619	31.416
66	SKUPINA HARVEY NORMAN	Trgovina	97,1	4,0	499	39.166
67	SKUPINA ELAN	Predel. dejavnosti	95,1	88,1	755	40.832
68	SKUPINA REGIA GROUP	Trgovina, poslovanje z nepremičninami	93,5	9,0	315	49.705
69	SKUPINA INTERBLOCK	Predel. dejavnosti	93,2	87,3	411	146.362
70	SKUPINA ISKRA MEHANIZMI HOLDING	Predel. dejavnosti	91,5	82,9	774	29.369
71	SKUPINA FRUTAROM ETOL	Predel. dejavnosti	90,7	79,6	342	97.379
72	SKUPINA CPK INVEST	Gradbeništvo	88,6	11,2	546	35.302
73	SKUPINA SALONIT ANHOVO	Predel. dejavnosti	86,6	45,5	350	106.757
74	SKUPINA DZS	Trgovina	86,1	0,7	989	36.864
75	SKUPINA ALSO TECHNOLOGY	Trgovina	81,6	0,9	74	61.453
76	SKUPINA ANTICUS	Trgovina	80,7	66,8	147	65.110
77	SKUPINA PALOMA	Predel. dejavnosti	80,6	66,3	560	31.958
78	SKUPINA WEILER ABRASIVES	Predel. dejavnosti	78,6	73,1	777	36.376
79	SKUPINA ISTRABEZ PLINI	Predel. dejavnosti	78,3	9,8	305	74.805
80	SKUPINA PAPIRUS	Predel. dejavnosti	74,2	65,6	212	60.617
81	SKUPINA KAPITALSKA DRUŽBA	Finance	73,3	0,0	120	108.258
82	SKUPINA PRO PLUS	IKT dejavnosti	72,1	4,4	307	103.415
83	SKUPINA SLOVENSKI DRŽAVNI GOZDOVI	Gozdarstvo	71,7	6,9	402	68.084
84	SKUPINA AJDACOM	Poslovanje z nepremičninami	71,7	1,3	543	63.494

Rang	Naziv poslovne skupine	Dejavnost	Čisti prihodki od prodaje, v mio EUR	Prodaja na tujih trgih, v mio EUR	Število zaposlenih	Dodana vrednost na zaposlenega, v EUR
85	SKUPINA COMTRADE LJUBLJANA	IKT dejavnosti	70,5	45,8	651	65.366
86	SKUPINA SILKEM PLUS	Predel. dejavnosti	69,5	64,0	237	66.527
87	SKUPINA MK	Trgovina	69,0	8,5	748	27.739
88	SKUPINA KOSTAK	Oskrba z vodo, odpadki	68,0	2,6	517	36.474
89	SKUPINA PANVITA MIR	Predel. dejavnosti	67,8	4,3	308	44.201
90	SKUPINA TBP TOVARNA BOVDENOV IN PLASTIKE	Predel. dejavnosti	66,0	61,6	1.059	24.575
91	SKUPINA MLINOTEST	Predel. dejavnosti	65,4	15,3	672	29.205
92	SKUPINA STEKLARNA HRASTNIK	Predel. dejavnosti	64,9	62,9	630	54.083
93	SKUPINA MELTAL-RADO SNEŽIČ	Predel. dejavnosti	61,5	34,2	102	47.591
94	SKUPINA PONDS	Trgovina	61,4	0,0	350	54.227
95	SKUPINA KOVINOPLASTIKA LOŽ	Predel. dejavnosti	61,4	38,3	759	31.966
96	SKUPINA MAGITRAT INTERNATIONAL	Trgovina	59,1	15,5	252	59.008
97	SKUPINA SALOMON	Predel. dejavnosti, mediji	56,5	5,4	795	26.457
98	SKUPINA A - Z FINANCE	Socialno varstvo, finance	56,2	4,9	802	37.783
99	SKUPINA MAKSIM	Predel. dejavnosti	55,4	42,4	354	57.679
100	SKUPINA FOTONA	Predel. dejavnosti	55,0	54,4	301	84.645

Vir: Ajpes, konsolidirana letna poročila za leto 2019 (javno objavljena do 5. 10. 2020). Podatki o poslovanju poslovnih skupin. Izločili smo skupine, ki jih že obvladuje nadrejena skupina, ter tiste skupine, ki so finančni holding po vsebini, in imajo podrejene samostojne poslovne skupine. Kriterij rangiranja: čisti prihodki od prodaje v letu 2019.

Razveselite se ob koncu leta s prihrankom pri dohodnini.

Vplačajte v Modri pokojninski sklad in si do 1.400 EUR **znižajte dohodnino** za 2020 in to brez vstopnih stroškov.

www.modra.si

Skenirajte QR kodo in izračunajte svoj prihranek:

**Rast prodaje višja
od 137 do 419 % v
zadnjih 5 letih.**

**Najhitreje
rastoče skupine
predstavljale 13 %
dodane vrednosti
vseh družb.**

50 najhitreje rastočih skupin v zadnjih 5 letih s 7,5 milijard višjo prodajo

Petdeset najhitreje rastočih skupin (s prihodki od prodaje v izhodiščnem letu 2014 nad 10 milijonov evrov) je v zadnjih petih letih povečalo svojo prodajo med 137 in 419 % (mediana rasti je bila 159 %). Skupaj so beležile 11,6 milijarde evrov čistih prihodkov oz. 11,6 % čistih prihodkov vseh družb. Slednje so v zadnjih 5 letih ustvarile za 7,5 milijarde evrov več čistih prihodkov od prodaje oziroma so prodajo zvišale kumulativno za 183,6 %. Srednja vrednost deleža izvoza v teh družbah je bila 62 %. Skupaj je bilo v teh skupinah zaposlenih 56 tisoč oseb oz. 10,7 % zaposlenih vseh gospodarskih družb. Mediana števila zaposlenih med skupinami je znašala 620 ljudi. Najhitreje rastoče skupine so beležile 3 milijarde evrov dodane vrednosti oz. 12,6 % dodane vrednosti vseh družb. Mediana dodane vrednosti na zaposlenega je znašala 49 tisoč evrov, kar je bilo za 5,5 % več

od povprečja vseh gospodarskih družb. 50 najhitreje rastočih skupin je v 2019 beležilo 670 milijonov evrov dobička oz. 14,5 % dobička vseh gospodarskih družb, s srednjo vrednostjo pri 7,5 milijona evrov.

Med petdesetimi skupinami, ki so dosegle najvišjo rast v zadnjih petih letih, je bilo 24 skupin iz predelovalne dejavnosti, kjer je prodaja porasla za 163 %. Pri devetih skupinah iz trgovine je prodaja porasla za 284 %, pri treh skupinah iz gostinstva in turizma za 173 %. Hitro rastoče skupine (kjer je bila prodaja v 2014 nad 10 milijonov evrov) so svojo rast dosegle v osnovi na dva načina: s prevzemi tekmecev ali vertikalnih partnerjev (dobavitelji ali kupci) ali pa z organsko rastjo prek večje proizvodnje in s tem prodaje (organsko širjenje produktnega ali storitvenega asortimaja). Največkrat lahko razlog za hitro rast prodaje pri teh skupinah pripišemo kombinaciji organske rasti in prevzemov. [gg](#)

Seznam 50 najhitreje rastočih skupin, konsolidirane bilance, v obdobju 2014-2019

Rang	Naziv skupine	Dejavnost	Čisti prihodki od prodaje, v mio EUR	Stopnja rasti čistih prihodkov od prodaje (2019/2014)	Število zaposlenih	Dodana vrednost na zaposlenega, v EUR
1	SKUPINA NOMAGO	Promet in skadiščenje	65,8	418,9	1.183	36.520
2	SSUPINA G4	Predel. dejavnosti	141,1	388,1	872	43.942
3	SKUPINA GEN	Energetika	2.215,7	304,2	1.418	112.275
4	SKUPINA PLASTA	Predel. dejavnosti	168,2	255,0	922	55.755
5	SKUPINA BATAGEL	Gostinstvo in turizem, predel. dejavnosti	41,2	241,9	449	57.620
6	SKUPINA EBS	Trgovina, gradbeništvo, predel. dejavnosti	38,0	227,4	284	34.367
7	SKUPINA ISKRAEMECO	Predel. dejavnosti	150,0	225,1	743	50.512
8	SKUPINA MEDIS INTAGO	Trgovina	120,9	212,6	346	90.871
9	SKUPINA KAPITALSKA DRUŽBA	Finance	73,3	207,7	120	108.258
10	SKUPINA INTERBLOCK	Predel. dejavnosti	93,2	204,6	411	146.362
11	SKUPINA MAKSIM	Predel. dejavnosti	55,4	202,7	354	57.679
12	SKUPINA AVTO AKTIV INTERMERCATUS	Trgovina	204,0	201,9	483	54.921
13	SKUPINA AKRAPOVIČ	Predel. dejavnosti	129,2	184,5	1.116	60.207
14	SKUPINA SALUS	Trgovina	348,0	184,4	397	69.171
15	SKUPINA CABLEX	Predel. dejavnosti	167,3	177,7	3.037	18.249
16	SKUPINA UNION HOTELI	Gostinstvo in turizem	26,0	177,3	238	75.267
17	SKUPINA DON DON	Predel. dejavnosti	108,2	174,6	1.685	19.009

Rang	Naziv skupine	Dejavnost	Čisti prihodki od prodaje, v mio EUR	Stopnja rasti čistih prihodkov od prodaje (2019/2014)	Število zaposlenih	Dodana vrednost na zaposlenega, v EUR
18	SKUPINA SAVA	Gostinstvo in turizem	109,7	174,1	1.269	45.532
19	SKUPINA KOLEKTOR HOLDING	Predel. dejavnosti	817,2	173,5	5.494	45.875
20	SKUPINA COMTRADE	Informacijske in komun. dej.	70,5	170,9	651	65.366
21	SKUPINA LES-MMS	Trgovina	254,0	170,9	1.551	43.170
22	SKUPINA CETIS	Predel. dejavnosti	66,4	169,5	610	42.470
23	SKUPINA FINIKS	Predel. dejavnosti	42,7	166,6	483	21.961
24	SKUPINA PERSPEKTIVA FT	Predel. dejavnosti, gradbeništvo, trgovina	229,8	162,2	1.608	37.680
25	SKUPINA ELEKTRO CELJE	Energetika	223,9	159,5	690	77.952
26	SKUPINA KOLEKTOR	Predel. dejavnosti	767,8	159,3	4.782	47.630
27	SKUPINA PONDS	Trgovina	61,4	158,3	350	54.227
28	SKUPINA LTH CASTINGS	Predel. dejavnosti	307,2	157,8	3.149	47.662
29	SKUPINA FRUTAROM ETOL	Predel. dejavnosti	90,7	157,8	342	97.379
30	SKUPINA CPK	Gradbeništvo	37,1	157,3	285	37.553
31	SKUPINA TERME OLIMIA	Gostinstvo in turizem	34,7	156,5	451	45.974
32	SKUPINA DOMEL HOLDING	Predel. dejavnosti	144,1	156,1	1.302	38.252
33	SKUPINA PRO PLUS	Informacijske in komun. dej.	72,1	155,4	307	103.415
34	SKUPINA LIDL	Trgovina	432,9	155,2	1.801	40.280
35	SKUPINA TAB	Predel. dejavnosti	337,9	154,1	1.557	52.926
36	ISKRA MEHANIZMI HOLDING	Predel. dejavnosti	91,5	153,4	774	29.369
37	SKUPINA TAJFUN PLANINA	Predel. dejavnosti	38,1	152,7	318	39.924
38	SKUPINA AHAC NIZKE GRADNJE	Gradbeništvo	51,4	150,0	418	49.463
39	SKUPINA LEK	Predel. dejavnosti	1.518,6	149,1	4.994	108.234
40	SKUPINA SALONIT	Predel. dejavnosti	86,6	148,9	350	106.757
41	SKUPINA GMT	Trgovina	100,2	148,8	422	37.302
42	SKUPINA ŠTAJERSKI AVTODOM	Trgovina	110,9	148,1	136	51.387
43	SKUPINA HARVEY NORMAN	Trgovina	97,1	145,2	499	39.166
44	SKUPINA METREL DUS	Predel. dejavnosti	37,5	144,4	475	46.168
45	SKUPINA ISKRA ISD	Predel. dejavnosti	43,2	143,5	530	39.088
46	SKUPINA ZLATARNA CELJE	Predel. dejavnosti, trgovina, gostinstvo in turizem	53,9	143,2	398	49.266
47	SKUPINA IMPOL	Predel. dejavnosti	683,2	140,5	2.393	49.398
48	SKUPINA JATA EMONA	Predel. dejavnosti	151,2	140,0	941	35.114
49	SKUPINA LUKA KOPER	Promet in skadiščenje	228,7	139,8	1.612	93.489
50	SKUPINA STEKLARNA HRASTNIK	Predel. Dejavnosti	64,9	137,3	630	54.083

Vir: Ajpes, konsolidirana letna poročila za leti 2014 in 2019 (poročila za leto 2019 javno objavljena do 5. 10. 2020). Podatki o poslovanju poslovnih skupin. Izločili smo skupine, ki jih že obvladuje nadrejena skupina, ter tiste skupine, ki so finančni holding po vsebini, in imajo podrejene samostojne poslovne skupine. Kriterij rangiranja: relativna rast čistih prihodkov od prodaje v obdobju 2019/2014 in najmanj 10 mio EUR čistih prihodkov od prodaje v izhodiščnem letu 2014.

Dezinfekcija z ozonom: učinkovita, ekološka in samodejna rešitev, brez fizičnega dela in človeškega faktorja

Dezinfekcija z ozonom postaja vedno bolj uveljavljena. Zanj se odloča vedno več podjetij, javnih ustanov in zdravstvenih institucij. Gre za samodejno in 100% ekološko dezinfekcijo. Ozon je molekula iz treh atomov kisika (O_3), ki je eden od najmočnejših oksidantov na svetu. Je kratkoživa snov, ki ima razpolovno življenjsko dobo 30 minut. Zaradi teh lastnosti ga moramo generirati na licu mesta, po razpadu pa se O_3 spremeni nazaj v kisik (O_2). In prav zaradi vseh teh značilnosti je ozon prva izbira pri dezinfekciji zaprtih javnih prostorov in prevoznih sredstev širom po svetu. Ameriška vojska prav to metodo uradno in uspešno uporablja pri razkuževanju oblačil in opreme, ki je bila v stiku s pacienti, obolelimi za Covid-19.

Delovanje generatorjev Prozone

Vodilna slovenska blagovna znamka na področju dezinfekcije z ozonom je Prozone. Ozon zagotavlja učinkovito borbo proti vsem vrstam virusov, bakterijam, plesni in vonjavam ter alergenom v zraku. Razkuževanje poteka samodejno, ko ni pristonih ljudi v prostoru. Velika prednost posopka pa je v temu, da ne obremenjujemo našega dragocene okolja, ki je utrpelo ogromne

škode zaradi velikih količin kemikalij v času množičnega razkuževanja širom po svetu. Razkuževanje z ozonom je odlična rešitev za vsakodnevno sanitizacijo šolskih prostorov, vrtcev, igralnic, pisarn. Kot dezinfekcijsko sredstvo za medicinsko opremo in pa hrano ga je odobrila tudi ameriška organizacija FDA (Food and Drugs Administration).

Možnost upravljanja na daljavo

Generatorji Prozone imajo vgrajeno kontrolno stikalo z možnostjo nastavitve 16 programov delovanja, glede na nastavljeni dan, čas in trajanje postopka. Za svoje delovanje potrebujejo le električno energijo in tako nimate ponavljajočih se stroškov s kemikalijami. Generatorju se na željo kupca priloži Wi-Fi modul, ki omogoča vklop in izklop generatorja prek mobilne aplikacije. Ozonatorji so praktične prenosne naprave, katere lahko brez napora predstavljate po različnih prostorih, saj tehtajo manj kot 5 kg. Ob pravilni uporabi je življenska doba generatorjev cca 3.500 ur, kar pomeni, da se lahko posamezen prostor dezinficira vsak dan, naslednjih 10 let.

Kako izbrati pravi generator ozona in kaj je bistveno pri izbiri?

- Generator ozona mora imeti ustrezno evropsko izjavo o skladnosti (CE), kar uporabniku zagotavlja skladnost in varnost uporabe
- Ozonator za dezinfekcijo mora proizvesti zadostno količino ozona glede na velikost prostora. Pazite, da vas ne zavedejo nakupi naprav s premajhno močjo generacije ozona. Ozon je neobstojeen plin, zato moramo zahtevano koncentracijo doseči v kratkem času, saj ozon hitro razpade na kisik
- Izberite svoj generator ozona pri profesionalnem proizvajalcu in boste varni. Prozone strokovnjaki nudijo strokovno svetovanje, ob nakupu večjih sistemov pa tudi dodatno izobraževanje. Po potrebi bodo optimirali postopek za vaše potrebe v vaših prostorih.

Kreditni za financiranje tehnološko-razvojnih projektov

Kreditni za:

- samostojne podjetnike
- mala in srednje velika podjetja
- velika podjetja
- zadruga

- do 15 mio EUR
- ročnost (6-12 let)
- moratorij (do ½ ročnosti)
- 3 vrste državne pomoči:
de minimis, GBER, Začasni okvir
- vse vrste zavarovanj

Že na voljo!
<https://vloge.sid.si/>

Priložnost

»Avstrijska Koroška je podjetniška vroča točka!«

Avstrijska Koroška je začela žeti, kar je sejala. Postala je inovativno visokotehnološko središče, ki predstavlja odlično priložnost tudi za slovenska podjetja.

Anja Leskovar

V vseh pogledih je idealno, če gre razvoj po korakih. Najprej preizkusiš in dodatno razvijaš svoj produkt bližje domačemu trgu, denimo na avstrijskem Koroškem. S tem je odprta pot do celotnega avstrijskega trga, pa tudi do večjih trgov, na primer nemškega.

Pokazati želimo, da meja ni in da lahko slovenska podjetja s koroškimi sodelujejo tako, kot sodelujejo med seboj v Sloveniji. Iskreno cenimo vaše znanje in inovacije ter si zato tudi želimo, da bi zares sodelovali – da bi delali skupaj in se učili drug od drugega.

V senci kakovostnega smučanja, očarljivih objezerskih aktivnosti in nakupovalnih izkušenj, ki so dolga leta veljali za osrednje dejavnosti turistov na avstrijskem Koroškem, se je bliskovito, a preudarno razvijalo močno podjetniško jedro. To zdaj stopa iz sence bolj znanih, a ne nujno tudi dobičkonosnejših gospodarskih dejavnosti. Avstrijska Koroška je namreč v zadnjih letih začela žeti, kar je sejala. Postala je inovativno visokotehnološko središče, ki podpira, spodbuja in privablja številna podjetja z najrazličnejših področij. Po mnogih gospodarskih kazalnikih tako presega avstrijsko povprečje. O tem, zakaj se v mislih na posel spleta pokukati čez Alpe, smo govorili s predstavnikoma deželne vlade avstrijske Koroške, Simonom Pöpperlom in Andreasom Dullerjem.

Zdi se, da so inovacije jedro gospodarskih uspehov avstrijske Koroške. A za inovativno gospodarstvo se ne moreš kar odločiti, ampak moraš pritegniti ustvarjalne in usposobljene ljudi, jim zagotoviti vire in spodbudno okolje za ustvarjanje. Kako je to uspelo vam?

Vse se je začelo s prihodom velikih podjetij, kot je denimo Infineon, vodilni proizvajalec mikročipov na svetu. Ta podjetja so spodbudila razvoj na širšem območju. Na srečo je avstrijska Koroška sledila tem prizadevanjem in jih podpirala ter plodno sodelovala. Velik preskok se je tako zgodil z ustanovitvijo tehnološkega parka Lakeside. Postal je zelo plodna platforma za inovativna podjetja, ki iščejo nove poslovne priložnosti ter sinergije z bližnjo univerzo in raziskovalci. Z dobro strategijo so začeli nastajati uspešni poslovni grozdi.

Dober primer inovativnega podjetja je lesni center W3C. Za Slovenijo je posebno zanimiv, ker pri nas še nimamo povsem celovitih odgovorov, kako trajnostno in predvsem dobičkonosno izkoriščati les.

Vsekakor je to dober primer. Ampak slika je širša. Koroška fundacija za promocijo gospodarstva (KWF) opravlja izjemno pomembno delo, saj spodbuja povečanje inovacijskih sposobnosti podjetij in njihov razvoj ter podpira visokotehnološke projekte. Podjetjem zelo olajša dostop do finančnih spodbud. Ko imajo v podjetju idejo, vedo, da lahko s podporo

KWF to tudi uresničijo. Za spodbujanje inovacij je namreč izredno pomemben uveljavljen sistem, ki podjetja podpira z uporabnimi nasveti. Nobeno podjetje – domače ali tuje – tako ni prepuščeno samo sebi. Številne ustanove se trudijo, da vsaka dobra ideja dobi svojo priložnost. Podjetja te informacije in podporo lahko dobijo na deželni ravni, torej v svojem regionalnem okolju.

Kako pa je podpora deželne vlade učinkovala na gospodarstvo?

Deželna vlada se je strateško odločila, da bo podpirala razvoj, ki se je nakazoval z interesom podjetij. V tem je videla potencial za vso deželo. Dokaz, kako resno je zastavila svojo podporo, je prav KWF. Ta je skupaj z vlado začel pridobivati evropska sredstva in izdelal strategijo z jasno vizijo, da avstrijska Koroška postane eno od močnih središč za tehnologijo, raziskave, inovacije in trajnostno gospodarstvo. Stihijsko vlaganje sredstev namreč nima dolgoročnega učinka. Ima pa ga vlaganje v perspektivne projekte, ki delujejo po trajnostnem načelu. Zdaj žanjemo prve uspehe.

Zakaj ste se v gospodarskem smislu začeli intenzivno obračati proti Sloveniji?

Dobro poznamo posebnosti slovenskega gospodarstva in trga dela. Potencial slovenskih idej in znanja je izjemen, je pa v slovenskih podjetjih velika osredotočenost na preboj na nemški trg. Bližji avstrijski trg je po vseh kazalnikih odlična odskočna deska za prodor na nemški trg. V vseh pogledih je idealno, če gre razvoj po korakih. Najprej preizkusiš in dodatno razvijaš svoj produkt bližje domačemu trgu, denimo na avstrijskem Koroškem. S tem je odprta pot do celotnega avstrijskega trga, pa tudi do večjih trgov, na primer nemškega. Na večje trge je lažje prodreti s širokim naborom referenc predvsem iz držav, ki mejijo na trg, na katerega se želiš prebiti. Manjši trg je lahko testni poligon za večjega. V prid temu dejstvu pa govori tudi logistični razvoj avstrijske Koroške. Logistični center se intenzivno razvija, kmalu bo Celovec z Gradcem in Dunajem povezan z izjemno hitro železnico, dograjuje se druga cev karavanškega predora. Avstrijska Koroška je torej tudi logistično logična stopnica na poti naprej.

Poleg tega imamo Slovenci vsaj v kulturnem smislu nekoliko prednosti. Kako pomembna je ta zgodovinska, geografska in jezikovna vez za podjetništvo?

V prvi vrsti je pomembno, da imamo dobre odnose. Pomembno je, da so ustanove, kot je koroška gospodarska zbornica, povezane s Slovenijo. Na portalu carinthia.com želimo pokazati možnosti za neposreden stik, ki obstajajo za podjetja. Če ste denimo podjetnik, ki dela v Ljubljani in želi svoj posel razširiti v Maribor, je logistično zelo podobna odločitev oditi v Celovec. Meje so prehodne, imamo isto valuto, iz Ljubljane je do Celovca dobro uro vožnje. Za lahek prehod pa smo tu tudi mi s podporo na vseh ravneh. Slovenec lahko vse opravi v svojem jeziku, tudi registracijo podjetja in druge obveznosti.

Kakšni so torej vaši načrti s slovenskimi podjetji, investitorji, idejami in proizvodi?

Pokazati želimo, da meja ni in da lahko slovenska podjetja s koroškimi sodelujejo tako, kot sodelujejo med seboj v Sloveniji. Iskreno cenimo vaše znanje in inovacije ter si zato tudi želimo, da bi zares sodelovali – da bi delali skupaj in se učili drug od drugega. Slovenija je denimo boljša od nas na področju zagonskih podjetij, so pa seveda tudi področja, na katerih je lahko obratno. Zato neprestano govorimo o sodelovanju, ker tako to zares vidimo – kot vzajemnost, izmenjavo, medsebojno spoštovanje in sodelovanje.

Zakaj se po vašem mnenju vse več slovenskih podjetnikov obrača k avstrijski Koroški?

Številna, predvsem zagonska podjetja zanimajo finančne podpore in druge možnosti za podjetniški razvoj, denimo v okviru tehnoloških parkov in raziskovalnih centrov. Že uveljavljena podjetja pa se na nas praviloma obračajo z zanimanjem za širitev trga, saj je slovenski trg omejen. Poleg tega Avstrijci poznajo vaše produkte, zato je za večino Slovenije, logistično in poslovno gledano, najlogičnejši in najlažji naslednji korak avstrijska Koroška. Za vse interese podjetij, ki se želijo širiti čez mejo, obstajajo mehanizmi, dostopne in učinkovite rešitve ter finančne spodbude.

Hkrati pa je lahko sinergični učinek sodelovanja med slovenskimi in avstrijskokoroškimi podjetji velik.

Seveda. Naši trije stebri, ki jih želimo posebej razvijati in krepiti, so proizvodnja, bioekonomija in krožno gospodarstvo ter raziskave in inovacije. Seveda si želimo na teh področjih pritegniti največ ljudi. Slovenci imate izjemno napredne podjetniške grozde, s katerimi si prav gotovo želimo sodelovati. Ko imamo na obeh straneh meje močna področja, je edino smiselno, da jih povežemo.

Zdi se, da je trajnostna naravnost koroškega gospodarstva na vseh področjih eno izmed njegovih gibal.

Osrednji fokus načrta za avstrijsko Koroško Carinthia 2030 je trajnost. Vsi vemo, da trajnost že dolgo ni le vprašanje podobe, deklaracije, ampak jo je treba ude-

Foto: Domen Grogel

janjati in dopolnjevati. Izzivi še vedno obstajajo, eden od njih so regionalne povezave. Avstrijska Koroška morda ni v centru dogajanja, ima pa zelo močne regionalne povezave s Slovenijo, Italijo in Nemčijo. Dolgoročno je sposobna uporabiti te povezave in prepričani smo, da to velja tudi za Slovenijo.

Kateri projekti bodo avstrijsko Koroško v prihodnjih letih okrepili na mestu močnega regionalnega podjetniškega igralca?

Poleg logističnih razvojnih projektov se povečujejo tudi tehnološki parki. Dežela Koroška bo v veliki meri dodatno povezana z zelo zmogljivim optičnim omrežjem. Če tega ni, je težko pričakovati uresničitev prebojnih idej. Poleg tega številna podjetja napovedujejo vlaganja. Infineon bo denimo povečal proizvodnjo mikročipov, hkrati pa bo odprl zelo velik raziskovalni center. Zato potrebuje visokokvalificirane ljudi in podjetja, ki mu bodo pomagali. Zdaj je res čas za razmislek o sodelovanju ali odprtju podjetja na avstrijskem Koroškem. [gg](https://www.carinthia.com/sl/avstrijska-koroska/)

Za vse interese podjetij, ki se želijo širiti čez mejo, obstajajo mehanizmi, dostopne in učinkovite rešitve ter finančne spodbude.

Več informacij

Koga poklicati, če imate dobro podjetniško idejo, kje poiskati subvencije, mentorstvo in podjetniške povezave – vse najdete v brezplačni e-knjigi: <https://www.carinthia.com/sl/avstrijska-koroska/>

Finančni nasvet

Nova investicija: že v 2021 ali po 2022?

Pandemija covid-19 narekuje tudi previdnejše odločanje pri pomembnejših investicijah.

Bojan Ivanc, glavni ekonomist pri Analitiki GZS

Foto: Zare Modic

Izziv za poslovodstvo: *Smo srednje velika družba, ki posluje predvsem na domačem trgu in nekaterih bližnjih evropskih, in sicer na področju industrije. V tem trenutku se soočamo z nenavadno situacijo, ko imamo povečan obseg naročil v naslednjih treh mesecih, dobre izglede o poslovanju na rok 3-5 let, vendar se soočamo tudi s povečano negotovostjo, povezano z gospodarsko situacijo v naslednjih nekaj letih. Naša likvidnostna pozicija je dobra, prav tako lahko pridobimo ugodne vire financiranja za našo novo investicijo, s katero bomo povečali kapacitete za 30 % ter izboljšali bruto maržo. Ali je trenuten čas ustrezen še za takšno investicijo, ali pa je potrebno odločitev odložiti? V naši dejavnosti sicer prazen prostor hitro zasedajo tekmeci iz srednje Evrope, zato je biti prvi v novih produktnih nišah zelo pomemben element bodoče uspešnosti poslovanja.*

Preverite ponovno scenarije denarnih tokov pri novi investiciji

Odločitev o novi investiciji je zelo pomembna tako z vidika ohranjanja oz. povečevanja konkurenčnosti kot z vidika morebitnih bremen, ki jih le-ta prinaša v primeru, da bi se povpraševanje po vaših izdelkih bistveno zmanjšalo, breme odplačevanja finančnih obveznosti pa bi bremenilo manjšo vrednost denarnega toka iz poslovanja. Investicije v industriji imajo običajno odplačilno vrednost med 8 in 20 leti in v osnovi predstavljajo pomemben fiksni strošek, ki ga lahko pokrije le bodoči dodatni denarni tok, ki bo izviral iz proizvedenih izdelkov. Za oceno smiselnosti investicije je tako prav, da zopet preverite temeljne predpostavke: kako imate oblikovane osrednji, optimistični in pesimistični scenarij denarnih tokov ter kakšne korake pri izvedbi investicije lahko storite danes, da ublažite morebitno nevarnost uresničitve pesimističnega scenarija. To pomeni, do katere mere je vaša nova investicija prilagodljiva za namene drugih industrij v primeru, da se poslovanje za izvorni namen investicije bistveno poslabša. V kolikšni meri so novi stroji ustrezni za uporabo v drugih podjetjih oz. kako se spreminja njihova tržna vrednost v času. Do katere mere uporabljate ustrezen mikš med zaposlenimi in agencijskimi delavci, ki vam bo omogočal tudi ustrezno variabilnost pri obvladovanju stroškov dela v primeru nihanja proizvodnje.

Cena dolga je nizka, še posebej za podjetja z dobrimi bilanci in v pravih industrijah

Z vidika načrtovanja finančnih obveznosti je v tem trenutku smiselno povečati zadolženost, sploh v

primeru, če vam aktualno stanje v bilanci dopušča in je zato tržna obrestna mera ugodna. Del tega dolga je smiselno ohraniti v nekoliko povečanih likvidnostih rezervah, ki sicer na kratek rok res morda prinašajo celo negativne obrestne mere, vendar na drugi strani prinašajo konkurenčno prednost v času, ko lahko dosežete višje marže v primeru financiranja obratnega kapitala vašim kupcem (podaljšanja plačilnih rokov) ali dobaviteljem (avans za zagotovitev ugodnejših odkupnih cen). Trenutno ocenjujemo, da je likvidnost gospodarstva relativno dobra, in sicer tako v Sloveniji kot v regiji, zato vam opisana strategija verjetno ne bo prinesla dodatnih donosov, lahko pa vam bistveno izboljša konkurenčno pozicijo v obdobju, ko tekmeci ne bodo več imeli tako ugodnega dostopa do financiranja kot v današnjem času.

Želene lastnosti novih dolžniških virov

V luči razvoja pandemije je v tem trenutku še nejasno, do katere mere bodo zaježitveni ukrepi še vplivali na velike spremembe v potrebnem obratnem kapitalu ter tudi do katere mere bodo podporni ukrepi države te negativne učinke nevtralizirali. Vseeno v praksi prihaja do razhajanja med zaprosilom za pomoč in dejanskim datumom izplačila, in sicer v povprečju za 2 do 3 mesece. Z rastjo fizičnega poslovanja (zaradi prirasta kapacitete) verjetno tudi do teh pomoči pretežno ne boste upravičeni, če ste morda sedaj bili. Vendar morate na drugi strani tudi tehtati verjetnost, da prazen prostor trajneje zasedejo vaši konkurenti, kar vam verjetno znižuje ekonomiko investicije po letu 2022.

Ne glede na to, je smiselno, da pri načrtovanju ustreznih dolžniških virov preverite možnost nekoliko bolj dolgoročnih posojil, po možnosti morda z moratorijem pri odplačevanju glavnice enega leta. Glede na vašo velikost družbe (srednje velika) se kot najustreznejša rešitev ponujajo posojila SID banke ali poslovnih bank. [gg](#)

Pri oblikovanju strukture financiranja investicije upoštevajte pričakovane denarne tokove iz nove investicije pri pesimističnem scenariju.

Analitika
GZS

Okoljski nasvet

Brez krožnega ni ne pametnega ne zelenega

Prehod v podnebno nevtravno digitalno gospodarstvo s surovinami po konkurenčnih cenah iz odgovornih virov.

Antonija Božič Cerar, Služba za varstvo okolja GZS

Foto: Zare Modic

V nekaterih krogih, predvsem zunaj gospodarstva, se je vzpostavilo prepričanje, da bomo v Sloveniji najlažje zagotovili podnebno nevtravnost in zanesljivo oskrbo z energijo z zapiranjem industrije, še posebej energetske intenzivne industrije.

Temu oporekata tako evropski zeleni dogovor kot tudi evropska industrijska strategija, v katerih je jasno zapisano, da je energetske intenzivna industrija ključna za Evropo prihodnosti in njen prehod kot družbe v krožno in podnebno nevtravno gospodarstvo. Energetske intenzivna industrija namreč zagotavlja ne le surovine za druge vrednostne verige gospodarstva, ampak tudi surovine za razvoj strateških tehnologij prihodnosti. Dostop do virov je strateškega pomena za uspešen prehod v zeleno in digitalno gospodarstvo. Evropa je že pri oskrbi z večino kovin močno odvisna od uvoza, s stopnjo odvisnosti med 75 % in 100 %.

Kaj je seznam kritičnih surovin?

Zaloge kritičnih materialov so po svetu zelo skoncentrirane. Kitajska razpolaga z 98 % svetovne zaloge redkih zemelj, Turčija pokriva 98 % evropskih potreb borata, Južna Afrika pokriva 71 % evropskih potreb po platini in še večje deleže potreb po iridiju, rodiju in ruteniju.

Glede na strateški pomen surovin za predelovalno industrijo Komisija izvaja številne ukrepe za zagotovitev njihove zanesljive, trajnostne in cenovno dostopne oskrbe. Eden od ukrepov je oblikovanje seznama kritičnih surovin. To so surovine, ki so izredno pomembne za nemoteno delovanje gospodarstva, pri katerih je bilo prepoznano veliko tveganje, da gospodarstvo EU do njih ne bo imelo neoviranega dostopa ter zadovoljive in zanesljive oskrbe. Seznam se oblikuje in redno posodablja na podlagi objektivne metodologije.

Zakaj je krožno gospodarstvo neizogibno?

Brez krožnega gospodarstva, ki bo evropsko industrijo oskrbovalo s kritičnimi surovinami, kamor med drugim spadajo redke zemlje, grafit, litij ali kobalt, ne bomo uspeli tekmovati s surovinsko bolj bogatimi državami, kot je na primer Kitajska, pri razvoju strateških tehnologij prihodnosti, ne na področju oskrbe z obnovljivimi viri energije, še manj na področju električne mobilnosti, vesoljskih tehnologij ali celo digitalizacije, saj sodoben nabor digitalnih tehnik vsebuje že praktično vse elemente iz periodnega sistema.

Zadnji seznam iz 2020 vsebuje že 30 materialov, nanj so bili prvič uvrščeni boksit, litij, titan in stroncij.

Katere spremembe bomo morali izpeljati?

Da bi posamezne surovine lahko večkrat zaokrožile v gospodarstvu, moramo razmišljati, kako bi pri zasnovi proizvodov izločili nevarne snovi in jih nadomestili z manj nevarnimi ali nenevarnimi.

Snovalci izdelkov bodo morali razmišljati o celotnem življenjskem ciklu izdelka, dobro poznati možnost zbiranja in postopke reciklaže ter se izogibati ne le nevarnim snovem, ampak tudi snovem, ki lahko škodljivo vplivajo na predelavo in reciklažo. Na voljo bodo morale biti tudi informacije o koristnih, dragocenih in kritičnih surovinah v izdelku in možnosti za njihovo izločitev iz odpadnega izdelka.

Z razvojem digitalizacije je pričakovati, da bodo proizvodi opremljeni s t. i. potnimi listi, ki nam bodo dali informacije o škodljivih snoveh in snoveh, ki jih gospodarstvo nujno potrebuje.

Nujno bo potreben tudi razvoj reciklažnih tehnologij. Postopki reciklaže se praviloma izvajajo v panogah, ki veljajo za energetske intenzivne, kar ne pomeni, da so te panoge tudi energetske potratne. Obstoječa tovrstna slovenska proizvodnja se je že občutno racionalizirala predvsem z vidika zmanjšanja porabe energije na enoto in povečanja snovne produktivnosti.

Da bi podprla prehod EU v podnebno nevtravno in krožno gospodarstvo, mora ta prehod opraviti tudi energetske intenzivna industrija, za kar bo marsikdaj potreben dodaten razvoj nizkoogljičnih tehnologij in njihova pravočasna implementacija v gospodarstvu. Za naložbe bo potrebna podpora tako skladov EU kot tudi države. Hkrati si mora Slovenija zagotoviti tudi zanesljivo in zadostno oskrbo z energijo iz obnovljivih virov. Ta oskrba pa je odvisna tudi od surovin na seznamu kritičnih. [gg](#)

Da bi podprla prehod EU v podnebno nevtravno in krožno gospodarstvo, mora ta prehod opraviti tudi energetske intenzivna industrija.

SRIP
MATPRO

Služba za
varstvo okolja

Nove nizkoogljične tehnologije za preobrazbo energetske intenzivne industrije:

- uporaba podnebno-nevtralnega vodika (toplota in/ali procesi),
- uporaba biomase in biotehnologij,
- nadaljnja elektrifikacija toplote,
- nadaljnja elektrifikacija procesov (elektroliza, elektrokemija),
- zajemanje in uporaba ogljika (CCU – Carbon Capture and Utilisation),
- zajemanje in shranjevanje ogljika (CCS – Carbon Capture and Storage).

Pravni nasvet

Ključni ukrepi, ki jih prinaša PKP6

PKP6 prinaša nekaj novih ukrepov, kot je na primer delno kritje fiksnih stroškov, in podaljšuje oz. spreminja določene že obstoječe ukrepe.

Urška Sojč, Pravna služba GZS

Foto: Kofart

Zakon o interventnih ukrepih za omilitve posledic drugega vala epidemije covid-19 oz. t. i. PKP6 je stopil v veljavo 28. 11. 2020. Izpostavljamo ključne ukrepe, ki jih prinaša.

Novi ukrepi

- **Delno kritje fiksnih stroškov.** Pravne ali fizične osebe, registrirane najkasneje do 1. 9. 2020, lahko v primeru zmanjšanja obsega poslovanja zaprosijo za pomoč v obliki delnega kritja fiksnih stroškov za obdobje zadnjega četrletja 2020, če je njihov ocenjeni padec v četrletni prodaji medletno (2020Q4 glede na 2019Q4) vsaj 30 %. Višina nekritih fiksnih stroškov se določi v odstotku od letnih prihodkov za leto 2019 glede na upad prihodkov (1,2 % na mesec poslovanja v 2019 pri padcu prodaje nad 70 % in 0,6 % pri padcu med 40 in 70 %). Ob tem velja vrsta omejitev glede izplačanega zneska, in sicer, da znesek ne sme biti večji od 1.000 EUR mesečno na redno zaposlenega v zadnjem četrletju 2020 ter da je krite lahko največ 70 % izgube srednje velikega ali velikega podjetja in 90 % neto izgube mikro ali malega podjetja. Podjetja brez neto izgube iz tega zakona niso upravičena do povračil kljub morebitnemu padcu v prodaji. Upravičenci bodo na FURS predložili izjavo o ocenjenem izpadu prihodkov do konca leta in bodo nato 20. v mesecu dobili izplačilo. Upravičeno obdobje pomoči se lahko s sklepom vlade podaljša za največ šest mesecev.
- **Informaticizacija postopka prijave dela na domu do 31. 12. 2020.** Delodajalci bodo lahko zahtevano vsebinsko vnesli v elektronski obrazec in oddali prek sistema SPOT.
- **Oprostitev najemnin, če je lastnik država ali lokalna skupnost.** Najemnikom poslovnih stavb ali prostorov, ki so v lasti Republike Slovenije (RS) ali lokalnih skupnosti in ki jim je bilo zaradi ukrepov države od vključno 19. 10. 2020 dalje opravljanje gospodarske dejavnosti onemogočeno ali pa bistveno otežkočeno, se pod določenimi pogoji ne zaračunava najemnina ali del najemnine.
- **Kritje stroškov prostovoljnega cepljenja proti sezonski gripi.** V sezoni 2020/2021 (od 1. septembra dalje) se stroški prostovoljnega cepljenja proti sezonski gripi krijejo iz proračuna RS.
- **Oprostitev uvoznih dajatev in plačila DDV od dobav in pridobitev zaščitne in medicinske opreme znotraj Evropske unije.**

Nov ukrep delnega kritja fiksnih stroškov v primeru vsaj 30 % zmanjšane obsega poslovanja v zadnjem četrletju (2020Q4 glede na 2019Q4).

Nadomestilo plač delavcem po novem povrnjeno tudi zaradi višje sile zaradi ustavitve javnega prevoza ali zaprtja mej. Povračilo nadomestila plače za čas čakanja na delo doma podaljšano do 31. 1. 2021.

- **Ureditev pravnih podlag za izvedbo elektronskih ali virtualnih skupščin.**

Podaljšanje/sprememba že veljavnih ukrepov

- **Povračilo nadomestila plače za čas čakanja na delo doma podaljšano do 31. 1. 2021** ter sprememba maksimalne višine povračila nadomestila (od novembra dalje je nadomestilo omejeno z zneskom povprečne slovenske plače tj. približno 1.800 evrov bruto). Podjetje bo lahko uveljavilo tudi 100 % povračilo nadomestila plače, a bo v tem primeru skupen znesek prejetih sredstev omejen na 800.000 EUR/podjetje. Do ukrepa so upravičeni tisti delodajalci, ki jim bodo prihodki v 2020 zaradi epidemije ali posledic epidemije upadli za več kot 20 % glede na leto 2019.
- **Nadomestilo plač delavcem zaradi odrejene karantene ali nezmožnosti opravljanja dela zaradi višje sile zaradi obveznosti varstva, ustavitve javnega prevoza ali zaprtja mej.** Nadomestila plač bodo delodajalcem povrnjena v naslednjih primerih: A. povračilo nadomestila plač delavcem zaradi odrejene karantene; B. povračilo nadomestila plač delavcem zaradi nezmožnosti opravljanja dela zaradi višje sile: zaradi obveznosti varstva, zaradi ustavitve javnega prevoza, zaradi zaprtja mej.
- **Odlog plačila kreditnih obveznosti.** Omogočen je odlog plačila obveznosti iz sklenjenih kreditnih pogodb kot tudi na novo odobrenih kreditov. Odlog bo možen za obdobje 12 mesecev za vložene vloge do konca 2020 (možnost podaljšanja do 30. 6. 2020 s sklepom vlade). Možnost odloga je razširjena tudi na fizične osebe, ki imajo stalno prebivališče v RS in niso državljani RS. Podjetja v težavah, ki so prejela posojilo MGRT, lahko še 12 mesecev po preklicu epidemije zaprosijo za odlog plačila kreditnih obveznosti.
- **Spremembe pri poroštveni shemi za posojila podjetjem.** Najvišji znesek posojila, ki je predmet poročstva, je dvignjen na 25 % prihodkov od prodaje ali na dvojni znesek stroškov dela v 2019. Kreditorejalcu ni več potrebno, da se registrira v sistem večstranskega pobota.
- **Odlog plačila davkov in prispevkov.** Davčni organ lahko dovoli odlog za čas do 2 let oz. dovoli plačilo davka ali prispevkov v največ 24 mesečnih obrokih v obdobju 24 mesecev zaradi epidemije tudi za akontacije davka ali davčni odtegljaj. Za čas odloga se za odloženi znesek ne zaračunajo obresti. gg

Izobraževalni nasvet

S štiridnevnim usposabljanjem do aktualnih informacij

Center za poslovno usposabljanje na GZS je pripravil izobraževanje na področju najnovejših pristopov, kako celostno pristopiti k izboljševanju energetske učinkovitosti.

Bogomil Kandus

Energetska učinkovitost prehaja iz popularnega področja v področje, ki naj bi bilo samo po sebi razumljivo. Dodatno usmerja področje energetike pri končnih porabnikih energije tudi vizija nizkoogljične družbe. Organizacije se na izzive sodobnega energetskega managementa odzivajo različno. Nekatere imajo vrhunske sisteme upravljanja z energijo, nekatere se trudijo slediti modernim trendom sistemov upravljanja z energijo, še vedno pa se najdejo takšne, ki imajo večje možnosti izboljšanja procesov obvladovanja pomembne rabe energije in njenega vpliva na okolico ter s tem povezano prihodnjo konkurenčnost.

Sprememba odnosa družbe do rabe energije povzroča hiter razvoj orodij energetskega managementa. Usposabljanje je zasnovano na način, da poda odločevalcem v organizacijah, ki so končni porabniki energije, strokoven in neodvisen pregled nad aktualnimi orodji za spodbujanje energetske učinkovitosti. Vključuje vrsto energetskih tem, kot so energetski pregled, ravnanje s kazalniki energetske učinkovitosti, gradnja energetskih nadzorno informacijskih sistemov, pristopi snovanja pri porabnikih energije, določevanje možnosti izrabe odvečne toplote, ravnanje s pomembno rabo energije, prednosti uvajanja zahtev standardov s področja sistemov upravljanja z energijo, podnebni in drugi okoljski izzivi ter drugo. V okviru usposabljanja bo v veliki meri vključena predstavitev primerov najboljših praks s področja energetske učinkovitosti v slovenskih podjetjih in širše.

Energetski pregled in notranji energetski pregled

Osnova vsakega projekta izboljšanja rabe energije je izvedba energetskega pregleda. Pojem energetskega pregleda dobiva vedno nove dimenzije. To, kar si v Sloveniji predstavljamo pod pojmom energetski pregled, je v tuji strokovni literaturi označeno kot 'energy audit'. Pojem energetskega pregleda bistveno dopolnjuje 'energy review', notranji energetski pregled, ki je določen v okviru zahtev standarda sistemov upravljanja z energijo.

Izvajanje energetskih pregledov za organizacije še vedno predstavlja izziv. Za kakovostno naročanje in izvedbo je potrebno poznavanje standardov, ki določajo izvedbo energetskega pregleda. Ta predstavlja za velika podjetja zakonsko obvezo, podjetja, ki imajo certificiran sistem upravljanja z energijo, pa morajo energetski pregled izvajati kontinuirano. Prav

tako so za organizacije izziv specialistični energetski pregledi, ki celovito določajo koncepte snovanja ter optimizirajo posamezne investicije.

Kazalniki energetske učinkovitosti in njihovo vrednotenje

Pri vzpostavljanju in vrednotenju kazalnikov, ki so ključni za dokazovanje izboljševanja energetske učinkovitosti, se organizacije med seboj močno razlikujejo. Osnova za zbiranje energetskih podatkov je vzpostavljen sistem meritev rabe energije in energetskih dejavnikov, na osnovi katerega je, s pomočjo kazalnikov, potrebno vrednotiti učinkovitost procesov. Veliko organizacij še vedno spremlja kazalnike zgolj s primerjanjem specifične rabe energije. Takšno spremljanje je nujno nadgraditi s spremljanjem karakteristične rabe energije. Pomemben je tudi obseg spremljanja. Organizacije večinoma spremljajo kazalnike na mesečnem nivoju. Poleg kontinuirane nadgradnje sistema spremljanja je možno izboljšati sistem vrednotenja in ukrepanja v primeru odstopanja od pričakovanih vrednosti, kakor tudi podrobneje spremljati večje število dejavnikov, ki vplivajo na glavne kazalnike in to na nižjih časovnih obdobjih. Poleg števila kazalnikov je pomembna učinkovitost vrednotenja, ki je možna ob vzpostavitvi ustreznega sistema odgovornosti.

Energetski nadzorno informacijski sistemi

Z razvojem energetskih informacijskih sistemov se spreminja kakovost nadzora nad procesi in način ter zahteve pri obvladovanju kazalnikov učinkovitosti. Izziv energetikov v naslednjih letih bo uvajanje elementov umetne inteligence. Pri tem bo pomembno vlogo igrala kakovost podatkov in znanje ter izkušnje tistih, ki bodo takšne sisteme postavljali, vzdrževali in nadgrajevali. V okviru usposabljanja bodo predstavljene osnove, kako pristopiti k snovanju nadgradnje obstoječega sistema nadzora, spremljanja in vrednotenja učinkovitosti procesov, ki rabijo energijo.

Eno najbolj aktualnih področij za celostno izboljševanje energetske učinkovitosti je uvajanje najnovejših pristopov sistemov upravljanja z energijo. Na usposabljanju bodo predstavljene osnove sodobnega pristopa k gradnji sistema upravljanja z energijo. [gg](#)

Foto: Peter Pokorn

Vsaka organizacija ima možnost spodbujanja nadaljnjih prihrankov z nadgradnjo svojega sistema upravljanja z energijo.

Usposabljanje bodo izvajali predavatelji z dolgoletnimi izkušnjami na področju razvoja in spodbujanja energetskega managementa.

Več informacij

Administrativni nasvet

Načrt dovolilnic za mednarodni prevoz blaga za leto 2021

Na podlagi načrta so izdane odločbe o dodelitvi dovolilnic in CEMT dovolilnic za naslednje leto. Načrt je javno objavljen na spletni strani GZS.

Katja Končan, GZS - Javne listine

Foto: osebni arhiv

Pri določitvi letnega načrta dodelitve dovolilnic prevozniku se upošteva letno kvoto dovolilnic, ki jo ima na razpolago pri posamezni državi in vrsti dovolilnice.

Letna količina dovolilnic za prevoz blaga v posamezne države je določena na podlagi mednarodnih pogodb/ sporazuma, sklenjenih s posamezno državo ali podpisanega protokola, če sporazum ni podpisan. Enako količino dovolilnic si posamezni državi izmenjata ob koncu leta. Na Gospodarski zbornici Slovenije pa nato dodeljeno količino dovolilnic po zakonsko določenem postopku razdelimo med prevoznike.

Prevoznik, ki želi letni načrt dodelitve dovolilnic za naslednje leto, mora v tekočem letu med 1. in 15. septembrom vložiti vlogo za določitev letnega načrta. V vlogi za določitev letnega načrta prevoznik navede vrste in število dovolilnic, ki jih želi pridobiti.

Pri določitvi letnega načrta dodelitve dovolilnic prevozniku se upošteva letno kvoto dovolilnic, ki jo ima na razpolago pri posamezni državi in vrsti dovolilnice. V postopku določitve letnega načrta dovolilnic obstoječim prevoznikom se kot osnovo upošteva število pravilno uporabljenih in vrnjenih dovolilnic v opazovanem obdobju (od 1. 10. preteklega leta do 30. 9. tekočega leta).

Po zaključku postopka izračuna letnih planov na podlagi podatkov iz opazovanega obdobja obstoječim prevoznikom se razdeli še višek dovolilnic, in sicer med vse prosilce dovolilnic, tako nove kot obstoječe.

Merila za dodelitev dovolilnic

Pri tem se upoštevajo naslednja merila:

- razpoložljiva kvota dovolilnic;
- število motornih vozil, registriranih za opravljanje prevozov v mednarodnem cestnem prometu, za katere ima prevoznik veljavne izvide licence (merilo skupno število motornih vozil);
- število in ekološka kakovost voznega parka (Euro 0, 1, 2, 3 ...), ki se glede na kakovost ustrezno točkuje (merilo kvaliteta voznega parka).

Pri izvedbi izračuna dodelitve dovolilnic se določi omejitev dodelitve dovolilnic v letni načrt, in sicer največ štiri dovolilnice na motorno vozilo oziroma največ 40 dovolilnic na prevoznika. Če število razpoložljivih dovolilnic ne zadostuje za vse prevoznike, ki so vložili vloge za dodelitev posamezne vrste dovolilnic, se lahko najprej postopno zmanjšuje največje število dodeljenih dovolilnic na prevoznika, nato pa se lahko postopno zmanjšuje še največje število dovolilnic na motorno vozilo.

Vloga tudi za CEMT dovolilnice

Z vlogo za letni načrt dovolilnic prevozniki zaprosijo tudi za dodelitev CEMT dovolilnic. Delivec vodi seznam prosilcev po posamezni vrsti CEMT dovolilnic, t.i. čakalno listo. Prevoznik lahko kandidira za pridobitev CEMT dovolilnice le z vozili, ki ustrezajo istemu ali višjemu standardu Euro, za katerega CEMT dovolilnica velja. Za vsako posamezno CEMT dovolilnico mora imeti prevoznik najmanj dve vozili.

CEMT dovolilnice se najprej v letni načrt določijo prevoznikom, ki so v tekočem letu že imeli dodeljene CEMT dovolilnice in so v opazovanem obdobju od vključno 1. januarja do vključno 31. avgusta tekočega leta na posamezni CEMT dosegli minimalni pogoj – 20 voženj med tretjimi državami. Prevoznikom, ki v opazovanem obdobju dosežejo manj kot 20 voženj za tretje države, se dodeljene CEMT dovolilnice v naslednjem letu odvzamejo in dodelijo prevoznikom po vrstnem redu na seznamu prosilcev (čakalna lista). Prevoznik, ki mu je bila CEMT dovolilnica odvzeta, lahko ponovno vloži vlogo za dodelitev dovolilnice v naslednjem letu v času od 1. septembra do 15. septembra.

Delivec naredi izračun načrta, v katerem so navedene vse vrste dovolilnic in CEMT dovolilnic ter število dodeljenih dovolilnic za mednarodni prevoz blaga. Načrt dodelitve dovolilnic je javno objavljen na naši spletni strani. Na podlagi vseh izračunov delivec prevozniku izda odločbo o dodelitvi dovolilnic in CEMT dovolilnic za naslednje leto. [gg](#)

BREXIT

Slovenija se zavzema za ponovno uporabo sporazuma, ki ga je z Združenim kraljestvom (ZK) podpisala maja 2000. S tem sporazumom bi bili v celoti liberalizirani cestni prevozi med obema državama. V primeru nedoseženega dogovora med EU in Združenim kraljestvom Velike Britanije in Severne Irske se od konca prehodnega obdobja ZK smatra kot tretja država, kar pomeni, da bodo od tega trenutka edini pravni instrument za opravljanje mednarodnega cestnega prevoza blaga CEMT dovolilnice.

Več informacij

Kreativni nasvet

Agilnost je treba živeti, ne le uporabljati

Raziskave, ki so jih opravili v podjetjih Deloitte in McKinsey, so pokazale, da si več kot 90 odstotkov direktorjev želi, da bi njihova organizacija postala agilna. Kakšna sploh je agilna organizacija?

Voranc Kutnik

Foto: Sraša Zidar Grča

Agilnost lahko razložimo na dva načina. Na eni strani je agilnost lastnost organizacije, da se uspe hitro prilagajati spremembam, ki se dogajajo v poslovnem okolju, kar z angleško besedo opišemo kot agility. Po drugi strani je agilnost kombinacija posebnega pristopa in miselnosti, ki sta v skladu z vrednotami in principi agilnega manifesta oz. angleško: agile. Slednja se največkrat manifestira v uporabi ene izmed agilnih metod. Najbolj razširjena agilna metoda se imenuje Scrum, ki je v resnici zelo enostavno ogrodje za razvoj kompleksnih produktov. Veliko podjetij po svetu se trudi postati čim bolj agilnih, zato se odločijo za uvedbo metode Scrum. Njihove ekipe posledično pričnejo delati v iteracijah: vsako jutro imajo dnevni Scrum sestanek, po stenah pričnejo lepiti listke. A izkaže se, da zgolj takšen, drugačen način dela ne prinese zelenih rezultatov in višje produktivnosti. Predpostavka, da z uporabo določene agilne metode postaneš tudi agilni, je napačna. Med »delati agilno« in »biti agilni« je namreč velika razlika. Za drugo, tj. biti agilni, je nujno potreben tudi drugačen način razmišljanja ter upoštevanje vrednot in principov agilnega manifesta.

Razvoj vedno bolj inovativnih produktov in storitev

Da lahko podjetja delujejo in preživijo v današnjem VUCA (ang. Volatility, Uncertainty, Complexity, Ambiguity) poslovnem svetu, ki ga zaznamuje volatilita, negotovost, kompleksnost in dvoumnost okolja, morajo razvijati vedno bolj inovativne produkte in storitve. Reševanje zapletenih problemov je zato treba prepustiti majhnim, navzkrižno funkcionalnim (ang. cross-functional), avtonomnim in samoorganiziranim agilnim ekipam, ki popolnoma prevzamejo odgovornost za svoje delo in so osredotočene na dostavljanje vrednosti ter ne zgolj na izvajanje nalog. Delo opravljajo v nekaj tednov dolgih ciklih, se redno

prilagajajo ter svoj način dela izboljšujejo glede na povratne informacije, ki jih dobijo od uporabnikov in ostalih deležnikov. Takšne ekipe nimajo projektnega vodje, ki bi sam sprejemal vse odločitve, ampak se naloga vodenja porazdeli med vse člane ekipe.

Komunikacija in pretok informacij sta bistvena

Za dosego agilnosti je potrebno v podjetju tudi izboljšati komunikacijo in olajšati pretok informacij. To pomeni, da lahko majhne agilne ekipe učinkovito in brez ovir sodelujejo in komunicirajo z drugimi ekipami, enako zavzeto, kot to počnejo člani znotraj svojih ekip. Posledično komunikacija ne poteka več zgolj znotraj oddelkov in navzgor do vodij, ampak poteka brez omejitev v vse smeri in tudi med različnimi oddelki.

Univerzalnega recepta za agilnost ni

Žal ne obstaja recept za uspešno preobrazbo iz tradicionalne v agilno organizacijo. Na potovanju do agilnosti se bodo v vsaki organizaciji pojavile in se za uspešne izkazale tiste metode ter konkretne prakse, ki bodo temeljile na agilni miselnosti in bodo v skladu s kulturo organizacije in njenimi posebnostmi. Vsekakor pa preobrazba zahteva tudi spremembo v načinu vodenja. Naloga vodij v agilni organizaciji namreč ni, da ukazujejo in nadzorujejo, temveč, da ustvarijo delovno okolje, v katerem bodo zaposleni lahko prevzeli odgovornost in eksperimentirali, naredili tudi kakšno napako ter se neprestano učili in razvijali kompetence.

V podjetju CorpoHub smo decembra 2018 v 100 slovenskih podjetjih izvedli anketo o stanju agilnosti. Izkazalo se je, da 70 odstotkov podjetij že uporablja agilne metode in pristope. Najpogostejše uporabljeni sta metodi Scrum in Kanban. To je sicer razveseljiv podatek, a je potrebno dodati, da zelo veliko podjetij določeno agilno metodo uporablja zgolj »na papirju«, niso pa agilni. V nekaterih podjetjih celo menijo, da so postali agilni z nakupom novega orodja za agilno projektno vodenje, npr. orodja Jira. Kar seveda ne drži in jasno pokaže njihovo nerazumevanje agilnosti ter hkrati pomeni, da imamo v Sloveniji še precej prostora za izboljšave na tem področju. gg

Predpostavka, da z uporabo določene agilne metode postaneš tudi agilni, je napačna. Med »delati agilno« in »biti agilni« je namreč velika razlika.

Na potovanju do agilnosti se bodo v vsaki organizaciji pojavile in se za uspešne izkazale tiste metode ter konkretne prakse, ki bodo temeljile na agilni miselnosti in bodo v skladu s kulturo organizacije.

Voranc Kutnik, partner v podjetju CorpoHub, je certificiran ScrumMaster in Scrum Product Owner, edini trener Management 3.0 v Sloveniji. Po desetih letih dela v IT-ju se je odločil, da se želi ukvarjati z agilnimi metodami. Je eden izmed začetnikov vpeljave agilnih pristopov in metode Scrum v slovenskem prostoru. V sklopu webinarjev Kreativno vodenje, bo imel 9. februarja 2021 predavanje Agilno vodenje projektov.

Prvič objavljeno v reviji K Magazin, časopisu koncerna Kolektor.

Kdaj nas bo izučilo? Varujmo življenja, vozimo trezni!

Letošnji december je drugačen, kot smo ga vajeni. Javnih zbiranj in množičnih druženj resda ni, a je vseeno mogoče pričakovati, da bo alkohol, žal, tudi letos stalnica tega meseca.

Da bi bili praznični dnevi kljub trenutni situaciji za ljudi karseda prijetni in da nobena družina zaradi neodgovornih udeležencev v prometu ne bi bila zavita v črnino, javnost z osebnimi sporočili naslavljajo tisti, ki so prvi posredovalci na kraju prometne nesreče in neposredno po njej – reševalci, zdravniki, policisti in gasilci.

Agencija za varnost prometa je v decembrski nacionalni preventivni akciji za preprečevanje udeležbe v prometu pod vplivom alkohola, drog in drugih psihoaktivnih snovi k sodelovanju povabila univerzitetna klinična centra v Ljubljani in Mariboru, Zdravstveni dom Maribor – Center za nujno medicinsko pomoč in reševalne prevoze, Policijo, Zavod Reševalni pas in Nacionalni inštitut za javno zdravje. Požrtvovalni reševalci, zdravniki, policisti in gasilci v kratkih osebnih sporočilih slovensko javnost pozivajo k ničelni toleranci do alkohola v prometu.

pod vplivom alkohola, je umrlo 26 oseb, več kot 550 je bilo poškodovanih. To žal znova dokazuje, da alkohol močno vpliva na kritično presojo za varno udeležbo v prometu in je pomemben dejavnik tveganja za nastanek prometnih nesreč. V prvih enajstih mesecih letošnjega leta je Policija ugotovila 11.277 kršitev s področja alkohola, odrejenih je bilo 1.520 strokovnih pregledov za droge.

Anže Albreht, ustanovitelj Zavoda Reševalni pas: »Gasilci in reševalci vidimo preveč poškodb, ki so posledica pijanih voznikov!

Od 7. do 31. decembra 2020 bo policija po vsej Sloveniji izvajala poostrene nadzore psihofizičnega stanja voznikov. Preverjali bodo vožnjo pod vplivom alkohola in

izvajali preizkuse s sredstvi za hitro ugotavljanje prisotnosti drog v organizmu. V okviru akcije, ki jo izvajajo Policija, Agencija za varnost prometa in Ministrstvo za zdravje, bodo voznikom, ki bodo napihali 0,0, izročili vstopnico za tradicionalni koncert Slovenija piha 0,0. Predvajan bo preko spleta, zato ga bodo vozniki lahko spremljali iz domačega naslonjača.

Slovenija se še vedno sooča z razglašeno epidemijo; smo v obdobju, ko je sprejeta vrsta ukrepov za njeno zaježitev. Agencija za varnost prometa na vse udeležence v prometu naslavlja vrsto opozoril, nasvetov in priporočil za varno udeležbo na naših cestah. Zaznano je bilo, da se v času epidemij zloraba alkohola pogloblja. Od začetka jesenske epidemije je bilo že v prvih 14 dneh 33 prometnih nesreč, ki so jih povzročili alkoholizirani povzročitelji, imeli so povprečno 1,3 promila. Zdravstveno osebje dela preko svojih moči, bolnišnične kapacitete so preobremenjene, zato je zdaj še toliko bolj pomembno, da smo odgovorni tudi v prometu. Bodite 0.0 voznik in tako izkazujte spoštovanje do požrtvovalnega dela vseh predanih ljudi, ki vsak dan varujejo zdravje in življenja!

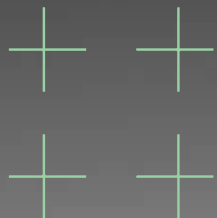
Denis Vihar, diplomirani zdravstvenik, ZD Maribor: »To je realnost tragedij v prometu zaradi alkohola!«

Zloraba alkohola je v prometu botrovala vsaki tretji smrtni žrtvi na slovenskih cestah in premnogim poškodbam. Toda številke ne morejo izraziti stisk družin in bližnjih, ki so jih ponesrečenci pustili za seboj. V 1.256 nesrečah, povzročeni od začetka leta do konca novembra

Reševalci, zdravniki, policisti in gasilci: »Varujmo življenja, vozimo trezni!«

PORSCHE
SLOVENIJA

Od električnega vozila do lastne elektrarne

www.poslo.si/e-mobilnost

Porsche Slovenija ponuja sistemske
rešitve na področju **e-mobilnosti**.

POPRAVEK

Objavljamo lestvico Top 50 družb papirne industrije za leto 2019. Pri objavi lestvice Top 50 družb papirne industrije za leto 2018, ki je bila objavljena v reviji Glas gospodarstva, v številki julij-avgust 2020, je prišlo do izpada podjetja Papirnice Vevče s seznama. Neljuba napaka je bila ugotovljena šele po izidu revije. Za nastalo napako se podjetju in bralcem opravičujemo.

Lestvica

Top 50 družb papirne industrije

Rang	Podjetje	Število zaposlenih	Čisti prihodki od prodaje, v 1000 EUR	Index 19/18	Delež prodaje na tujih trgih (%)	Dodana vrednost, v 1000 EUR
1	KOLIČEVO KARTON, d.o.o.	394	170.706,9	102,5	92,1	47.832,9
2	VIPAP VIDEM KRŠKO d.d.	339	99.848,6	103,1	90,5	18.000,4
3	PAPIRNICA VEVČE*	239	97.736,2	90,6	94,9	16.133,8
4	Paloma d.d.	515	80.464,1	98,2	82,4	16.931,1
5	GORIČANE, d.d. Medvode	211	73.903,4	100,5	88,4	12.692,2
6	DS SMITH SLOVENIJA d.o.o.	425	68.005,7	97,5	14,9	18.332,8
7	TOSAMA d.o.o.	449	38.547,0	101,7	63,8	13.151,8
8	RADEČE PAPIR NOVA, d.o.o.	180	30.138,4	104,4	75,8	4.862,8
9	EGP d.o.o.	189	19.165,7	111,4	41,5	7.067,8
10	PAPIROTI d.o.o.	104	13.723,9	111,7	84,0	5.196,4
11	ANTELA d.o.o.	14	13.503,0	111,5	74,9	1.236,7
12	LASTINSKI PAK d.o.o.	62	13.467,9	102,6	99,0	4.418,0
13	GEP ŠTALEKAR d.o.o.	120	13.436,8	105,1	45,5	6.237,0
14	EUROBOX d.o.o.	106	11.483,9	90,2	16,6	3.631,5
15	MUFLON, d.o.o.	105	10.093,1	90,1	51,2	2.783,8
16	JAMNIK d.o.o.	63	9.122,5	113,0	51,8	3.337,9
17	ELISA PRINT d.o.o.	18	6.464,4	83,6	60,9	889,0
18	OMICRON, d.o.o., Domžale	34	5.458,3	101,9	12,2	2.494,8
19	EUROPAP d.o.o.	30	5.061,5	82,3	44,8	861,3
20	KARTEM d.o.o.	37	4.635,1	115,0	12,3	1.633,8
21	SETI d.o.o.	23	4.427,4	119,4	60,9	1.374,4
22	EMBALAŽA, d.o.o.	31	4.143,5	92,8	11,0	1.035,6
23	MSK d.o.o.	44	3.950,0	136,1	7,1	1.153,9
24	PAKLINE d.o.o.	17	2.868,3	101,5	0,0	850,2
25	NEPLAST d.o.o. Miren	17	2.859,4	-	7,0	667,9
26	DAMA, d.o.o. Novo mesto	19	2.840,2	112,6	36,9	568,7
27	VAL KART d.o.o.	11	2.681,2	424,9	18,4	381,4
28	KARTONAL Novo mesto d.o.o.	15	2.639,2	94,3	1,9	673,5
29	VALKARTON EMBALAŽNI SERVIS d.o.o.	49	2.374,0	104,8	5,8	797,7
30	GRAFEM d.o.o.	19	2.265,4	111,4	37,6	749,8
31	BRANKO ANTELA, d.o.o.	3	1.864,4	101,1	0,0	210,4
32	SCANDSTICK d.o.o.	18	1.710,0	112,1	99,8	933,5
33	PAPIROL d.o.o.	10	1.456,3	114,0	17,0	376,1
34	PALOMA PIS d.o.o.	37	1.442,5	96,6	0,1	1.129,3
35	KARBO Boštanj d.o.o.	6	1.416,6	119,6	27,3	663,1
36	LEPENKA TRGOVINA d.o.o.	14	1.390,4	58,4	52,8	188,1

Rang	Podjetje	Število zaposlenih	Čisti prihodki od prodaje, v 1000 EUR	Index 19/18	Delež prodaje na tujih trgih (%)	Dodana vrednost, v 1000 EUR
37	GRAPAK Krško d.o.o.	17	1.387,1	102,9	34,9	534,6
38	E-STIL d.o.o.	7	1.377,5	112,2	51,0	183,6
39	DEOTON d.o.o.	6	1.147,9	121,1	1,1	216,2
40	AKI d.o.o.	16	1.140,0	96,8	11,5	493,2
41	SOREKS ETIKETE d.o.o.	6	1.114,9	106,6	74,3	312,7
42	ZIGGI d.o.o.	10	868,0	-	36,6	208,2
43	MODIZ d.o.o.	11	842,9	126,0	18,9	408,5
44	VENUS TRADE, d.o.o., Rakek	14	800,4	107,5	0,0	281,7
45	SELOGRAFIKA d.o.o.	4	800,3	109,8	93,5	300,0
46	LAJ d.o.o.	4	749,2	133,6	41,1	206,7
47	ATUM d.o.o. Tolmin	7	747,2	101,1	0,1	314,1
48	BILEX, d.o.o.	6	746,3	104,2	0,8	329,6
49	BIB d.o.o. Bilje	7	728,8	110,9	8,8	262,5
50	KARTONAŽA MUNIH d.o.o.	5	723,5	94,7	0,3	206,3

Vir: Bisnode Gvin, Ajpes

Opomba: Upoštevanih 50 največjih družb po kriteriju čistih prihodkov od prodaje na podlagi nekonsolidiranih in nerevidiranih finančnih izkazov za leto 2019 v dejavnosti proizvodnje papirja in izdelkov iz papirja (SKD 17).

Opomba: Vir podatkov za Papirnico Vevče in Papirnico Vevče Proizvodnjo posredovali iz podjetja.

POPRAVEK

V novembrski številki revije Glas gospodarstva smo v članku z naslovom Samooskrba zagotavlja varnost za obdobje ekonomskih kriz napačno zapisali ime člana uprave Pivke perutninarstva in direktorja Delamaris Kal, gospoda Aleksandra Debevca.

Prav tako je na isti strani napačno naveden vir fotografije. Gre za fotografijo aseptične sobe za narezke, ki jo imajo v podjetju Pivka perutninarstvo. V podjetju Pivka perutninarstvo so edini v Sloveniji, ki imajo tovrstno aseptično sobo.

Za navedeni napaki se iskreno opravičujemo.

Barbara Perko, izvršna urednica

NAPREDNE ENERGETSKE REŠITVE

TAB d.d. | Polena 6, 2392 Mežica

T: 02 87 02 300 | **E:** info@tab.si

www.tab.si

CEMP

Mednarodni kotiček

Predstavljamo aktivnosti in informacije Centra za mednarodno poslovanje (CEMP) na GZS

KAJ PRIPRAVLJAMO?

januar	Online seminar	Kako poslovati z Gruzijo	Anže Gospeti
januar	Online seminar	Poslovanje z Egiptom	Nataša Turk
18.01.	Online B2B	Köln: Green Office @ ORGATEC, B2B	Vanja Bele
19.01.	Business Talks	Pogovor z gostom: Aziz Kara - AZK Energy	Ante Milevoj
26.01.	Business Talks	Pogovor z gostom: Barry Matherly - Hickey Global	Ante Milevoj

Predstavitel poslovnih priložnosti v Gruziji

Vljudno vabljeni na spletni seminar na temo poslovnih priložnosti v Gruziji, ki ga v drugi polovici januarja organiziramo v sodelovanju z Veleposlaništvom Gruzije v Ljubljani. Poslovne priložnosti Gruzije nam bo predstavil Irakli Koplatadze, veleposlanik Gruzije v Sloveniji. Dogodek bo potekal v angleškem jeziku.

Več informacij: Anže Gospeti, 01 5898 473, anze.gospeti@gzs.si

POSLOVNA POVRAŠEVANJA

PP 26/ Država povpraševanja: Kanada

Poslovni interes: Kanadsko podjetje povprašuje po medu. Dejavnost: Pridelava medu.

PP 27/ Država povpraševanja: Izrael

Poslovni interes: Izraelsko podjetje povprašuje po medicinski opremi. Dejavnost: Proizvodnja medicinske opreme

PP 28/ Država povpraševanja: Izrael

Poslovni interes: Izraelsko podjetje povprašuje po elektronskih komponentah (adapterjih, pretvornikih ...) Dejavnost: Proizvodnja elektronske opreme.

PP 29/ Država povpraševanja: Zambija

Poslovni interes: Podjetje iz Zambije povprašuje po kmetijski mehanizaciji. Dejavnost: Proizvodnja kmetijske mehanizacije.

PP 30/ Država povpraševanja: Nigerija

Poslovni interes: Nigerijsko podjetje povprašuje po tehnični opremi in orodjih. Dejavnost: Proizvodnja tehnične opreme.

PP 31/ Država povpraševanja: Egipt

Poslovni interes: Egiptovsko podjetje povprašuje po odpadnem papirju. Dejavnost: Proizvodnja papirja.

PP 32/ Država povpraševanja: Izrael

Poslovni interes: Izraelsko podjetje povprašuje po šobah za požarne cevi.

V primeru vašega interesa po posameznem navedenem povpraševanju le-tega sporočite na elektronski naslov: anze.gospeti@gzs.si. Pripišite številko povpraševanja, ime vašega podjetja in matično številko ter vaš elektronski naslov, na katerega vam bomo poslali kontaktne podatke povpraševalca.

Informacije in kontaktne podatke povpraševalcev posredujemo samo članom GZS!

Posebne akcije popustov!

Želite povečati svojo prodajo in prepoznavnost, brezplačno?

Vas zanimajo ugodnejše ponudbe produktov in storitev?

Izkoristite sistem Član-Članu GZS!

Član-Članu – Katalog GZS
clan-clanu.gzs.si

Gospodarska
zbornica
Slovenije

Xenon forte d.o.o.

Naša dejavnost je distribucija in prodaja izdelkov IKT ter storitev na tem področju. V času korona krize se spreminjajo delovni procesi v podjetjih, spremenjen je tudi trend nabave tiskalnikov. Vse bolj gre v prid manjšim napravam, ki jih lahko tudi odnesemo domov. Samo za člane GZS smo pripravili dodatni 10% popust na tiskalnik KYOCERA P6230cdn, ki je namenjen za uporabo v manjših skupinah, zaradi majhnih mer pa ga boste lahko začasno odnesli tudi domov.

Kompas Xnet d.o.o.

Z ekipo specialistov za Microsoftove tehnologije strankam nudimo svetovanje, pomoč na projektih, celovito IT podpora in izdelavo rešitev po naročilu. Smo eden vodilnih izobraževalnih centrov na področju računalniških izobraževanj v Sloveniji. V ponudbi izobraževanj boste

našli tečaje za uporabnike, IT strokovnjake in vodilne delavce. Ponujamo tudi možnost individualnega izobraževanja in prilagojenih delavnic za zaključene skupine. Vsem članom nudimo 5% popust za udeležbo na Microsoft uradnih IT tečajih (MOC) z našega rednega programa in novim strankam ponujamo 15 % popust ob prvem naročilu tečaja za uporabnike ter 7% popust na storitve vzdrževanja infrastrukture.

Unija Smart Accounting d.o.o.

Ste lastnik podjetja? Mogoče je zdaj pravi čas, da prodate podjetje in začnete uživati v sadih vašega dela. www.UnijaHub.com je edinstveno unikatno digitalno središče za nakup in prodajo malih in srednjih podjetij. Za člane GZS ponuja brezplačno registracijo in uvodno svetovanje o tem, kakšne so vaše možnosti pri prodaji podjetja. Predstavite se investitorjem iz jugovzhodne Evrope.

Geaproduct d.o.o.

Trgovsko podjetje specializirano za trženje in distribucijo sadja in zelenjave, ki se uspešno prilagaja razmeram na trgu že več kot 30 let. Vabimo Vas, da obiščete našo spletno trgovino www.geadostava.si in si priskrbite sveže pripravljene zabojčke sadja in zelenjav. Za člane GZS nudimo 5% popust za nakup v spletni trgovini.

NLB d.d.

Smo del NLB Skupine, ki je največja bančno-finančna skupina v Sloveniji, s strateško osredotočenostjo na trge Jugovzhodne Evrope. S svojimi članicami smo stabilen partner, ki ponuja številne kombinacije finančnih storitev za vsak posel. Vsem članom GZS, ki ste stranke NLB, nudimo posebej ugodno ponudbo za vaše zaposlene. Za nove stranke ponujamo 6-mesečno brezplačno vodenje NLB Poslovnih paketov osnovni in celoviti.

Stališča

Ob visokih ukrepih za zaščito zdravja je nujno sprostiti gospodarstvo, ne pa zaostri ukrepe

Cilja sproščanja: z okrepljenimi hitrimi testi bistveno bolj in hitreje zajezi epidemijo kot v zadnjih tednih, obenem pa takoj sprostiti nekatere dejavnosti že pred novim letom. Dva meseca po uvedbi ukrepov ni pričakovanih rezultatov, pomemben del gospodarstva je čedalje bolj prizadet zaradi prepovedi ali močnih omejitev poslovanja, gospodarska škoda se iz dneva v dan močno povečuje.

Po oceni GZS se škoda zaradi zaježitvenih ukrepov od konca septembra do konca novembra giblje med 440 mio evrov in 600 mio evrov. Vsak teden omejevanja gospodarskih dejavnosti Slovenijo v povprečju stane vsaj 60 mio evrov zaradi izgubljene dodane vrednosti. Z uvedbo dodatnih ukrepov bi bili v samo 14 dneh ob 700 mio evrov dodane vrednosti.

Gospodarske organizacije - Gospodarska zbornica Slovenije, SBC – Klub slovenskih podjetnikov, Združenje Manager, Trgovinska zbornica Slovenije, Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije, Združenje delodajalcev Slovenije, Slovensko-nemška gospodarska zbornica, Britansko-slovenska gospodarska zbornica - apeliramo na pristojne, da ublažijo aktualne ukrepe tam, kjer je njihova učinkovitost vprašljiva. Vse seveda ob strogih pogojih in ob upoštevanju preventivnih ukrepov.

Gospodarske organizacije apeliramo na pristojne, da pristopijo k ambicioznemu testiranju s hitrimi testi in se operativno dobro pripravijo za cepljenje. Predlagamo izvedbo hitrega testiranja v celotni kritični infrastrukturi in na mestih z veliko frekventnostjo oseb, testno tudi v krajih z zelo visoko stopnjo okuženosti. Objavijo naj se navodila za uporabo hitrih testov v podjetjih in drugih organizacijah. Po novem letu naj se izvede množično testiranje s hitrimi testi po avstrijskem vzoru, predla-

gamo tudi strožji nadzor nad spoštovanjem karantenskih odločb. Menimo, da so navedeni ukrepi nujni za zaježitev okužb v decembru in januarju. S tem bomo zaščitili zdravje in življenja ljudi. Prav tako pa tudi nujno vitalnost gospodarstva, podjetnike in delovna mesta zaposlenih. Obenem apeliramo tudi na vse državljane RS, naj se strogo držijo ukrepov, saj bodo s tem bistveno pripomogli k normalizaciji razmer.

Zbornice vse delodajalce, zaposlene in prebivalce pozivajo k odgovornemu ravnanju in doslednemu upoštevanju ukrepov

Z namenom zaježitve in obvladovanja epidemije covid-19 Trgovinska zbornica Slovenije, Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije, Gospodarska zbornica Slovenije, Združenje delodajalcev Slovenije in Združenje delodajalcev obrti in podjetnikov Slovenije vse prebivalce Slovenije kot tudi vodstva podjetij in zaposlene v podjetjih ter drugih institucijah pozivamo k strogemu in doslednemu spoštovanju priporočil za preprečevanje širjenja okužb s covidom-19. Le striktno izvajanje priporočil in ukrepov bo pripomoglo k stabilizaciji in obvladovanju trenutnih razmer ter dopuščalo vsaj delno izvajanje storitvenih dejavnosti v Sloveniji ter nadaljevanje sproščanja. Vodstva podjetij morajo še naprej zagotavljati varno delovno okolje, odgovornost zaposlenih pa je, da ukrepe in priporočila dosledno izvajajo. Prav tako pa pričakujemo tudi od prebivalcev, da se obnašajo odgovorno do sebe in do drugih ter tako pripomorejo k obvladovanju razmer in k nadaljnjemu sproščanju. V primeru poslabšanja epidemioloških razmer se namreč pričakuje popolno zaprtje vseh nenujnih dejavnosti, česar pa si ne želimo, saj bi to imelo še hujše posledice za naše že tako oslABLJENO gospodarstvo, kot tudi za dobrobit posameznikov.

PROIZVODNI PROGRAM

PREHRANA ŽIVALI

Rešitve za posamezne težave, ki nastajajo pri sodobni reji živali.

IZDELKI IZ BIOMASE

Izdelki iz biomase za uporabo v specifičnih vejah industrije.

ENOLOGIJA

Ekstrakti tanina za žlahtenje vin in žganih pijač

TEKSTIL IN USNJE

Za ustvarjanje edinstvenih lastnosti usnja in tekstila.

Tanin Sevnica d.d. Hermanova cesta 1, 8290 Sevnica, Slovenija, www.tanin.si

Vesel božič in uspešno 2021!

Napovednik

12. januar 2021 – Laško & online

6. Dnevi gradbenega prava

Obravnavane bodo teme, povezane z vplivi epidemije koronavirusa na gospodarstvo, in teme, ki so posledica odgovora gradbeništva na spremenjene okoliščine.

12. januar 2021 – Zoom

Poslovna komunikacija v angleškem jeziku

SPOT svetovanje Savinjska - Savinjsko-šaleška gospodarska zbornica organizira brezplačno 21. urno usposabljanje »Poslovna komunikacija v angleškem jeziku«, s pričetkom v torek, 12. januarja 2021 preko Zoom aplikacije.

12. in 13. januar 2021 – Interaktivni spletni seminar

Davčni obračun in letno poročilo za leto 2020

Seminar je namenjen računovodskim servisom in računovodjem, ki pripravljajo letna poročila in davčne obračune za pravne osebe in fizične osebe, ki opravljajo dejavnost. Posebej bomo obravnavali novosti, ki veljajo pri pripravi davčnih obračunov za leto 2020, vsebinsko pregledali obrazce za davčni obračun pravnih oseb in skušali odgovoriti na čim več odprtih vprašanj glede evidentiranja prihodkov in odhodkov, v povezavi z ukrepi, povezanimi z zdravstveno situacijo.

13. januar 2021 – Spletna konferenca

2nd Southeast Europe Smart Society Conference

Rdeča nit konference bo ustvarjanje pogojev za digitalno ekonomijo, primeri dobrih praks in umestitev v evropske razvojne projekte in priložnosti za financiranja. Na okrogli mizi bodo mnenja soočili predstavniki deležnikov, ki soustvarjajo pametno družbo.

19. januar 2021 – spletni seminar

Prodaja v času pandemije in po njej

Poiskali bomo odgovore, kako zastaviti novo prodajno vizijo in oblikovati mehanizme, ki omogočajo njeno učinkovito uresničevanje.

19. in 20. januar 2021 – Interaktivni spletni seminar:

Davčni obračun in letno poročilo za leto 2020

Seminar je namenjen računovodskim servisom in računovodjem, ki pripravljajo letna poročila in davčne obračune za pravne osebe in fizične osebe, ki opravljajo dejavnost. Posebej bomo obravnavali novosti, ki veljajo pri pripravi davčnih obračunov za leto 2020, vsebinsko pregledali obrazce za davčni obračun pravnih oseb in skušali odgovoriti na čim več odprtih vprašanj glede evidentiranja prihodkov in odhodkov, v povezavi z ukrepi, povezanimi z zdravstveno situacijo.

26. januar 2021 – spletni posvet

Ravnovesje čustev in razuma v vodenju z dr. Željkom Čuričem

Posvet je namenjen vsem, ki jih tema zanima in so tako ali drugače dejavni na tem področju. Udeležba je na osnovi predhodne prijave brezplačna.

Podrobneje o dogodkih, ki se bodo še odvili v 2021

In Memoriam

Vilko meglič

Vir: Arhiv Republike Slovenije

Vilko Meglič je leta 1998 prejel Nagrado GZS za izjemne gospodarske in podjetniške dosežke za leto 1997 kot direktor podjetja Ferina, d. o. o. Podjetje je razvil iz že uspešno delujoče kovinskopredelovalne obrti. V letih 1966-1975 je podjetje opravljalo najprej servisno dejavnost, nato pa je začelo

izdelovati predvsem kovinske obrobe in uvijati razne profile. Pretežno za tuje kupce so v podjetju izdelovali razne podslope za stroje. Kriza v kovinskopredelovalni industriji v devetdesetih letih podjetja ni prizadela, saj jim je uspelo obdržati kupce in obseg proizvodnje celo povečati.

Meglič je veliko pozornosti posvečal lastni razvojno raziskovalni dejavnosti, inovacijam in usposabljanju kadrov. Proizvodnjo je posodobil s računalniško vodenimi obdelovalnimi stroji ter povečal razvojni oddelek. Iz izdelovanja delov za stroje je s svojim znanjem razvil tudi stroje za uvijanje profilov in strojne žage. Leta 1991 je uvedel dodaten program dobave in montaže garažnih, industrijskih in dvoriščnih vrat ter avtomatike. Podjetje je razvilo svoj nosilni sistem za dvoriščna vrata pod blagovno znamko »Samko«.

Podjetje je bilo pod njegovim vodstvom prisotno na zahtevnem zahodnem trgu. V Nemčiji in Avstriji so si utrdili svoj položaj tako s kakovostjo izdelkov kot upoštevanjem pogodbenih rokov. Prodrli so na trg Bosne in Hercegovine in bili dobro znani tudi na slovenskem trgu.

Zahvaljujemo se mu za njegov doprinos h gospodarskemu razvoju Slovenije.

*Gospodarska zbornica Slovenije in Klub nagradencev
Gospodarske zbornice Slovenije*

»Podjetje Ferina, Maribor, zagotavlja kakovost proizvodov s stalnim preverjanjem kakovosti dobaviteljev in kooperantov, izhodnih proizvodov, delavci pa si v sklopu medfazne kontrole in doslednosti med seboj kontrolirajo opravljeno delo. Pomembna je usklajenost med nabavno in prodajno službo. Imamo zelo kratek reakcijski čas ob napakah in pri povpraševanju. Sprotno spremljamo dogajanja na domačem trgu in tujih trgih, kjer smo stalno prisotni. Gojimo primeren odnos do potencialnih kupcev in strank. Pri tem na pomaga naš ugled, ki ga stalno povečujemo.« (Vilko Meglič za Glas gospodarstva, marca 1998)

Z INFORMACIJAMI **AJPES** DO VARNEGA POSLOVANJA

Vem, komu
lahko
zaupam

Učinkovito obvladajte poslovna tveganja
– spletno orodje Fi=Po Finančni pomočnik vam ponuja ažurne podatke o poslovnih partnerjih in vas obvešča o tekočih spremembah.

Dokažite svojo odličnost in kreditno sposobnost – uporabite bonitetno oceno S.BON AJPES, edino izdelano le z uradnimi podatki.

Optimizirajte poravnavanje obveznosti
– uporabite ePobot AJPES za hitro, varno in stroškovno učinkovito poravnavo.

Pridobite zaupanja vredno mednarodno identiteto – LEI koda vam omogoča večjo mednarodno prepoznavnost in olajša poslovanje s tujino.

REGISTRI • URADNE OBJAVE • LETNA POROČILA • SPOT TOČKA • BONITETNE OCENE • FINANČNI PODATKI • POBOT • LEI

Agencija Republike
Slovenije za javnopravne
evidence in storitve

T: 01 4774 100
E: info@ajpes.si
W: www.ajpes.si

Povezljivost

Online in offline

Novi Golf Variant

Avto za vse, ki želijo kar najbolje izkoristiti vsak dan. Novi Golf Variant vas po želji poveže s spletom in okolico. Poleg tega lahko prek aplikacije We Connect* s pametnim telefonom dostopate do funkcij vozila. Med vožnjo, na kavču ali v pisarni.

Več Golfa kot kdajkoli prej

Emisije CO₂: 110–102 g/km. Kombinirana poraba goriva: 4,7–3,9 l/100 km. Emisijska stopnja: EURO 6. Emisije NO_x: 0,0426–0,0303 g/km. Število delcev: 0,00486–0,00001 x 10¹¹. Ogljikov dioksid (CO₂) je najpomembnejši toplogredni plin, ki povzroča globalno segrevanje. Emisije onesnaževal zunanjega zraka iz prometa pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanjega zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povišanim koncentracijam prizemnega ozona, delcev PM₁₀ in PM_{2,5} ter dušikovih oksidov. Nekatera prikazana in navedena oprema je na voljo opcijsko. *Za uporabo storitev We Connect potrebujete uporabniški račun Volkswagen ID. Porsche Slovenija d.o.o., Bravničarjeva 5, 1000 Ljubljana. Slika je simbolna.